

TRANSCRIPT VAN DE GEMEENTERAAD VAN GEMEENTE LAREN
d.d. 3 juli 2024

1. Opening en vaststelling agenda

De voorzitter: Goedenavond, dames en heren, leden van de gemeenteraad, leden van het college, mensen op de publieke tribune. Ik heet u van harte welkom bij de vergadering van de gemeenteraad van Laren op 3 juli 2024, de laatste vergadering voor het zomerreces. Wij hebben twee belangrijke stukken vanavond vast te stellen, ik heb ook nog een aantal punten voor het vaststellen van de agenda. Maar voordat we de agenda gaan vaststellen wilde ik even stilstaan bij het volgende. Afgelopen weekend in de nacht van zaterdag op zondag is oud-raadslid en oud-wethouder Peter Calis overleden. Dat stemt ons allen tot verdriet. Peter was een echte Erfgooier en een echte Laarder en een geweldig geestig, gul, warm en bijzonder mens. En als er iets bij hem belangrijk was, dan was dat zijn geboortedorp Laren. Hij heeft zich met hart en ziel voor onze gemeente en voor zijn inwoners ingezet. Hij heeft zich hardgemaakt voor de zelfstandigheid van ons dorp, hij heeft zich ingezet voor de financiën om ons dorp toekomstbestendig te houden en hij heeft zich hardgemaakt voor toegankelijke, laagdrempelige voorzieningen voor onze inwoners. Na zijn wethouderschap is hij zich ook weer blijven inzetten als vrijwilliger voor ons dorp als chauffeur op de Brinkbus en als vrijwilliger voor Humanitas om mensen te helpen met formulieren en met administratie. Wij zijn hem ontzettend dankbaar wat hij voor ons heeft gedaan en hij zit in ons hart. Want het kon politiek soms best knetteren, het was een fijn vriend voor velen van ons en hij is ons zeer dierbaar. Onze gedachten gaan uit naar zijn echtgenote Desirée, hun kinderen en kleinkinderen. En namens u wens ik hen heel veel kracht en sterkte bij het verwerken van dit verlies. Ik stel voor om allemaal even te gaan staan en een minuut stilte te houden ter nagedachtenis aan Peter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik wil u en de inwoners er overigens nog op wijzen dat er aanstaande zaterdag 6 juli om 10.00 uur een openbare herdenkingsdienst is in onze eigen Sint-Jansbasiliek. Dat zal druk worden want veel inwoners zullen hun respect willen betuigen. Dan kom ik bij het vaststellen van de agenda. Dat zal kort zijn. Wij hebben twee afmeldingen ontvangen. Zeer begrijpelijk van mevrouw Niekas van de fractie van de VVD, onze gedachten zijn bij haar, en van de heer Spaan van de fractie van Democratisch Laren. Aansluitend aan de raadsvergadering is er een besloten moment in ruimte 027 naast de raadzaal met betrekking tot een vertrouwelijke mededeling. Ik verzoek u allemaal na het sluiten van de vergadering daarnaartoe te gaan. Wij hebben geen amendementen voor de vergadering van vanavond ontvangen en ook geen moties ontvangen. Maar ik wil u graag erop attenderen dat onze accountant, de heer Erik Vriesen, aanwezig is, ik stel vast dat die aanwezig is, voor het beantwoorden van vragen over de Jaarrekening en de Kadernota. En hier staat nog dat die iets later is aangezien hij uit Blaricum moet komen maar dat was kort in Blaricum want hij is er. Kan ik hiermee de agenda vaststellen? De heer Vos.

De heer Vos: Ja, dank u wel, voorzitter. Nou, ik begrijp niet zo goed hoe ik het moet inschatten. We hebben wel eens documenten gekregen in de middag voor de vergadering. Ik denk dat we nu een absoluut record hebben gevestigd om vijf minuten voor de vergadering nog een stuk toebedeeld gekregen te hebben. Het is misschien een beetje buiten vaststelling van de agenda maar ik stel voor dit te beschouwen als niet ontvangen. Ik vind dit eigenlijk een beetje beledigend naar de raad. Dit kunnen we niet lezen. Dat is volstrekt onmogelijk om serieus een vergadering te gaan volgen, voor te bereiden als vijf minuten voor de vergadering een stuk aangeleverd wordt. Ik vind het echt een miskenning van ons en van de raad en een blijk van onvermogen van de wethouder.

De voorzitter: De heer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Op zich sluit ik mij aan bij het betoog van de heer Vos alleen maak ik een andere afslag in denken. Ik zou het stuk eigenlijk wel in behandeling omdat het ons dan de kans geeft om de wethouder ook echt hierop aan te spreken. En als we het ongenoemd laten heb ik begrepen kunnen we het stuk eigenlijk ook niet goed behandelen. Dus ik snap de opmerking en ik denk ook dat dat zo meteen eigenlijk bij iedereen wel zo gevoeld wordt maar ik zou het dus wel willen ... Maar misschien moet u nog aangeven hoe dat werkt formeel met een stuk wat zo laat komt?

De voorzitter: Ja, kijk, ik ga zo meteen het woord even aan de wethouder geven maar dit is voor niemand leuk dat die dan erratum ligt. Maar ik kan u wel verzekeren dat er achter de schermen kei- en keihard gewerkt is door onze mensen van financiën om ervoor te zorgen dat alle noodzakelijke handelingen en boekingen gedaan konden worden om vanavond hier met elkaar een Jaarrekening te bespreken zodat ook de accountant vanavond een toelichting kan geven over wat zijn eindoordeel is. Behandeling zonder dit erratum van de Jaarrekening is simpelweg gewoon niet mogelijk. Ik kan mij wel heel goed de irritatie van de heer Vos voorstellen en het is dan ook terecht dat hij die irritatie uitsprekt. Alleen ik denk dat we allemaal de afgelopen weken ons in heel veel bochten hebben moeten wringen om vanavond deze besluitvorming mogelijk te maken. Maar met uw permissie, mijnheer Van den Berg, wil ik graag nog even de heer Van Midden het woord geven om precies te duiden waarom behandeling vanavond van het erratum toch noodzakelijk is om een besluit te kunnen nemen.

De heer Van Midden: Ja, dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik ga, ik licht het inderdaad graag even toe en dan kunnen we van daaruit wel kijken, ook als zeg maar de reactie van de account is geweest, wat we er verder allemaal van vinden. In navolging wat de voorzitter zegt ben ik in ieder geval blij dat we dit erratum hebben dat ook betekent heeft dat de mensen van financiën, Reinier zit hier in de zaal samen met Saskia, gewoon echt tot de laatste minuut kei- en keihard gewerkt hebben om het voor elkaar te krijgen. Dat verdient wat mij betreft een groot compliment. Ik kan me voorstellen, mijnheer Vos en de overige raadsleden, dat u er niet gelukkig mee bent. Dan ben ik natuurlijk ook niet als wethouder want ik moet net zo snel als u met het meelesen en het ook nog presenteren. Maar wat ik al zeg, ik ben al heel blij dat het er ligt en met dank aan de inspanning van alle mensen. Als we kijken naar de inhoud van het erratum dan zult u zien dat het erratum grotendeels administratieve en technische correcties bevat. Het goede nieuws is dat die correcties uiteindelijk tot een beter resultaat leiden, met een bedrag van ruim 251.000 euro dus we komen ruim op 4,5 ton positief resultaat uit. Alleen die correcties leiden niet tot een ander beeld voor wat betreft de financiële positie van de gemeente en voor de uiteindelijke vermogenspositie van de gemeente maakt het helemaal niks uit. Ja, dus in die zin heeft het geen effect op de Jaarrekening zoals die nu is en met name ook even bestuurlijk financieel. Want als je kijkt naar de Jaarrekening, en dat schrijven we ook al in de inleiding, en dan zien we dat de belangrijkste conclusies over het afgelopen jaar zijn dat onze voorzieningen heel stevig staan. We zijn in staat met het bescheiden budget wat we hebben onze voorzieningen ...

De voorzitter: Wethouder, volgens mij, dat komt bij het agendapunt zelf aan de orde. Maar in hoofdzaak gaat het erom dat het met name een overzicht is van een aantal technische wijzigingen in een aantal boekingen, wat verder niks afdoet aan de financiële situatie van de gemeente. Klopt wel dat dit erratum betekent dat het saldo van de gemeente positiever is. Met uw permissie kijk ik dan nog eventjes rond naar de raad of u wel bereid bent dan het stuk te behandelen? Anders kunnen we gewoon de Jaarrekening niet vaststellen vanavond want dit hoort erbij. Mijnheer Vos.

De heer Vos: Ja, ik begrijp niet dat we straks gaan beslissen over iets wat we niet hebben kunnen lezen. Dat is volstrekt onmogelijk. Als bij mij een student aankomt en die zegt, ja, ik kan het niet inleveren want mijn printer was stuk. Dan zeg ik, dan had je eerder je printer in orde moeten maken en dat is hetzelfde hier. En ik begrijp drukte maar volgens mij staat de jaaragenda als het gaat om dit soort stukken al maanden, al jaren vast. En dan kom je er niet mee weg om te zeggen, ja, het was zo druk. Ja, ik heb het ook druk, dat klopt. Maar in gemoede kunnen we dit toch niet serieus gaan nemen en erover gaan praten. Ik heb hier echt heel veel moeite mee en mogelijk ben ik de enige maar dit kan niet. We nemen onszelf niet serieus op deze manier.

De voorzitter: De heer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Voorzitter, misschien is het nog wel even goed om dat de wethouder even toelicht wat de andere optie is. Want als we het niet gaan behandelen, wat zijn dan de consequenties heel formeel vanuit de gemeenteraad waarvoor wij verantwoordelijk zijn, et cetera, et cetera? Kunt u daar nog iets over zeggen?

De voorzitter: Ik kijk ook nog even rond naar de andere fracties of die iets hiervan vinden. De heer Loeff.

De heer Loeff: Ja, voorzitter, het stuk was digitaal gemaald en nu uitgedeeld. We zouden eventueel een korte leespaauze kunnen houden om de wijziging nog even door te nemen. Misschien volstaat de toelichting van de accountant. Ik stel voor dat we gewoon dit agendapunt behandelen. En mocht de heer Vos het niet willen behandelen als erratum, dan is dat zijn eigen verantwoordelijkheid. Ik neem het in ieder geval mee want ik heb inmiddels na deze raadservaringen een cursus snellezen wel in mijn hoofd zitten.

De voorzitter: De heer Koldenhof.

De heer Koldenhof: Ja, dank u, voorzitter. Ik sluit me eigenlijk aan bij het voorstel van de heer Loeff. Ik voel wel mee met het sentiment dat ook de heer Vos en de heer Van den Berg aangeven hoor dus ik snap dat wel. Maar ik vind het, als ik het zo hoor ook van de wethouder in zijn korte toelichting voldoende om wel vanavond dit gesprek gewoon aan te gaan met elkaar. En dan zullen we aan het eind altijd nog kijken of we het gaan vaststellen of niet maar dat wil ik nu nog niet bepalen.

De voorzitter: De heer De Jong.

De heer De Jong: Ja, om dit in een paar minuten te lezen lijkt mij onzinnig omdat als je dit goed wil lezen en naar de bladzijden terug wil gaan waar wat gebeurt om een totaalbeeld te krijgen, daar ben je wel een aantal uren mee bezig. Dus ik heb het vanmiddag even gelezen maar de totale strekking was mij ook volledig ontgaan toen ik dit gezien had. Dus ik neem aan dat anderen dit ook niet gaat lukken om dit in vijf minuten helemaal te begrijpen in zijn ware context. Dus ja, en mijn vraag is, zijn dit nu de laatste wijzigingen? Want na alles wat er gebeurd is begin ik me daar ook nog steeds ongerust over te maken.

De voorzitter: Ik geef het woord aan mevrouw Van Dorst en ik vraag de accountant, de heer Vriesen, even naar voren te komen want misschien kan hij ons geruststellen. Mevrouw Van Dorst nog.

Mevrouw Van Dorst-Brakel: Dat was precies mijn voorstel. Ik vind het een heel plausibel verhaal van de wethouder. Ik heb het heel snel doorgelezen en zag inderdaad geen significante veranderingen. En ik dacht, ik wil graag de accountant even hierover horen en dat is voor ons heel erg belangrijk. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: De heer Vriesen.

De heer Vriesen: Ja, voorzitter, dank u wel. Goedenavond, allemaal. Ja, ik wil even twee dingen, even de formele kant maar ongetwijfeld heeft de voorzitter daar meer verstand van dan ik. Maar als we naar de Gemeentewet kijken dan wordt het wel wat ingewikkeld om het erratum niet te behandelen. Om de simpele reden dat die integraal onderdeel is van de Jaarrekening en daar zit een deadline op van 15 juli en dat betekent dus dat niet behandelen betekent dat die datum niet gehaald gaat worden. Dus dat is in een notendop de consequentie, tenzij er nog een nieuwe raadsvergadering voor 15 jullie wordt uitgeschreven maar volgens mij geldt daar ook een oproepingstermijn voor. Als je dan kijkt naar de inhoud, en dat is volgens mij ook de vraag van mevrouw Van Dorst, is het zo dat wij vanmiddag om 13:00 uur de laatste correcties met de organisatie hebben besproken, die zijn in dit erratum verwerkt. Daar is inderdaad ook nog sprake van een resultaatcorrectie van 250.000 euro. Maar dit zijn inderdaad wel de laatste correcties die nodig zijn om tot afgifte van een controleverklaring te kunnen komen dus ja, dit zijn de laatste correcties. De overige correcties, en hij is in die zin wel redelijk in volgorde opgebouwd, zijn hoofdzakelijk van toelichtende en technische aard. En betreft hoofdzakelijk het verschuiven van bedragen, en ook dat is in de Auditcommissie al aan de orde geweest, het verschuiven van bedragen zodat presentatie en de verwerkingswijze ook daadwerkelijk voldoet aan de verslaggevingsregels.

De voorzitter: Mijnheer Vriesen, even een korte vraag ter beoordeling. Los van een oordeel over de staat van onze financiën en de druk die er staat op de werkzaamheden kan dit erratum leiden tot een ander inhoudelijk gesprek of is dit louter een overzicht van een aantal technische wijzigingen die wat betreft de inhoud niks afdoet?

De heer Vriesen: Als het gaat over de techniek, en daar heeft de portefeuillehouder ook al iets over gezegd, leidt dat niet tot een wezenlijk ander beeld in de Jaarrekening. Wij hebben wel voorgesteld aan het college om de wijzigingen, en die vindt u op de laatste pagina als ik me niet vergis van het erratum, daar ziet u een overzicht van de financiële correcties, dat gaat over 250.000 euro. Nou dat is op de schaal van Laren geen klein bedrag en of dat leidt tot een ander inhoudelijk gesprek, ja, dat is een politieke vraag, dat is niet aan mij. Alleen die correcties zijn wel noodzakelijk om tot een goedkeurend oordeel te kunnen komen.

De voorzitter: Helder maar ja, helder. Maar ik ga ervan uit dat het technische wijzigingen zijn waar niet zozeer iets inhoudelijks uit naar voren komt. De heer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Dank u wel voor de toelichting. De accountant sprak al net even over uitstel. Dat zou dan inhouden dat wij voor 15 juli alsnog een vergadering moeten beleggen. Is dat überhaupt mogelijk?

De voorzitter: Ja, kijk, alles kan maar we kunnen het ook gewoon niet vaststellen en het na de zomer behandelen en tegen de provincie zeggen, we zijn niet in staat geweest om voor de zomer een besluit te nemen over de Jaarrekening. Materieel gezien denk ik niet dat het nodig is om dat offer te maken. In dat licht zou ik voorstellen om een leespauze in te laten. Ik zou geheel aan u laten om een politiek oordeel te vormen over wat u ervan vindt dat het zo laat tot u is gekomen maar ik denk dat het het materieel niet waard is om dat te doen. Mijnheer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Ja, ik ben denk niet duidelijk genoeg. Wat ik eigenlijk aan u probeer te vragen is van, wat stralen wij uit als wij zeg maar het nu niet behandelen en dan moet er dus een brief naar de provincie dat wij onze Jaarrekening niet op tijd hebben vast kunnen stellen omdat wij vanavond als raad het dan, als erover gestemd zou worden, niet willen behandelen. Wat zegt dat dan over ons in Haarlem over ons hoe wij hier werken?

De voorzitter: Ja, dat weet ik niet, ik ben niet de commissaris van de Koning. Maar nogmaals, ik denk dat we dat gesprek niet ... Ja, ik laat het echt even aan u hoor om daar een oordeel over te hebben maar ik zou het gewoon in behandeling nemen. De heer Grunwald.

De heer Grunwald: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, ik heb eigenlijk nog een verdergaande vraag want het gaat natuurlijk niet alleen maar om het erratum maar volgens mij zit er dus ook geen accountantsverslag bij dus daar hebben we helemaal geen kennis van kunnen nemen. En zelfs al zou de notaris, of sorry, de notaris, de accountant genegen zijn om dit hier even korte te berde te brengen of zo, acht ik me helemaal niet in staat om dat dan inderdaad te verbinden met wat ik hier heb moeten lezen. Dus het is nogal wat, wat nu aan ons gevraagd wordt onder het mom van, nou ja, het is vijf over twaalf maar goed, we hebben ons best gedaan en laten we er nou maar mee doorgaan. Ik denk toch ook dat het ... Ik wil het best wel lezen hoor in tien minuten maar ik weet niet of ik nou in staat ben om hier dan ook iets over te zeggen of over te stemmen op dit moment vanavond.

De voorzitter: Mevrouw Van Dorst.

Mevrouw Van Dorst-Brakel: Mag ik even interrumpen. We hebben op de vorige vergadering, de raadsvergadering, besloten en hebben ingestemd dat wij weten dat de accountantsverklaring hierna zou komen. Dus om dat te ...

De heer Grunwald: Die accountantsverklaring zou voor deze vergadering komen, die is er niet.

De voorzitter: Kan de heer ... Wat, wie? Mevrouw Timmerman.

Mevrouw Timmerman-Hamers: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik ben eigenlijk heel benieuwd naar de reden. Er wordt gezegd, ja, wij hebben er keihard aan gewerkt en dat geloof ik 100 procent. Maar waarom zo laat? Want deze vergadering stond dus al een heel jaar vast, dat de Jaarrekening dan klaar moet zijn. En dat er dan van alles en nog wat aan mis is en dan allemaal weer veranderd moet worden, wat is de reden dat dat zo laat ontdekt is?

De voorzitter: Ja, even '...', de reden waarom het laat is hoeft volgens mij geen reden te zijn om vanavond wel of niet het erratum te behandelen. Ik denk dat in het gesprek over de Jaarrekening heel goed de wethouder bevraagd kan worden over hoe het toch komt dat het allemaal zo laat is. We hebben natuurlijk bij de bespreking over de stand van zaken van de organisatie van de BEL heel helder van de directeur ook gehoord wat een waanzinnige onderbezetting we hebben overal op afdelingen financiën bij gemeenten, dus ook hier. Dus er moesten wel met een afdeling die behoorlijk onder spanning staat drie Jaarrekeningen worden opgeleverd. En dat heeft in de tijd vier namelijk over de BEL zelf en dat heeft ook van de accountant volgens mij behoorlijk, ik zie, er is een rimpel bijgekomen in zijn voorhoofd, behoorlijke spanning gegeven. Dus ja, wat mij betreft, lijkt daar wel twee rimpels, blijkt daar wel een reden uit waarom het er vanavond ligt. Maar het is aan u om het wel of niet te behandelen. De heer Koldenhof.

De heer Koldenhof: Nou, ik vind de vraag van mevrouw Timmerman op zich wel terecht alleen hij past nu inderdaad wat u eigenlijk zegt, voorzitter, niet helemaal bij deze discussie. Maar ook al omdat ik dit nu voor het eerst zie denk ik wel dat het goed is om in het volgende presidium dit hele proces even door te nemen. Want het is niet het eerste jaar dat dit gebeurt. In ieder geval, nou, zo'n erratum niet maar dit hebben we al, ik ken nog niet anders sinds ik hier twee jaar raadslid ben, dat dit op deze manier gaat. En ik ben daar wel verbaasd over en dat zou ik dan graag meer in algemene zin willen bespreken.

De voorzitter: Ja, mijnheer Van den Berg en dan gaan we echt ...

De heer Van den Berg: Maar dan is het juist een reden om het erratum erbij te doen want dan kunnen we er dadelijk ook een punt bij maken bij de Jaarrekening.

De voorzitter: En zo is het. Wij hebben daar vanavond om daar ook een oordeel met elkaar over te vellen en om daar stevig de degenen over te kruisen. Om nu te besluiten het erratum niet te behandelen en daarmee eigenlijk feitelijk besluitvorming van de Jaarrekening af te voeren, ik denk dat dat het materieel niet waard is. Mijnheer Vos.

De heer Vos: U vraagt eigenlijk aan ons om onszelf niet serieus te nemen. Dat is eigenlijk in het kort wat ik hoor zeggen. Dan kan mijnheer Loeff zeggen, een leespauze eventjes. Ik begrijp dat het druk was, ik begrijp dat het voor de 15^e er moet zijn maar om mijnheer Koldenhof even te citeren, het is niet de eerste keer. Dan kom je ermee weg maar het is echt een, het begint al een patroon te zijn zo langzamerhand en het irriteert mij mateloos. Gisteren heb ik met de wethouder gebeld, die zei, u krijgt morgenochtend een erratum. Wat er ook in mijn mailboxje zat, geen erratum. En ja, dan kan het tegenzitten, dat begrijp ik. Maar het is belofte op belofte en daar kom je gewoon niet mee weg. Zo simpel is het. En als we onszelf niet serieus willen nemen, be my guest. Maar ik ga straks in ieder geval, mocht u daartoe besluiten, zeker niet stemmen.

De voorzitter: Ik kijk even rond. Er is een suggestie gedaan om het erratum niet te behandelen, daarmee besluitvorming feitelijk af te voeren. Ik kijk, ik wil even non-verbale communicatie mijn kant op want volgens mij, ik voel geen meerderheid daarvoor toch? Behandelen? Oké, helder, dan gaan we het behandelen. Kan ik daarmee de agenda vaststellen? Dat is het geval.

2. Vaststellen lijst ingekomen stukken

De voorzitter: Dan kom ik bij het vaststellen van de lijst van ingekomen stukken. Kan ik die als zodanig vaststellen? Dat is het geval.

3. Jaarrekening 2023

De voorzitter: Dan kom ik bij de Jaarrekening. Daar zijn zes beslisvoorstellen. Mij is gevraagd een mededeling te doen, namelijk dat met het besluit dat u gaat nemen vanavond stelt u het boekwerk van de Jaarrekening vast, met inbegrip van de wijzigingen zoals die in het erratum zijn opgenomen. Het erratum wijzigt daarmee ook het raadsbesluit en de resultaatsbestemming zodanig dat het voordelig saldo 251.000 euro hoger komt te liggen. Daar moeten we dus zo meteen in de besluitvorming nog met elkaar een oordeel over vellen maar feitelijk is het erratum daarmee een amendement op het raadsbesluit en zal ik dat ook mondeling zo zeggen. Ik zou eerst het woord aan de wethouder willen geven en daarna het woord aan de accountant met de mededeling over de controleverklaring. Ik begin bij de wethouder.

De heer Van Midden: Ja, dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik zal het kort houden. In eerste instantie even zeg maar mijn algemene beeld teruggeven van wat we nou zien in de Jaarrekening. Dan zal vervolgens de accountant de heer Vriesen een toelichting geven op zijn bevindingen en ook het erratum en dan kunnen we daarna zeg maar de vragen behandelen van de raad. Wat ik net al even zei in aansluiting van het erratum, als we kijken naar de Jaarrekening, resultaat van afgelopen jaar, dan zien we dat we met het budget wat we hebben toch in staat zijn geweest om alle voorzieningen die we hebben nog stevig te laten staan. Daar helpt onze samenleving ons ook geweldig bij, de vele inwoners die zich vrijwillig inzetten voor onze geweldige

voorzieningen. Die kunnen eigenlijk alleen maar bestaan omdat onze inwoners daar zo'n bijdrage aan aanleveren en dat is ons maatschappelijk kapitaal om het mooi uit te drukken. Uiteindelijk betaalt zich dat ook uit, Laren is ik geloof twee weken geleden weer tot nummer 1 in Nederland uitgeroepen als het gaat om de leefbaarste plaatsen in Nederland. Dus dat betekent inderdaad dat dat ook zeg maar algemeen ook gezien wordt. Nou, als we kijken naar de financiële kant, aan de financiële kant, dan is financieel de basis op orde. We hebben ook daar keuzemogelijkheden. Nou, we weten met zijn allen dat de onzekere landelijke ontwikkelingen al een aantal jaren boven de markt hangt. Het zogenaamde ravijnjaar in 2026 nadert en zal keuzes vragen. Nou, wat we nu zien is dat we ingezet hebben op een stabiele basis om die onzekere toekomst goed aan te kunnen. Dat laten we ook met deze Jaarrekening zien, we zien een fors verbeterde reservepositie en daarmee ook een forse verbetering van onze solvabiliteit. Die zit nu rond de 26 procent en ik denk dat een hoop mensen weten waar we uiteindelijk vandaan komen. Belangrijk hierbij is ook op te merken dat de trend in het sociale domein zich voortzet. Ook dit jaar is het resultaat redelijk in lijn met de begroting. En wat het belangrijkste is, dat de belangrijkste of de grote negatieve uitschieters er zo'n beetje uit lijken te ontwikkelen, om het zo maar even te zeggen. Dus de onzekerheid in het sociaal domein over de risico's en de kosten nemen dus af. Nou, als we ook kijken naar afgelopen jaar hebben we voor het eerst zeg maar de belasting laten innen door de gemeente Huizen, onze samenwerking Huizen. Nou, die overgang is grotendeels soepel verlopen en de opbrengsten zijn in lijn met begrote bedragen. Voor wat betreft de ambities die we hebben als college, dan zien we ook dat in 2023 een hoop gebeurd is voor wat betreft de vertaling van het coalitieakkoord in beleid en concrete uitvoeringsprogramma's. Ons programma 'Ons Laren' draaide in 2023 volledig en heeft gezorgd voor een betere verbinding met het dorp, de extra bewonersavonden, buurtbezoeken en andere vormen van inwonersbetrokkenheid. U als raad heeft ook een aantal belangrijke beleidsdocumenten vastgesteld zoals het Groenplan, Visie sociaal domein, Woonvisie en het Koersdocument duurzaamheid. In 2023 zijn we ook al begonnen met een deel van de uitvoering van duurzaam, van ons Koersdocument bijvoorbeeld met extra acties voor woningisolatie. Wat bijzondere aandacht van ons heeft is de parkeerdruk in het centrum. Nou, met extra inzet op handhaving, waarbij we nu op volledige sterkte zijn, en besluitvorming over de uitbreiding van de blauwe zone aan de Hein Keverweg zijn we vooruitlopend op de Verkeersvisie in staat geweest om snelle stappen te zetten omdat we ook de middelen daar uiteindelijk voor hadden. Ja, en het last but not least is het gemeentebestuur in 2023 verhuisd naar het Brinkhuis waardoor ook in praktische zin invulling wordt gegeven aan de wens om dichterbij de inwoners te staan. Nou, en wat ik al zei, dat alles met een bescheiden begroting van ongeveer 33 miljoen en leidend tot een resultaat van zo'n 4,5 ton voor 2023. Dat is even het beeld wat ik wil geven al in grote lijnen, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dank, wethouder Van Midden. Onze accountant, de laatste voorstelling vanavond. De heer Vriesen.

De heer Vriesen: Ja, en niet eens in het Brinkhuis. Ja, nogmaals goedenavond. Ja, ik proefde net wat, laat ik het zo zeggen, chagrijn bij de leden van de raad als het gaat over het moment waarop de stukken tot u zijn gekomen. Nou ja, dat chagrijn, en ik heb dat vorig jaar toen ik ook op deze plek zat, ook met u moeten delen want het is niet voor niets dat ik in de raadsvergadering zit en niet in de commissie M&F of dat we alles hebben kunnen aftikken in de Auditcommissie. Dat heeft alles te maken, en dat heb ik vorig jaar ook gezegd, met de staat van de organisatie. Mevrouw Timmerman die vroeg daar net al naar van, goh, hoe komt het nou? Ja, en dat heeft gewoon te maken met de basiskwaliteit van de BEL-organisatie. Nou, daar gaat het al langer over. Dat heb ik, dat zeg ik ook niet voor het eerst in dit gremium. De BEL is in een aantal opzichten niet in staat om op tijd kwalitatief hoogwaardige informatie aan te leveren en dat kost dus ook tijd. En dat is ook voor een gemeente is dat ook een heel complex proces juist omdat heel veel informatie van buiten moet komen. Dat betekent dus ook dat er goede afspraken moeten zijn als het gaat over, ja, welke informatie heb je nodig,

wanneer krijg je die en hoe stel je de juiste vragen over de kwaliteit van de uitvoering? En daar komt dan bijvoorbeeld de belastingsamenwerking komt daarbij. En inderdaad, ik ben het met de wethouder eens, dat is inhoudelijk best goed verlopen. Maar uiteindelijk moet je ook wel gewoon even de informatie uit Huizen krijgen van, ja, welke bedragen moeten we nou als Laren in onze Jaarrekening opschrijven? Nou, en dat is, als je dat bij alle verbonden partijen en alle subsidiërende partijen allemaal bij elkaar telt is dat een enorme klus. En we zien dat vanwege de bezetting op financiën maar ook vanwege de bezetting binnen andere afdelingen van de BEL, ja, de combinatie en ook vooral het verbinden van de inhoud, de maatschappelijke initiatieven en de maatschappelijke doelstellingen, het verbinden van die inhoud met geld, wat gebeurt er nu eigenlijk met de budgetten die de gemeente Laren ter beschikking stelt, dat dat proces beter kan en beter moet. Dat wordt ook gedeeld, daar is natuurlijk ook VIBE voor bedoeld, daar is ook extra geld voor beschikbaar gesteld. En dat heeft over 2023 nog niet tot het gewenste resultaat geleid, in ieder geval niet als het gaat over het tijdig aanleveren van stukken bij u. Het was dan ook vanmiddag om ongeveer kwart voor twee dat we konden afconcluderen wat het oordeel bij de Jaarrekening van Laren zou worden en wat de laatste correcties moeten zijn. Dus om aan te sluiten bij mijnheer Vos, ja, vanmorgen kon nog niet want toen wisten we het nog niet. En ja, dat erratum is aan u toegestuurd en het zijn inderdaad ook de laatste stukken, het zijn ook de laatste correcties en dit is het dan ook. Ja, en dan komen we ook nog tot een goedkeurend oordeel ook en dat is mooi. Dat gaat alleen over getrouwheid overigens want zoals u weet geeft het college zelf het rechtmatigheidsoordeel af met ingang van 2023. Die vindt u ook in de jaarstukken terug. Dan ziet u ook dat het college daarin even aangeeft dat het met het rechtmatig handelen binnen de gemeente Laren best wel goed gesteld is. In de zin dat de verantwoordingsgrens van 3 procent weliswaar genaderd wordt maar dat het percentage van 3 procent niet overschreden wordt. En dat is bij heel veel gemeenten dit jaar anders omdat het Rijk pas in februari, maart, april met de detailvoorschriften op dat punt is gekomen. Dat betekent dus ook dat heel veel gemeenten en ook u daar niet op hebben kunnen anticiperen en dat een aantal dingen ook gewoon u zijn overkomen. Of liever gezegd, het college zijn overkomen. Desondanks het oog goed genoeg op de bal maar ook daar zitten echt nog wel een aantal punten ter verbetering als het bijvoorbeeld gaat over sturen op budgetten, aanbestedingen, de Europese Aanbestedingswet en dat soort aspecten. Ik geef ook maar meteen even de voorwaarschuwing voor volgend jaar af. Voorzitter zei het net al, dan zult u mijn opvolger hier aantreffen want na acht jaar zit mijn termijn erop en hebt u wijs gekozen voor een opvolger, niet geheel toevallig van hetzelfde kantoor. Als je kijkt naar de uitdagingen waar de BEL voor staat, het inrichten van het contractmanagement, het op orde krijgen van de formatie, zowel binnen financiën als breder in de organisatie. Maar ook het oplossen van achterstanden en niet te vergeten de implementatie van een nieuw financieel pakket per 1 januari '25, dus 1 januari aanstaande. Dan zijn er ook in het komende jaar, en dus ook voor de Jaarrekening 2024, een heleboel uitdagingen die op het pad van de organisatie liggen om op tijd met stukken te komen. Dus ja, die voorwaarschuwing wil ik al wel vast geven, dat het proces volgend jaar misschien wel beter gaat. Maar of dat op tijd of dat significant tot eerdere aanlevering leidt in de zin van dat u keurig netjes drie weken van tevoren de stukken krijgt, daar heb ik vraagtekens bij. Ja, en dat is wel even als aftrap, voorzitter, mijn belangrijkste input in deze bijdrage. Het is echt belangrijk dat de organisatie beter zicht krijgt op de kernprocessen, de interne verbinding op orde brengt zodat de Jaarrekening volgend jaar een minder grote bevalling is dan dat die dit jaar is geweest. Tot zover.

De voorzitter: Dank, mijnheer Vriesen. Ik denk dat alle fracties het woord willen voeren. Ik wil even zien wie van de fracties het woord wil voeren? Wie namens de VVD? Wie voert het woord namens de VVD? Nee, u krijgt niet nu het woord, ik wil weten wie het woord voert namens de fractie? De heer Merckx. En namens Groen Laren? Oké, mijnheer Vos. Ik begin bij de heer Loeff.

De heer Loeff: Dank u, voorzitter. Ik ga even naar mijn papieren toe na deze inleiding over de stukken. Ja, voorzitter, wij zijn als fractie van Larens Behoud blij dat de jaarstukken er liggen, laten we daarmee beginnen. We constateren dat er heel veel werk is verricht maar dat we er nog niet zijn, we hoorden het net ook van de accountant. En dat wat ik zeg is niet meteen een reactie op de accountant want ik zat ook in de Audit & Risk commissie en daar zijn deze woorden ook al eerder gedeeld en daar hebben we ook over de situatie met elkaar gesproken. In de voorbereidingen hebben we dit dus, ja, ook al gedeeld en onze zorgen geuit en we zijn blij dat er in ieder geval met een erratum nu een Jaarrekening ligt die wij kunnen vaststellen op tijd zodat ook de provincie daarmee tevreden is. U heeft aangegeven dat de afdeling financiën en control nog niet op orde is. Dat is onze grote zorg, die van u ook. Ik wil graag de reactie van de wethouder erop want in de Audit & Risk commissie werd ook aangegeven dat dat nog wel een paar jaar kan duren. En om inderdaad het chagrijn te voorkomen hebben we eigenlijk nog wel een vraag van, ja, wat kunnen we nu verwachten? Wat is er dan wel de komende jaren geregeld en wat is er dan niet de komende jaren geregeld? Misschien dat u daar een antwoord op kan geven? Het is jammer dat we dat ook pas eigenlijk achteraf op deze vergadering officieel constateren. Want ik had eigenlijk verwacht dat als er zo'n nieuw systeem wordt ingevoerd, dat dat ook tijdig wordt meegedeeld. En dat daar ook een circulaire van komt en dat we dan ook weten wat de stappen zijn en wat de risico's zijn en wat straks na 1 januari 2025 ook de verbeteringen zijn. Want we hebben in de Auditcommissie ook gehoord dat daar een aantal dingen verbeterd zullen worden die makkelijker zijn en die ook het werken makkelijker maken. Nou, dan ben ik heel benieuwd of we dat chagrijn kunnen ombouwen in een juichstemming dat dingen gewoon sneller en beter kunnen. Wij gunnen als fractie u als college de tijd want we kunnen immers met elkaar geen ijzer met handen breken. Echter, compacte en transparante informatie is dus wenselijk. We zijn ook blij om te vernemen dat de overheveling van de belastingtaken naar Huizen met betrekking tot de OZB goed heeft uitgepakt. Hierover zijn we complimenteus aan het college want we hebben hier eerder wel een duidelijke uitleg over gehad, ook vanuit de gemeente Huizen zelf. En we konden direct vragen stellen in de commissie en dat hebben we zeer op prijs gesteld dus in die zin een compliment voor de wethouder financiën. We hadden een aantal vragen gesteld en die vragen die zijn inmiddels ook vanmiddag schriftelijk beantwoord. Die kwamen ook bij ons laat, dat geef ik u ook toe want ook binnen onze fractie zijn de mensen ook niet altijd meteen dan in staat om dingen te lezen en door te sturen. En die zijn in principe goed beantwoord behalve de vraag die nog eigenlijk rest en dat gaat toch over de terugbetaling van de leningen. Het is mij nog niet helemaal duidelijk hoe dat nou precies zit met het terugbetalen van leningen van de verschillende organisaties. Het gaat over de BEL, het BEL-zwembad en over de hockey. Het lijkt erop dat er jaarlijks moet worden afbetaald. U stelt, ja, sommigen moeten in één keer worden afbetaald. Wat is het nou? Is er nou een afbetalingsverplichting die niet is nagekomen? Is er gezegd, nou, u hoeft niet terug te betalen? Of blijkt dit iets wat niet terugbetaald kan worden? Dan staat het dus toch verkeerd in de Jaarrekening. Dan staat er, dit kan maar dat doen we niet. Maar eigenlijk staat er in de begroting of in de Jaarrekening op pagina 100 van, er is niet afgelost. Nou, dan constateer ik dat er dus iets niet goed is gegaan. Dus graag zou ik daar nog meer uitleg over wil hebben. Wat dat betreft, we hebben alle stukken verder gelezen. Het is een heel ingewikkeld verhaal maar we zijn blij dat er een positief resultaat ligt. En dat is natuurlijk deels door de grondverkoop gerealiseerd en deels door andere incidentele baten. En dat is natuurlijk een heel mooi gegeven maar in de algemene beschouwingen zal ik daar nader op ingaan want dat geeft natuurlijk ook een risico. Al met al geen verdere vragen in de details. Maar wel nog één ding en dat is de speciale dank die wij als fractie willen uitspreken naar Theo De Haar, hier gelukkig aanwezig in de zaal. Nog steeds belangstellend, hij heeft onze fractiespecialisten in de afgelopen jaren steeds tijdig meegenomen, vandaar dat we hier ook geen inhoudelijke vragen meer hebben over de Jaarrekening. We zijn goed geïnformeerd, dank daarvoor. We gaan Theo ook missen. Theo, bedankt. En wij hopen en we spreken ook uit naar de nieuwe mensen bij de BEL-Combinatie en met twee daarvan hebben we al kennisgemaakt en we hebben nog een interim personeelslid gezien, we hopen dat die ook de implementatie en de Jaarrekening toch

goed kunnen vlottrekken. En dat er misschien ook van ambtelijke kant een toezegging kan worden gedaan dat wij volgend jaar op tijd de Jaarrekening zullen mogen ontvangen. Dat was onze inbreng voor deze eerste termijn. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank, mijnheer Loeff. De heer Merckx.

De heer Merckx: Dank u wel, voorzitter. Wij kunnen ons aansluiten natuurlijk bij de woorden van de heer Loeff ten aanzien van de heer De Haar. Onze dank ook aan hem voor de steun al die jaren. Het is natuurlijk ook een beetje een duaal situatie qua gevoel. We hebben te maken met een mooie gemeente waar een heleboel dingen heel goed gaan en waar we met heel veel plezier wonen. Zoals de wethouder ook zei, de mooiste, de beste, de fijnste gemeente om te wonen in Nederland. Om dat zo te houden zijn er ook een aantal verbetertrajecten ingezet, waarvan akte is gegeven ook tijdens de Audit & Riskcomité. Daaruit is gebleken dat er inderdaad verbetertrajecten worden ingezet en dat dat ook nog steeds nodig is. Het is jammer dat nu ook tijdens deze vergaderingen blijkt dat het ook echt nodig is. Het is natuurlijk een ingewikkeld spel tussen een aantal gemeentes samen en ja, probeer maar eens drie gemeentes, een belastingorganisatie en een sociaal domein wat ook nog buiten wordt uitgevoerd, om dat allemaal tijdig geboekt te krijgen. Maar wat we nu zien is een vereenvoudigingstraject en ik denk dat we daar heel hard op zijn allen moeten blijven drukken zodat we dit soort situaties niet meer mee gaan maken. Het blijft zorgelijk daarentegen dat er gewoon, kijk, het maakt mij niet uit dat er een tabelletje staat waarin 2018 boven staat, such things happen. Maar dat we gewoon even 2,5 ton een verschillend resultaat hebben, dat is van een ander niveau. Dus daar moeten we straks maar even denk ik beter over praten. Het gaat ons financieel beter, nu 2,5 ton beter zelfs ook nog maar we lopen nog steeds langs het randje. En daar groeien misschien wel de mooiste bloemen maar dat komt ook omdat er heel weinig mensen daar gaan plukken. En dus is dat zo omdat we aan de incidentele kant goed blijven gaan en incidentele baten die hebben er nu voor gezorgd dat we boven Jan zijn om het zomaar te zeggen, mijnheer Van Midden. En dat we het beter hebben afgetikt dit jaar maar het blijft een groot risico. We hebben een aantal vragen gesteld en mea culpa want ik was geloof ik degene die gisteravond om kwart over tien de laatste versie stuurde. Dus ik ben zeer dankbaar dat iedereen hard heeft gewerkt om een groot aantal vragen te beantwoorden en tegelijkertijd ook nog de Jaarrekening bij elkaar heeft weten te sjeffen en daar 250.000 euro extra uit te knijpen. Ik heb wel een paar nog additionele vragen als dat mag. Bijvoorbeeld over de vraag ten aanzien van de begroting en de uitkering voor de scholen. Daar hadden wij gezien dat in totaal zo'n 600.000 euro als nadeel was begroot. Er is dus ingestemd door de raad met wijzigingen in het budget maar wat wel daaruit blijkt is dat er eigenlijk dus een soort van systeem is waar niet juist wordt ingeschat wat de daadwerkelijke opbrengsten en kosten zijn en dat is denk ik waar het hem in knijpt. Dat daar een verschil is, oké, prima, maar waardoor komt het dat we daar verkeerd begroten? Ik zie ook dat vraag zes over de verdeelsleutel van de bibliotheek, daar komt u op terug, dat zien we graag komen. Dan is er nog denk ik een politieke vraag in vraag zeven over de wijze van financiering van het Leefstijlpunt. Dat kunnen we misschien doorschuiven maar de vraag blijft gewoon, wat krijgen wij als gemeente nu als vergoeding nadat de eerstelijnszorg eigenlijk wordt betaald door de zorgverzekeraars en wij nemen deze kosten over door het Leefstijlpunt te financieren. Kortom, de gemeente neemt de kosten van de zorgverzekeraars over en wordt daar een vergoeding voor gegeven. Dank overigens dat daar de bestuurlijke informatiebrief rechtstreeks met een link is in gekopieerd, dat is bijzonder gewaardeerd. Dan sluit ik mij aan bij de heer Loeff met de vraag over de aflossing en de rentekosten over een aantal leningen. U stelt daar dat als de raad daar prijs op stelt dat u dat na kan gaan. Wij zien dat graag tegemoet. Dank daarvoor. Er zijn denk ik een paar dingen niet helemaal doorgekomen en als u mij toestaat, voorzitter, dan stel ik nog even één of twee extra vragen. Fijn. Er staat voor de Ligweide staat er een 1,88 miljoen uit mijn hoofd dat die wordt, dat is met een nadeel. Is dat puur om vanwege het feit dat die dit jaar niet geleverd is en dat dat dus wordt teruggeboekt? Wat eigenlijk was

ingeboekt als een verdienste en dat dat dus moet worden teruggeboekt en die in 2024 zien verschijnen. Dat was denk ik even een belangrijke om dat bevestigd te krijgen. Ik denk dat we er zo min of meer zijn, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank, mijnheer Merckx. Het woord is aan de heer De Jong.

De heer De Jong: Ja, zoals traditiegetrouw heb ik weer een beeld over de Jaarrekening gemeente Laren 2023. In 2023 blijft een positief saldo over van 8 ton, het verschil tussen kosten en baten in de balans. Als je hier kritisch naar kijkt blijken de kosten en opbrengsten in evenwicht, wat een keurige prestatie is. Maar komt het resultaat van 8 ton geheel uit de structurele winst op de riool, afvalstoffenheffing en grafrechten. Voeg daarbij dat de voorziening riool, grafrechten en afvalstoffenheffing met 3 ton groeit, dan is duidelijk dat deze heffingen hoger zijn dan nodig om de kosten hiervan jaarlijks te betalen. In dit nieuwe jaar, '24, zijn rioolheffing met 19 procent en de afvalstoffenheffing met 10 procent gestegen, wat dus waarschijnlijk een buitenproportionele heffing is. Kennelijk is de organisatie niet in staat om deze heffingen kostendekkend te begroten. Dat was ook niet in 2022, ook niet in 2023 want we hielden geld over. In het jaarverslag staan de kosten 100 procent kostendekkend maar is sprake van overdekking boven de 100 procent. Zet er dan ook het juiste percentage van 116,5 procent bij de rioolheffing in het verslag op pagina 127 want we heffen te veel. Let wel, deze heffingen mogen niet aan andere posten besteed worden, vandaar het belang. In het sociaal domein blijft de kostenontwikkeling meer dan 6 ton achter bij de totale gemiddelde kostenstijging in 2023. Een prachtig resultaat. Daarentegen stijgen de structurele overheadlasten van de BEL met meer dan een miljoen per jaar. Dat is volgens afspraak maar het is wel volledig overhead en dat zijn geen productieve uren die aan programma's worden toegerekend. We zullen moeten afwachten wat dit uiteindelijk gaat opleveren. Algemene reserve. De algemene reserve van Laren komt uit op 9,2 miljoen. Nu zo houden. De schuldpositie. Totale schuldniveau, som van daggeldleningen en lange leningen blijft in 2023 gelijk aan 29 miljoen zoals in 2022. In 2024 gaat deze schuld weer naar 33 miljoen, plus 4 miljoen en brengt Laren weer van de minst risicovolle naar het neutrale gebied wat dus wel weer een verslechtering is. De solvabiliteitsratio van de gemeente Laren bedraagt nu 26,1 procent ten opzichte van 15,6 in 2022, waarmee de gemeente van het meest risicovolle naar het neutraal gaat, wat dus positief is. In 2024 zal de solvabiliteitsratio weer zakken door de toegenomen schulden en nog net in het neutrale gebied blijven. Zwembad De Biezem, ieder jaar komt dat ter sprake. Voor het eerst in jaren kan de vlag uit, voor het eerst komen de kosten onder de 4 ton. Volgens de oorspronkelijke begroting zouden we nooit boven die 4 ton komen. Dit is voor het eerst in tien jaar dat we eronder komen. Managementletter van de BEL 2023. Uit de Managementletter 2023 blijkt het volgende. De interne beheersing van de processen is nog niet zichtbaar. Versterking van control is nodig. Er is nog geen deugdelijk contractregistratiesysteem. De IT, de dataveiligheid, het personeelsverloop, het verzuim en de inzet van derden zijn nog niet opgelost. Het nieuwe managementteam staat voor forse uitdagingen. Conclusies, dit schreef ik vorig jaar. De aanlevering van het jaarverslag en de accountantsverklaring zijn dit jaar nog later dan vorig jaar, wat aangeeft dat de sturing van dit proces nog steeds grote manco's vertoont. Al twee jaar vragen wij om afspraken te maken over verbetering. Vorig jaar verzochten wij het college om ons uiterlijk in oktober 2023 schriftelijk aan te geven hoe u de jaarverslaglegging en de controle over 2023 zou gaan verbeteren. We begrijpen nu waarom wij niets ontvangen hebben, er is onvoldoende gebeurd en het was dit jaar nog slechter dan vorig jaar. Nu is de controller uit onvrede met vervroegd pensioen gegaan, is zijn kennis ook verdwenen. Mijnheer De Haar, van harte bedankt voor uw inzet de afgelopen jaren. De BEL is met nieuwe afdelingsmanagers op orde gebracht alleen de manager financiën is nog niet definitief ingevuld. Deze lijnmanagers moeten zich verantwoordelijk gaan voelen voor de financiële processen van hun afdeling en het totaal en niet alleen de mensen van de afdeling control en finance. Alleen dan kan de BEL-organisatie gaan voldoen aan de eisen van deze tijd. Veel succes.

De voorzitter: Dank, mijnheer De Jong. Het woord is aan de heer Vos.

De heer Vos: Ik stel mijn vragen na afloop van mijn bijdrage die straks op de rol staat dus ik heb nu geen vragen.

De voorzitter: Voor de Kadernota bedoelt u?

De heer Vos: Oké, dank. Dan kom ik bij de heer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Voorzitter, dank u wel. Ja, waar zal ik als eerst beginnen? Ik heb gisteren toen de wethouder mij belde, ons als CDA belde hem in ieder geval bedankt voor zijn transparante en open houding in dat gesprek want daar begint het mee bij cijfers. En of we nou nog wel of niet een leespauze hadden gehad of zouden krijgen verandert dat ook niet heel veel meer aan de inbreng. Ik kan u wel vertellen dat vandaag nog met mijn hulpen in de steunfractie nog wel overleg is geweest. En gelukkig zit daar heel veel financiële know-how zodat wat ik nu zeg ook gewoon in volle eer en geweten doen. Nou, en dat dan opbouwend. Maar de naam van de heer De Haar is al een paar keer genoemd maar eigenlijk wil ik ook de medewerkers bedanken en dan in volgorde komen we ook bij de accountant. Want dat zijn wel de mensen denk ik die nu hebben gezorgd dat we hier nog wel met een enigszins gerust gemoed, ondanks alle frustratie en bijna misschien wel emotie, toch zo meteen positief kunnen besluiten. Want er zijn nog wel wat dingen gezegd door de accountant. In de zin van een bijna exploreerbare staat van de organisatie, basiskwaliteit onder de maat, we zijn gewoon niet in control, we hebben de Zomernota overigens ook nog tussendoor laten schieten. Nou ja, hoeveel woorden wil je er eigenlijk nog aan toevoegen? Maar dat er dan toch door al dat harde werken vanmiddag nog een goedkeurend oordeel is gekomen, een goedkeurende verklaring, daar mogen we echt alleen maar blij mee zijn. En dat het resultaat dan ook nog eens een keer 2,5 ton positiever is, je had hier toch niet vanavond willen zitten dat dit -2,5 ton extra was geweest en geen goedkeurende verklaring. Dan was het denk ik wel echt een financieel bloedbad geweest hier. Dus, en dan kom ik uiteindelijk bij de wethouder die ik zo net mee begon, dat ik hem gisteren waardeerde dat die belde. Die zal hier toch, ondanks alle ellende en nederigheid, wel blij zitten want dit balletje had ook net zo goed de andere kant op kunnen rollen en dat is denk het allerergste wat we hier vanavond kunnen constateren. Want het systeem is één, dat we nu hebben, maar inboeken en verwerken en kwaliteit in de organisatie is natuurlijk twee. Dus de kernvraag die zo meteen, die nu eigenlijk ligt is los van alle mooie woorden en fijne woorden, wat gaat de wethouder in een volgorde van één, twee en drie in het komende jaar doen? Waarbij ik hem ook wil vragen of hij bereid is om in het derde of in het tweede kwartaal, eind eerste kwartaal 2025 met een conceptversie van een Jaarrekening te komen? Misschien gaan we dan de druk eens wat opvoeren door daar maar eens over te gaan praten. Want, en dan haak ik aan op de accountant die net eigenlijk een winstwaarschuwing heeft gegeven, dat die ernstige twijfels heeft of het volgend jaar allemaal goedkomt. Nou, daar luister ik naar en als ik dan denk, dat zegt die niet zomaar, dan vind ik het alleszins gerechtvaardigd om hier de vraag te stellen of de wethouder bereid is om eind maart volgend jaar voor mijn part een driekwarts, een halve versie, het maakt me niet uit, maar een avond te gaan praten over de cijfertjes. Nou, dat gezegd hebbende, voorzitter, gaan we wel akkoord. Het erratum is ook wel weer fijn want daardoor moet u toch in een korte samenvatting nog wat vertellen en dan gaat het over de rechtmatigheid. Het is natuurlijk ook eigenlijk allemaal wel een beetje te slordig voor woorden dat wij een aantal zaken gewoon rechtmatig gezien niet goed doen. Gelukkig vallen we binnen de grenzen maar dat we niet Europees aanbesteed hebben, dat kan haast niet zo zijn dat dat alleen ons treft. Dus ik ben wel eens benieuwd, en dan ga ik een beetje, en dat is ook een vraag aan de wethouder. Een paar jaar geleden waren hier nog wel eens wat handigerds die dachten van, nou ja, we zitten in één BEL-organisatie en dan splitsen we de opdracht maar voor drie gemeentes. Maar ik wil toch wel graag weten of dat daarvandaan

komt dat wij onrechtmatig bezig zijn of dat het nog erger is en dat men gewoon niet op zit te letten? En anderzijds, als de vraag niet duidelijk is, dan hoor ik het wel van de wethouder. Het allerlaatste is dat ik ook nog steeds blij ben, heb ik ook wel eens bijgezet, dat we nog opvolging hebben. Want met zo'n Jaarrekening wil je er toch niet aan denken dat je ook nog eens een keer een nieuw accountantskantoor krijgt. Dus ik ben wel erg blij dat de heer Vriesen nu ook met een gerust gemoed afscheid kan nemen en dat volgend jaar zijn collega hier zit want anders was het denk ik nog eens een keer erger geweest. Nou, met deze paar woorden, twee vragen, voorzitter, als ik het wel heb geteld, gaan wij in ieder geval voor stemmen.

De voorzitter: Ja, uw opmerking doet mij denken aan Doctor Who, dat is dan steeds dezelfde Time Lord maar dan rond de paar seizoenen gespeeld door een andere acteur. Dus volgend jaar hebben we dezelfde Time Lord maar in een andere persoon. Nou, gelukkig is de heer Vriesen bekend met Doctor Who.

De heer Van den Berg: Bij interruptie. Mijn collega Jan-Huug Lobregt heeft vanmorgen nog wel gezegd, iedereen doet zijn best. En het is ... Maar hier komt natuurlijk wel achteraan dat we volgend jaar een nieuwe accountant krijgen en die hoeft niet hetzelfde te praten als deze account, ieder doet op zijn eigen merites natuurlijk zijn oordeel vellen. Dus ik ben blij dat het nu zo hier ligt zoals het ligt want ik vraag mij werkelijk anders af waar we dan in beland waren als gemeente.

De voorzitter: En zo is het, mijnheer Van den Berg.

De heer Merckx: Een kleine interruptie, voorzitter. Laten we dan zeggen dat we dan ...

De voorzitter: De heer Merckx.

De heer Merckx: Laten we dan proberen een andere film niet waar te maken which is Groundhog Day.

De voorzitter: Ja. O jee, ik heb een lijn in de avond wakker gemaakt. Mevrouw Van Dorst.

Mevrouw Van Dorst-Brakel: Dank u wel, voorzitter. Fijn om te horen alle complimenten voor de heer De Haar. Daar ben ik ook helemaal mee eens. Maar ik denk, ik wil ook een compliment geven aan mijn collega-raadsleden. Wat een detailvragen, hartstikke goed. Fijn dat er zo goed eigenlijk naar deze Jaarrekening wordt gekeken. Ik denk dat de wethouder daar ook weer heel blij mee mag zijn. En daar zijn wij in ieder geval als kleine fractie die hier echt niet aan toekomt heel erg blij mee. Wij zijn, we hebben wel gekeken en we hebben, wij kunnen er zeker de goedkeuring aan geven. En wij zijn er ook best trots op wat er allemaal neergelegd is de afgelopen tijd, waar we ook straks in onze algemene beschouwingen op terug zullen komen. Waar we natuurlijk ook wel onze zorgen over hebben, wat ook allemaal wordt uitgestraald, dat is inderdaad de BEL-organisatie. Daar had ik namelijk ook wel een vraag over. Ik had gelezen dat de BEL-organisatie een extra bedrag eigenlijk van ons vraagt en die vond ik best hoog, 678.000. Dat is toch meer dan wij hadden recentelijk geaccordeerd over dit jaar. Dat zag ik op bladzijde 69. Daar had ik een vraag over. En het Nationaal Programma Onderwijs, wat dat precies inhoudt? Dat was ook een vraag die ik had, die misschien beantwoord kan worden. En er was best veel overheveling naar het jaar 2024. Dat is dan wel niet uitgegeven en dat kunnen we dan later gebruiken maar het geeft inderdaad ook weer aan dat we als organisatie krap in de mensen zitten. Want totaal 1,6 miljoen niet uitgegeven geeft natuurlijk ook aan dat we heel veel dingen gewoon niet na hebben kunnen komen, dat vind ik wel jammer. Maar we zijn wel blij met de kijk op de toekomst, waar we straks in de Kadernota ook op zullen refereren, Wegbeheerplan, transparante, hoe heet het, participatie waar heel erg hard aan gewerkt wordt, daar zijn wij best wel blij mee. Dus ik had twee kleine vragen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank, mevrouw Van Dorst. Het woord is aan de heer Van Midden.

De heer Van Midden: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik zal reageren in volgorde van de vragenstellers. Ook even aansluiten bij D66, mevrouw Van Dorst is blij dat er heel veel vragen gesteld worden en gaf ook aan dat de wethouder daar ongetwijfeld ook blij van is. Nou, ik ben blij met elke vraag, groot of klein. In die zin is het ook goed en helpt het mij ook uiteindelijk om het verhaal te houden. En over blij gesproken, Larens Behoud is blij dat de Jaarrekening er ligt. Nou, dat ben ik ook kan ik u vertellen maar we zijn er nog niet. Ja, het belangrijkste is dat de afdeling finance en control op orde komt. Althans, dat geeft de heer Loeff aan. Ik denk dat het een veel breder probleem is en dat is ook iets wat de directeur van de BEL heeft toegelicht in een bespreking van de Jaarrekening van de BEL. Is een aantal maatregelen die gelijktijdig plaatsvinden die uiteindelijk zeg maar de druk op met name de afdeling finance en control moeten verlichten. Dat is in eerste instantie het nieuwe pakket wat we aanschaffen. Nou, dat pakket moet in ieder geval ertoe leiden dat er uiteindelijk veel beter dingen geregistreerd kunnen worden. Dus dat dingen niet gewoon verkeerd geboekt kunnen worden op verkeerde rekeningen waardoor er heel veel correcties plaatsvinden. Dus ik hoop en verwacht ook dat in die zin dat systeem meer hufteerproef is, om het zo maar even te zeggen, dan het huidige systeem. Daarnaast, en dat is een hele belangrijke en dat onderschatten we ook, is finance en control een beetje het afvoerputje van de organisatie geworden. Vooral ook dat op het moment dat het om cijfers gaat, nou ja, het management van de lijn om het zo maar even te zeggen de verantwoordelijkheid al heel snel bij finance legt. Wat we nu aan het doen zijn is de budgetverantwoordelijkheid veel meer in de lijn leggen. Dus dat betekent dat de managers die verantwoordelijk zijn voor de verschillende domeinen ook budgetverantwoordelijkheid hebben. Dus die hebben goed zicht op wat er uitgegeven wordt en wat er binnenkomt, ook goed zicht op de contracten die zij uiteindelijk, waar zij uiteindelijk voor verantwoordelijk zijn. En dat moet echt een slok op een borrel gaan opleveren. En als laatste, en dat is nog de lastigste om te managen, dat is gewoon de personele bezetting. Het is ontzettend lastig om gewoon mensen uit de markt te krijgen, überhaupt mensen uit de markt te krijgen, laat staan goede mensen. Daar hebben we met zijn allen mee te maken. Ik weet het uit mijn wereld, het bank- en verzekeringswezen. Ik zie het bij de accountants, het is gewoon heel moeilijk om financemensen op brede schaal en dus ook wij. Wat we nu wel aan het doen zijn is dat we voor volgend jaar, en dat zal terugkomen ook in de bespreking ook met de begroting, wel apart budget gaan reserveren. Om in ieder geval mogelijk te maken dat we op tijd externe mensen kunnen inhuren om de processen zoals we nu hebben met de Jaarrekening goed en ook op tijd te kunnen afronden. Dat is eigenlijk een noodoplossing want je wilt natuurlijk vaste mensen hebben, in dienst hebben om dat te doen. Maar dat is op dit moment vrijwel onmogelijkheid dus vandaar dat we uiteindelijk hiernaar grijpen. Ja, en ik hoop uiteindelijk dat dat soelaas zal bieden. Dat zal niet instant gebeuren, om het zo maar even te zeggen, dus daar hebben we toch wel tijd voor nodig. Dus ik kan geen garanties geven voor volgend jaar dat het er op tijd is. Ik kan wel toezeggen wat de heer Van den Berg aan mij vraagt misschien in maart een soort update te geven van de cijfers hoe we er voorstaan. Zodat er in ieder geval wat gevoel ontstaat en al een soort uitkijkje ontstaat naar de uiteindelijke Jaarrekening. Maar ik kan niet garanderen dat het proces volgend jaar vlekkeloos loopt. Dan heeft mijnheer Loeff, dank trouwens voor het compliment over de belastingoverheveling. Dat is ook, dat is best wel een klus geweest hoor om dat uiteindelijk zeg maar goed in te regelen en het ook goed voor elkaar te krijgen. Met ook wat mij betreft alle complimenten naar de organisatie in Huizen die daar ook met man en macht aan gewerkt hebben om vooral administratief gewoon heel goed in orde te krijgen. Voor wat betreft over de terugbetaling met de leningen. Ja, ik kan in zijn algemeenheid zeggen dat wat mij betreft geen twijfels zijn over terugbetaling van de leningen. Als het gaat om betalingsachterstand dan is het op dit moment de hockeyclub die een achterstand heeft op de aflossing van 2024 en die zijn we aan het vorderen. Dan heb ik volgens mij de Larens Behoud vragen hiermee behandeld. Dan de VVD, de vraag van de VVD. Ja, ik weet niet of het een vraag was van de heer Merckx maar hij merkt wel op van, goh, 250.000 verschil in resultaat, waar

komt dit vandaan? Ja, heel simpel, dat heeft te maken met voorschot op SPUK-uitkeringen die in eerst instantie op de balans geboekt waren. Dus zeg maar vooruitbetaalde SPUK-kosten en die nog niet geboekt waren uiteindelijk naar de exploitatie terwijl de kosten wel gemaakt worden. Nou, die SPUK-balansposten zijn uiteindelijk naar de exploitatie overgegaan waardoor die 2,5 ton verschil ontstaat. Voor de vermogenspositie maakt het uiteindelijk niet uit want het gaat van de ene balanspost uiteindelijk weer naar de andere balanspost. Maar dat is eigenlijk grofweg de oorzaak als ik heel kort in mijn lekttaal, ik ben geen accountant, samenvat, mijnheer Vriesen. Die uitkering van scholen. Ja, mijnheer Merckx, die vraag hebben we ook beantwoord in het zeg maar vragenlijstje wat u opgestuurd heeft. Wij komen zelf niet op 6 ton nadeel. We zien uiteindelijk dat de afwijking op het programma 1 ton is, ruim een ton is. Dus ik herken ieder geval die 6 ton niet. Dus ik kan daar uiteindelijk ook niet zoveel over zeggen als het gaat om zijn twijfel voor wat betreft de systemen die wij hebben om dit soort begrotingen goed in te kunnen schatten. Wat het Leefstijlpunt betreft, ik weet niet wat wij als vergoeding krijgen maar ik kijk even naar de leefstijlmanager, naar de heer De Groot die als wethouder verantwoordelijk is daarvoor. Misschien dat hij er iets over kan zeggen.

De voorzitter: Maakt u eerst al uw punten af, dan geef ik het woord aan de leefstijlmanager.

De heer Van Midden: O, nou. En dan Ligweide, 1,8 miljoen nadeel. Komt dat door niet-levering 2023? Ja, volgens mij is er 2023 ook niks verkocht. De Ligweide zal uiteindelijk volgens mij een winst opleveren, zoals het ook laatst in de grex-discussie besproken is. Dan ga ik naar de vraag van Liberaal Laren. Dank ieder geval ...

De voorzitter: Wacht even hoor. Mijnheer Merckx, wilt u graag via de voorzitter praten? U heeft een interruptie.

De heer Merckx: Ja. Sorry, kort. Ik verstond het even heel eenvoudig niet wat u zei over de Ligweide.

De heer Van Midden: De Ligweide. U zei van, nou, 1,8 miljoen nadeel.

De voorzitter: Mijnheer Van Midden, ook via de voorzitter praten. Dank u.

De heer Van Midden: O, mijnheer de voorzitter, staat u mij toe te antwoorden op de heer Merckx. Goed. Daar staat nu 1,8 miljoen nadeel, dat is voor 2023. Uiteindelijk zal de Ligweide, de hele grex, als de woningen verkocht zijn een substantieel toch wel voordeel opleveren voor de gemeente. Dat hebben wij enkele weken gesproken, daar hebben we de drie grexen gesproken die lopen, Harmen Vosweg, Ligweide, Eemnesserweg. En daar heeft u ook kunnen zien wat daar de verwachte resultaten zijn. Liberaal Laren. Ja, mijnheer De Jong, dank voor uw doorwrochte betoog. Ik ben er altijd heel blij mee, ook over de manier waarop die zich voorbereidt. U ziet verschil tussen kosten en baten en zeg maar merkt op dat het geheel komt uit structurele winst uit afvalstoffenheffing, riool en grafrechten. Ja, wat die afvalstoffenheffing en riool betreft daar, kijk, uiteindelijk moet het kostendekkend zijn hè dus in evenwicht zijn. Maar we zien met name ook bij de afvalstoffen, en dat hebben we laatst ook besproken in regioverband, dat er, nou ja, schommelingen plaatsvinden. Dat heeft ook te maken met verkoop of inkoop van grondstoffen, heb ik begrepen. Dus je hebt uiteindelijk zeg maar niet een directe relatie tussen de lasten die je hebt en de heffing die je doet bij de inwoners. Dus er zit een soort, ja, na-ijleffect in. We hebben wel voorgesteld in onze zienswijze als college om voor wat betreft die afvalstoffenheffing een soort egaliseringsreserve op regioniveau in te zetten zodat je die schommelingen niet meer hebt. Wat het riool betreft, ja, daar geldt eigenlijk hetzelfde voor. Daar heb je uiteindelijk ook een soort na-ijleffect soms erin zit zodat het niet helemaal synchroon loopt. Maar uiteindelijk is wel bedoeling dat het ook kostendekkend is en kostendekkend begroot wordt. In het sociale domein constateert u dat de kostenontwikkeling 6 ton achterblijft, dat een goede ontwikkeling is. De overhead van de

BEL stijgt met 1 miljoen. Dat is overhead, niet op programmawijze constateert u. Even kijken welke vragen u heeft. O, ook dank voor het compliment over De Biezem. Voor het eerst zitten we in tien jaar onder de 4 ton. In zijn algemeenheid zien we in de cijfers van De Biezem dat ook als het gaat om de ontwikkeling van bezoekersaantallen het gewoon heel goed gaat. Ze doen het heel goed dus in die zin verdient het zeker een compliment. U zegt dat de beheersing van de processen in de BEL niet zichtbaar is als het gaat om IT-veiligheid, verzuim en dat de inzet van derden niet opgelost is. Nou ja, dat klopt. Dat is denk ik ook een van de belangrijkste bevindingen van de accountant. Dat die zegt van, joh, uiteindelijk is onze interne procesbeheersing en onze interne risicobeheersing nog niet op orde. Daar gaan we wel mee aan de slag, dat is ook uitgebreid aan de orde gekomen in de Auditcomité. Waarbij mijnheer Grunwald mij de uitspraak ontlokt heeft om daar binnen enkele maanden toch met een soort plannetje te komen van hoe we dat uiteindelijk gaan oplossen en dat wil ik nog steeds graag doen. De inzet van derden is nog niet opgelost. Dat klopt ook. Daar zijn wel enorme stappen gemaakt en dat heeft ook de directeur van de BEL-organisatie toegelicht. Als we kijken naar het managementteam bijvoorbeeld in de BEL, dan is er op één persoon na zijn alle managementposities nu bezet door mensen die gewoon een vast contract hebben. Dat is een enorme prestatie die uiteindelijk in hele korte tijd ook is gerealiseerd. Dus dat biedt ook hoop voor de toekomst en ook de invulling van de andere functies. Wij zien ook dat heel veel mensen het leuk vinden om bij de BEL te werken, we zien ook heel veel jonge mensen met hele goede achtergronden die nieuw in dienst treden van de BEL. Dus in die zin verwacht ik dat de toekomst daar er zonnig uit gaat zien. U constateert dat, nou ja, de manager van financiën nog niet definitief is en dat uiteindelijk ook de financiën niet een probleem van control en finance is maar de rest van de BEL. Nou, dat klopt. Vandaar ook dat we aan de slag zijn met zeg maar de inrichting van het budgethouderschap ook in de verschillende lijnfuncties. Dan ga ik naar het CDA. Nou, die geeft aan dat ...

De voorzitter: Mijnheer Van Midden, even een interruptie van de voorzitter. U heeft een toezegging gedaan aan de heer De Jong over een zeg maar een soort en met van verbeterplan. Kunt u nog even heel scherp ...

De heer Van Midden: Nou, die is er ja.

De voorzitter: ... wat die toezegging is?

De heer Van Midden: Die toezegging is in het, die is al in de Auditcomité gedaan. Dat was ook op verzoek van de heer Grunwald. Die zegt van, nou, er wordt steeds gesproken over, en dat zien we ook terugkomen in de accountantsverklaring, dat de interne procesbeheersing niet op orde is en de interne risicobeheersing. En daar is het verzoek gedaan om nou eens met een gewoon een soort stappenplan te komen waarin we laten zien wat we nu gaan doen om het op orde te krijgen. En ik heb mijn bereidheid getoond om daar ook invulling aan te geven.

De voorzitter: En hoe maakt u die smart?

De heer Van Midden: Als u het stappenplan wil weten, dan kan ik het nu noemen maar daar heeft u denk ik niet zoveel aan.

De voorzitter: Nee, wat dat betreft ...?

De heer Van Midden: Volgens mij hebben we gezegd begin van volgend jaar, dat we zeggen dat we daarmee zullen komen en dan ...

De voorzitter: Ik wilde hem even scherp maken. Mijnheer Loeff.

De heer Loeff: Nou ja, ik zou heel graag het najaar gewoon een stappenplannetje willen. Want we hebben dus natuurlijk de invoering per 01-01-25 van het nieuwe systeem. Dat leidt tot een overstap met een aantal risico's, met een aantal dubbelingen, met extra inzet en dat kunt u volgens mij prima in september opschrijven. En dan wil ik ook weten wat de eerste drie maanden daarna gebeurt en wat voor effecten dat heeft op de toekomst dus ik zou dat liever sneller willen.

De heer Van Midden: Ja, mijnheer de voorzitter, mijnheer Loeff verwijst naar het systeem. Ik denk dat de scope veel breder is dan alleen het systeem. Het systeem wordt op dit moment geïmplementeerd, dat is een project wat draait. Ik ga ervanuit dat binnen het project de risico's in kaart zijn en ook gemanaged worden. En dat is eigenlijk het meest eenvoudige zeg maar om op dit moment te doen. Als we kijken naar de procesbeheersing en de risico's dan kijken we naar de volle breedte van de organisatie. Dan kijken we naar de financiële risico's, we kijken naar IT-risico's, we kijken naar veiligheidsrisico's, we kijken naar dataprivacyrisico's, om allemaal dat soort risico's de benoemen. Nou, daar moet je uiteindelijk een plan voor hebben om te kijken van, joh, hoe gaan we dat uiteindelijk zeg maar in orde maken? Hoe hebben we in instantie gewoon goed zicht op de risico's? Weten we ook te bepalen welke beheersmaatregelen we moeten doen om uiteindelijk de risico's beheersbaar te laten zijn? En kunnen wij ons ook een oordeel vormen over de beheersbaarheid, over de effectiviteit van die beheersmaatregelen en dus ook de beheersbaarheid van het risico? Nou, dat zijn eigenlijk de drie stappen die je wilt wil doen. En wat ik al zei, en dat doen we dan wat mij betreft over de volle breedte van de organisatie dus over alle risico's.

De voorzitter: Gaat u verder met de beantwoording.

De heer Van Midden: Dan even kijken, dan kom ik bij het CDA. Nou, dank voor de transparante houding. Nou, graag gedaan, mijnheer Van den Berg. Mijnheer Van den Berg constateert dat we niet in control zijn en merkt daarbij op dat we de Zomernota laten schieten. Ja, wat ik al zei, kijk, we zijn niet in control als het gaat om de volledige procesbeheersing. Als het gaat om het laten schieten van de Zomernota, dat is echt een bewuste keuze geweest, hebben we ook besproken. Daar hebben we gewoon gezegd van, o ja, als we kijken naar de prioriteit op dit moment dan ligt die duidelijk bij het implementeren van het financiële pakket en dat betekent uiteindelijk dat we die Zomernota moeten laten schieten. Mijnheer Van den Berg geeft ook aan dat we een financieel bloedbad hebben voorkomen en dat het balletje de andere kant op had kunnen rollen. Ja, dat klopt ook maar dat heeft ook alles te maken met zeg maar de schaal van onze begroting en de wet van de grote aantallen. Uiteindelijk hebben we geen massa dus dat betekent dat de marges heel smal zijn dus de marges zijn smal. Plus, dus ik heb al heel snel een meevaller, maar de marges zijn ook heel smal negatief dus ik kan net zo goed ook een negatief resultaat hebben. Nou, en nu hebben we de mazzel dat het dan positief is maar het kan ook anders zijn. Het belangrijkste is, en dat is waar wij naar streven, in ieder geval ik vanuit het college en dat zien we ook terugkomen in de Jaarrekening, is dat we uiteindelijk in ons risicomangement risico's op orde hebben zodat we ieder geval negatieve uitschieters gewoon kunnen voorkomen. In die zin, en dat was ook mijn opmerking in het sociaal domein, constateer ik dat met name in het sociaal domein, wat toch een derde van onze begroting is, de risico's nu redelijk beheersbaar lijken dus dat stelt mij gerust. Nou, zijn wens over de zeg maar conceptversie eind maart van de Jaarrekening volgend jaar. Nou, die kan ik moeilijk invullen maar ik zou wel willen toezeggen dat we in maart volgend jaar een avond praten over de cijfers, de stand van zaken. Wat betreft de rechtmatigheid, een aantal zaken niet goed gegaan, vooral niet Europees aanbesteed. Dat klopt, ik weet niet welk casus dat is. En de heer Van den Berg merkt ook op dat dit misschien te maken heeft met het splitsen van de opdrachten drie gemeentes. Dat denk ik niet eerlijk gezegd even zo uit mijn hoofd

want dat hebben we behoorlijk op orde. Ik denk dat de afdeling inkoop de laatste jaren een behoorlijke ontwikkeling heeft doorgemaakt. Alleen de casus waar het hier precies over gaat die ken ik niet zo uit mijn hoofd. Dan stap ik naar D66. Nou, ook blij met de vragen wat ik al zei. Mevrouw Van Dorst merkte op dat we voor de BEL in 2023 een extra bedrag vragen of uitgegeven hebben van 678.000 euro. Dat klopt. Dat zijn de MJON-gelden zoals ze ook voor dat jaar uiteindelijk ook vastgesteld zijn en die hebben we dan in 2023 begroot of besteed. Dan heeft mevrouw Van Dorst een vraag over Nationaal Programma Onderwijs maar daar kan ik inhoudelijk niets over ... Ik kijk even naar mijn collega Flip De Groot die zo direct zal antwoorden, ook over Leefstijlpunt. Dan is de laatste opmerking van mevrouw Van Dorst over veel overheveling naar 2023. Dat is 5 ton en met name ook het transitieprogramma, energietransitieprogramma. Ja, het is eigenlijk, die 5 ton is minder dan het in al die jaren geweest is. Dus in die zin ben ik iets verrast door de opmerking dat het heel veel is. Het is uiteindelijk niet zoveel en het merendeel, ik geloof uit mijn hoofd even zo'n 2,5 bijna 3 ton, heeft te maken met die warmtetransitie dus in die zin is het heel beperkt. En daar begon ik eigenlijk mijn betoog mee op de Jaarrekening. We zien dat we uiteindelijk de plannen die we hadden met het geld wat we hebben voor een heel groot deel hebben kunnen realiseren. Ja, op een gegeven moment is alles relatief. Ik, mijnheer de voorzitter, mag ik naar mijn collega De Groot even het woord geven voor Leefstijlpunt en dan ik nog even ...

De voorzitter: Ik geef het woord aan de heer De Groot. En dan krijg ik een seintje van de gemeentesecretaris dat u even op uw WhatsApp moet lezen, daar heeft u technische bijstand gekregen op inkoop. De heer De Groot.

De heer De Groot: Ja, dank u, voorzitter. Ja, het Leefstijlpunt is een project wat in de vorige periode is opgestart met als doel om een aantal activiteiten die wij al regulier uitvoeren in de BEL beter te coördineren ook met externe partijen. Die ook waar we normaal al mee samenwerken om beter aan preventie te doen. Dat is keihard nodig als we kijken naar de groei van de vraag in de zorg en het afnemende aanbod in de zorg of in ieder geval gelijkblijvende aanbod, dan is er wel wat aan de hand. Dat is ook de reden waarom IZA en GALA is opgestart. Dan kom ik op het punt wat u maakt, het politieke punt wat u maakt. Ik denk dat het niet zozeer voor het Leefstijlpunt geldt maar in zijn algemeenheid het risico inderdaad aanwezig is dat wij een aantal dingen doen waar de kosten hier liggen en de baten elders. Dat is ook gesignaleerd door de portefeuillehouders. Dat is ook vanuit de centrumgemeente door Gerben Van Voorden ook in de overleggen die daarvoor zijn naar voren gebracht. Dus wij zijn daar zeer alert en waakzaam op dus datgene wat wij aan extra taken krijgen, dat dat ook voor hetzelfde gaat van knaken. Dan naar mevrouw Van Dorst toe. Nationaal Programma Onderwijs is een regeling die ingesteld is na corona om de leerachterstanden te helpen wegwerken. En dat betekent ook dat we zeg maar een soort lumpsum hebben gekregen die we in overleg met de scholen zo besteed hebben zodat zij in staat waren om de gevolgen van de corona op de leerlingen zoveel mogelijk te reduceren. Als het mag, voorzitter, nog één opmerking nog in het verlengde van de warmtevisie. Het klopt, we hebben een aantal budgetten gekregen, bijvoorbeeld ook zeg maar Jetten-gelden, waarbij we in de loop der jaren een aantal bestedingen gaan doen. Die gaan we niet in één keer opmaken. Warmtevisie is ook een bedrag wat wij hebben gekregen wat we conform de plannen in het Koersdocument straks gaan aanpakken. Dat betekent, dat geld staat al op de rekening, dat is mooi. En de plannen gaan conform de planning zoals u die heeft goedgekeurd ingebracht worden en misschien zelfs al iets eerder als dat in het uitvoeringsplan staat. Dank u wel.

De voorzitter: Dan kom ik nog even terug bij de heer Van Midden.

De heer Van Midden: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Inmiddels heb ik inderdaad op mijn WhatsApp gekeken. Voor wat betreft het extra bedrag van die 678.000 kan ik verwijzen ook naar vraag elf van de

beantwoording van de vragen, mevrouw Van Dorst. Want daar staan nog wat specifiekere aangegeven, zoals ik het net uitgelegd heb, wat uiteindelijk de oorzaak is van dat bedrag. Dus daar kan ik naar verwijzen. Als het gaat om de Europese aanbesteding dan is dat het drukwerk van het Larens Journaal. Dat is een optelsom van meerdere jaren en daarom is het zo'n hoog bedrag geworden, dat is over de hele looptijd van het contract.

De voorzitter: De heer Van den Berg, interruptie op de wethouder, verduidelijkende vraag.

De heer Van den Berg: Maar wat is daar dan de consequentie van, had dat aanbesteed moeten worden of want hoe duidt u dat dan nu? Lopen we daar volgend jaar weer tegenaan?

De voorzitter: De heer Van Midden.

De heer Van Midden: Mijnheer de voorzitter, ik weet niet of we daar volgend jaar weer tegenaan lopen. Maar het is inderdaad de conclusie dat we dat hadden moeten aanbesteden anders hadden we ook niet daar een onrechtmatigheid gehad.

De voorzitter: Duidelijk.

De heer Van den Berg: Alleen naar de voorzitter opmerken dat ik meegenomen wil hebben bij de goedkeuring dat wij dit op de agenda gaan zetten. Want dit is ons huisblad wat wij gebruiken dus dat heeft een bepaalde stijl dus ik ben wel benieuwd als wij daar, daar hangen ook andere keuzes aan vast dan alleen techniek van aanbesteding.

De voorzitter: En ik beschouw dat als onderdeel van uw tweede termijn. Ik kijk even naar de accountant, ik heb geen vragen voor u gehoord maar we zijn zo blij met uw aanwezigheid, ik kijk toch even of u nog iets toe te voegen hebt voordat we naar de tweede termijn gaan.

De heer Vriesen: Nou ja, nog even aanhakend op de vraag van mijnheer Van den Berg want dit is het bedrag over drie jaar en had dat aanbesteed moeten worden? Ja. Komt het volgend jaar weer terug? Nee, want dat is de reden waarom we nu, waarom er nu, het college heeft in feite het bedrag van drie jaar bij elkaar opgeteld dus de hele contractwaarde dus dan komt die volgend jaar niet terug. Ja, waardoor komt dit? Doordat die kosten voor het drukwerk de afgelopen jaren fors gestegen zijn en er inderdaad wel een bepaalde wens is om in feite dat met een bepaalde stijl en een bepaalde context te doen. Ja, en dan moet je dus binnen de kaders van de Aanbestedingswet ook op tijd bepaalde mate van creativiteit invullen en daar een bepaalde aparte procedure opzetten om die dergelijke contracten dan toch te gunnen aan de partij die dat voor jullie het beste kan doen. En dat vraagt even een stukje, nou ja, creatieve inkoopstrategie om dat op die manier te regelen dus daar zijn mogelijkheden voor binnen de kaders van de Aanbestedingswet.

De voorzitter: Wij willen graag een drukker die G.J. Martens heet. Ja.

De heer Van den Berg: Maar ik wil voorkomen dat hier nu de situatie of dat we iets hier aan het doen zijn wat niet klopt. Het is het punt dat we een regeling hebben overschreden maar ik ben zeer dankbaar voor de uitleg die de accountant geeft. Maar ik wil daar verder nu geen aandacht aan besteden.

De voorzitter: Precies. Maar u creëert nu uw eigen interruptiedebatje en dat gaan we dus mooi even niet doen. Voor de tweede termijn, de heer Loeff.

De heer Loeff: Ja, dank u, voorzitter. Volgens mij zijn alle vragen helder beantwoord. Nog wel even aansluitend bij wat de heer Merckx ook zei over de leningen en rentes. U zei iets over de hockey, volgens mij is het iets breder. Dus graag het complete overzicht en als u die toezegging kan doen dan zijn wij verder akkoord.

De voorzitter: De heer Merckx.

De heer Merckx: Ja, dank, voorzitter. Ik sluit me aan bij de heer Loeff, dan zijn wij inderdaad tevreden. Ik had nog, ik heb gemerkt dat ik dus één highlighted vraag heb overgeslagen, vraag twaalf, de stille reserves. Daar staat namelijk nog geantwoord, niet direct beschikbaar, moet nagezocht worden. Dus wellicht heeft de wethouder inmiddels uitgevonden waarom de Hein Keверweg niet gewaardeerd is in de Jaarrekening?

De voorzitter: Helder. De heer De Jong.

De heer De Jong: Ja, ik had nog of wij hadden nog één opmerking. Wij willen de heer Vriesen bedanken voor zijn goede en plezierige inbreng die hij de afgelopen acht jaar gehad heeft.

De voorzitter: O, we zijn er nog niet. De heer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Ja, u gaf net mijn interruptie al aan, dat is dan tweede termijn maar ondertussen was die in een klein interruptiedebat al beantwoord. Nogmaals, er is veel over gezegd in de eerste ronde. Toch nogmaals ook complimenten vooral aan de uitvoerenden en nogmaals ook aan de wethouder. En ook dank dat die zijn toezegging gestand wil doen om in ieder geval eind maart met iets te komen. En het gaat mij er vooral om, ons om dat we dan over de inhoud praten. Want het jammere is van de procedurediscussies aan het begin, erratum er wel bij of niet bij, dat bijvoorbeeld inbreng zoals van Liberaal Laren eigenlijk onderbelicht blijft in zo'n vergadering als nu. Dus vandaar, voorzitter, dat wij blij zijn met de toezegging om in ieder geval over halve cijfers te gaan praten volgend jaar maart.

De voorzitter: Mevrouw Van Dorst.

Mevrouw Van Dorst-Brakel: Hartelijk dank voor alle antwoorden, waren heel duidelijk die drie. Dank u wel.

De voorzitter: Mooi. Dan tenslotte nog de heer Van Midden in antwoord op de enkele vraag die nog resteert.

De heer Van Midden: Ja, dank u wel, mijnheer de voorzitter. De heer Loeff, Larens Behoud vraagt om een compleet overzicht van de leningen. Dat zullen we geven. Ik dacht dat dat ook in de Jaarrekening stond maar ik denk dat heer Loeff wat meer specificatie wil als het gaat om de, ja, noem het de status van de betaling, van de aflossing van de leningen en dat zullen we doen. De stille reserves voor wat betreft de Hein Keверweg, dat hebben we nog niet uit kunnen zoeken dus dat zullen we nazenden. Het CDA wil meer over de inhoud uiteindelijk kunnen praten en minder over het proces. Ja, ik kan het niet beter zeggen, mijnheer Van den Berg, dus in die zin gaan we hopen dat zeker te kunnen doen.

De voorzitter: Helder en ik heb de wethouder twee concrete toezeggingen horen doen namelijk een doorkijk over de Jaarrekening in het einde van het Q1 2025, zeg ik dan maar eventjes, en dan aan het begin van 2025 een verbeterplan. Waarvan hij heeft aangegeven, eerder lukt echt niet want het is echt heel breed qua omvang. Dat zijn volgens mij de twee toezeggingen die gedaan zijn toch? Helder. Dan kijk ik even de heer ...

De heer Merckx: En de Hein Keверweg.

De voorzitter: De Hein Keeverweg. Ja?

De heer Van Midden: Ja, maar dat hebben we al ...

De voorzitter: Dat heeft die beantwoord.

De heer Van Midden: Ja, ik wil nog een keer een toezegging maar volgens mij hebben we ook in de ...

De voorzitter: Nee, dat is gedaan.

De heer Van Midden: ... beantwoording gezegd dat we dit nog even uit gaan zoeken dus we hebben nog niet uitgezocht.

De voorzitter: Nee, maar ik wilde deze twee toezeggingen even smart maken in het licht van de verbeteringen van de financiële huishouding. Dan gaan we over tot besluitvorming. De heer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Nee, ja, heeft u nou als toezegging op uw eigen netvlies dan ook de toezegging dat wij eind maart over cijfers gaan praten?

De voorzitter: Zeker.

De heer Van den Berg: Oké.

De voorzitter: Ja. Dan kijk ik even rond. De fracties die in kunnen stemmen met ... Wacht, stop, de griffier, die had mij zeer scherp ingefluisterd. Dat heb ik al bij aanvang gemeld maar dat dus het resultaat van het erratum is dat het raadsbesluit en de resultaatsbestemming wijzigen, namelijk die komen 251.467 euro hoger te liggen. En daarmee wijzig ik mondeling hierbij het raadsbesluit en daar hangt dus het erratum bij. In het licht daarvan kijk ik rond, kunnen de fracties die in kunnen stemmen met de Jaarrekening dat kenbaar maken? Fractie van Larens Behoud, D66, het CDA, de fractie van Liberaal Laren en de VVD. Kunnen de fracties die tegen stemmen dit kenbaar maken? Dat is de fractie van Groen Laren. Daarmee is de Jaarrekening met het gewijzigd besluit en een goedkeurende verklaring, wij hebben een goedkeurende verklaring en de Jaarrekening is daarmee met een gewijzigd besluit vastgesteld. Dan zijn er veel opmerkingen gemaakt over hoe dit allemaal is gebeurd. Ik denk dat we met zijn allen dat betreuren. Desalniettemin wil ik toch wel grote waardering uitspreken voor onze medewerkers die met een zware onderbezetting de staat van alle opgaven die ze hebben zich helemaal de tandjes hebben gewerkt om dit mogelijk te maken. Daar moeten wij ook onze gemeentesecretaris toerekenen en ook de heer De Haar. Dus namens de raad wil ik hen ook bedanken. En ... Heel goed. En dan kom ik inderdaad tot het punt dat wij onze accountant gaan bedanken, de heer Vriesen. De heer Vriesen en ik kennen elkaar al heel erg lang vanuit een andere rol maar dat betekent dus dat ik u ook als mens ga missen in deze rol want het was toch altijd plezierig om u hier te mogen verwelkomen. Wij hebben sinds dit jaar een bescheiden nieuw relatiegeschenk ontwikkeld en dat vormt meteen voor u een blijvende herinnering aan de gemeente Laren. We hebben namelijk een klein koffieserviesje ontwikkeld met twee mokjes met het wapen van Laren en een wisselende afbeelding op de andere mok, u krijgt het Brinkhuis. U heeft zoveel over de financiën van Brinkhuis gesproken, heeft u daar ook een blijvende herinnering aan. Ik wil graag onder luid applaus van de gemeenteraad u dit aanbieden en bedanken voor '...'. En zo is het.

4. Algemene politieke beschouwingen (max. 5 minuten per fractie)

5. Reactie college op algemene beschouwingen

6. Kadernota 2025-2028

De voorzitter: Dan kom ik bij, eens even zien, agendapunt 4, de algemene politieke beschouwingen. En dan is agendapunt 5 de reactie college op de algemene beschouwingen en daarna de Kadernota. Zullen we dat gewoon als één agendapunt behandelen waarbij we uw inbreng in de eerste termijn beschouwen als de algemene beschouwing. Dat maakt het voor mij echt veel makkelijker. Dat is het geval. Mevrouw Van Dorst, wat wilt u zeggen?

Mevrouw Van Dorst-Brakel: Mag ik wat vragen? Dit is de eerste keer dat wij algemene beschouwingen bij deze gelegenheid toch doen? Dat was mijn vraag.

De voorzitter: Nee hoor, dat doen we altijd. En dan altijd in de raadsvergadering stel ik u voor toch om het als één agendapunt te behandelen en dat doen we dan ook altijd weer. Ja. Ja, ik kan er niks aan doen. De heer Koldenhof.

De heer Koldenhof: Excuus. Ja, dank u, voorzitter. Ik mis het spreekgestoelte eigenlijk. Maar hadden we dat afgesproken? Ik weet het niet meer.

De voorzitter: Ik denk dat het er zelf geen zin meer in had, het is maar in de hoek gaan staan.

De heer Koldenhof: Ik vind het echt jammer. Ik sluit me wel aan bij de heer Koldenhof.

De voorzitter: Wilt u het, ja, we zetten het zo neer hoor. Ik schors de vergadering voor één minuut en we hebben een spreekgestoelte. U moet het wel even enthousiasmerend toespreken want het is niet voor niks daar gaan staan.

De voorzitter: Ja, hij moet wel zo staan dat ik de heer Vos nog kan zien. Ja, nee, dit gaat niet goed. Ik zie echt nou de helft van de raad niet zo dus hij moet even een stukje naar achter weer. Ja. Ja, nee, nee, zo is het prima. Ja, heel goed. Wij hebben in het presidium besloten dat u voor uw algemene beschouwingen vijf minuten hebt. En ik geef daarvoor dan als eerst het woord aan de fractievoorzitter van het CDA, het Christen-Democratisch Appèl, de heer Erwin Van den Berg.

De heer Van den Berg: Nou, met dank aan de heer Koldenhof. Want ik dacht eraan maar ik had het niet bedacht om er een vraag over te stellen. Nee, nou moet ik hem uitzetten want anders gaat de timer niet goed zie ik nu net. De algemene beschouwingen. Het CDA op 3 juli vandaag. College, leden van de raad, ik wilde dan toch nog memoreren wat aan het begin van de vergadering ook al is gedaan dat de gedachten uitgaan naar de oud-wethouder Peter Calis. Want nog maar drie jaar geleden stond hij hier in deze zelfde vergadering als die wij nu houden centraal in de arena en gaf hij zijn ideeën en mening over de financiële situatie van Laren. En gelet op waar we het vanavond over gehad hebben denk ik dat we hem hier nog eigenlijk extra mooi recht mee doen. In ieder geval condoleren we mevrouw Desirée Niekus en zijn kinderen en verdere familie. Vanavond bespreken we, zoals de uitnodiging weergeeft, de Kadernota van de gemeente Laren. Een Kadernota die gebaseerd is op plannen van het college met een coalitieakkoord als fundament. Een document dat ons pas laat heeft bereikt. Nog eens weer later zelfs als vorig jaar en vorig jaar zei het CDA Laren, dat moet

volgend jaar echt veel eerder. Nou, het is bijna herhaling op herhaling. Maar als de stukken keer op keer niet op tijd beschikbaar komen is dat een veeg teken aan de wand. En de gebruikelijke Zomernota, hebben we al gezegd, is ook al geannuleerd en dat roept bij ons dus echt de vraag op, zijn we als gemeente Laren wel in controle? Is de BEL-Combinatie, onze uitvoerder, wel in controle? Nou, er is zo straks ook al genoeg over gezegd. De financiële situatie van de gemeente is voor de korte termijn geborgd. Mede door de verkoop van het gemeentehuis is de reserve op de botten voor nu voldoende. Maar voor de langere termijn is de financiële situatie minder rooskleurig. De punten die naar ons idee daarbij een rol spelen is vervolgens, dat wij continu verrast worden door hogere kosten vanuit gemeenschappelijke regelingen. Dit is altijd achteraf zodat wij, gemeente Laren, er weinig meer aan kunnen doen. Wij moeten proactiever sturen op de gemeenschappelijke regelingen zodat als er tekorten aan gaan komen, dat wij daar vooraf nog op kunnen bijsturen. De interne beheersing van de BEL-organisatie is dus ook nog niet op orde, zoals al geconstateerd, en er wordt progressie gemaakt maar dat gaat ... Zie, daar was ik al bang voor. Ik dacht dat ik hem op vijf minuten had gezet. Dat de interne organisatie maar het gaat te langzaam. En die verantwoording van de belastingen en kosten sociaal domein zijn dus een belangrijk aandachtspunt. Wij verwachten dat de verantwoording over het jaar 2024 in 2025 echt veel soepeler, efficiënter en beheerster gaat verlopen. De focus moet daarbij vooral zijn op het aantrekken van vaste en kwalitatief goede medewerkers. Moeilijk maar niet onmogelijk, daar moet alle inzet vanuit de BEL op komen. In 2026 verwachten wij allemaal het ravijnjaar en komend half jaar en in de eerste helft van 2025 moet al geïdentificeerd worden hoe de kosten beter beheerst kunnen worden en waar bezuinigd kan worden. De inflatie en stijgende kosten van het sociaal domein en de stijgende personeelskosten bemoeilijken dit traject. Ook de plannen rondom het IHP kosten veel geld. De gevolgen voor de financiële situatie van de gemeente moeten op voorhand goed in de kaart gebracht worden en hetzelfde geldt voor het nog op te stellen verkeersplan. Nogmaals vragen wij CDA Laren aandacht om ook de inkomstenaf trek van de gemeente nader te bekijken, waar kan de gemeente inkomsten genereren? In dat verkeersplan, waar ik net het over had, vragen we uiteraard aandacht voor de parkeerstudie rondom Singer. Kost allemaal geld maar er moet toch iets gebeuren. Ook woningbouw blijft een belangrijk thema. Woningbouw in Laren is een druppel op de gloeiende plaat maar de nieuwe woningen in Crailo en op het terrein van het voormalig ziekenhuis in Blaricum zetten meer zoden aan de dijk. Laten wij wel de locaties in kaart brengen waar we eventueel in Laren nog kunnen bouwen. De wethouder doet daarmee een goede voorzet maar er dient echt ook aandacht te zijn voor sociale woningbouw. Een ander aandachtspunt is dat wij dan niet al te veel groen voor rood dienen te vervangen want we willen in verband met de klimaatverandering ook ervoor zorgen dat het water weg kan lopen. Maar nogmaals, er zijn echt wel plekken in Laren te vinden waar wij sociale woningbouw kunnen realiseren, ook nog wel op korte termijn. Graag vragen wij ook aandacht voor sport. Wij vertrouwen erop dat de gemeente onze sportverenigingen en sportaccommodaties blijft steunen maar commerciële initiatieven van sportverenigingen juichen wij niet toe. En zeker niet als er een kans bestaat bij het misgaan van het initiatief de gemeente financieel mag bijspringen of de zeggenschap over het sportcomplex deels kwijtraakt of anderszins in een juridische kwestie geraakt. Groen hebben we ook iets over te zeggen. Het lukt maar niet om het dorp gelijkmatig opgeruimd en schoon te houden. In het centrum gaat het goed maar ben je twee straten verder dan schieten de tranen je in de ogen. Ben je circa 500 meter van het centrum verwijderd, dan lijkt het alsof er geen groenbeheer en onderhoud plaatsvindt. Wethouder, dat kan en moet echt anders. En het zou u sieren als u nog in uw collegeperiode een belangrijke aanzet doet om het groenbeheer weer voor het hele dorp te doen gelden. Ik ben bijna tot afronding. De fusiegemeenten Wijdmeren en Hilversum en de gevolgen voor de regionale begroting en in dat verband vraagt CDA Laren de wethouder naar de gevolgen die dit gaat hebben voor de regionale begrotingen. Het CDA Laren neemt alvast een klein voorschotje. Deze fusie vraagt eens en te meer inzet van gemeenteraadsleden in de diverse regionale gremia en het CDA blaast als eenmanspartij haar deuntje mee. Maar ik roep ook mijn collega's van de grotere fracties op, laten we uit onze politieke comfortzone komen en toch ons ook in de regio bewegen.

En tot slot, laten wij vooral allemaal trots kunnen blijven op ons mooie dorp en het koesteren in verbondenheid met elkaar. Laten wij ons verantwoordelijk blijven voelen voor een veilige en gezonde leefomgeving voor iedereen in het dorp, ongeacht de leeftijd en of de dikte van de portemonnee. En dit kan betekenen dat er ingeleverd zal moeten worden op de luxere zaken des levens omwille van onze zelfstandigheid, het realiseren van eerste levensbehoeften, zoals wonen, goed gehuisvest onderwijs en hulp voor mensen die dat nodig hebben. Alleen dan zullen we het voor elkaar krijgen om ons aan de volgende generaties dit fijne dorp op een goede manier door te geven. De fractie van het CDA, met dank aan de ondersteuning vanuit de steunfractie, Erwin Van den Berg, fractievoorzitter.

De voorzitter: Dank u. U was uw eigen ondersteuning?

De heer Van den Berg: Ik wil ze wel noemen, de heer Lobregt, mevrouw Graafsma, de heer Van der Pols en mevrouw Krapels.

De voorzitter: Dank. Dank voor een gloedvol betoog, mijnheer Van den Berg. Het woord is aan de heer Vos.

De heer Vos: Fijn, hij doet het. Goed. Bij de lezing van de jaarstukken en de Kadernota dringt de vergelijking met de film Rebel Without a Cause zich bij mij op. De meesten van hier aanwezig zijn oud genoeg om van deze klassieker in ieder geval wat de plot betreft op de hoogte te zijn. Voor degenen die hem niet gezien hebben of niet direct paraat hebben, in deze coming-of-age film is de zogenaamde Chickie Race een spannend hoogtepunt. Wat is een Chickie Race? De hoofdpersoon Jim, gespeeld door James Dean, rijdt een wedstrijd waarin hij zijn lef moet tonen door met een auto in volle vaart op een ravijn af te rijden. Zijn tegenstander Buzz doet precies hetzelfde. Degene die het eerste remt en dus waarschijnlijk niet in het ravijn terecht zal komen is de verliezer. De kunst is dus om zo laat mogelijk te remmen of juist voor het ravijn uit de auto te springen. Die Chickie Race is een mooie metafoor voor de beschouwing die ik wil geven met betrekking tot het verslag over 2023. Onze wethouder financiën heeft wat betreft uiterlijk en leeftijd niet heel veel gemeen met James Dean maar is wel in hetzelfde spelletje verzeild geraakt. Onderweg naar 2026 ziet het jaarverslag er op het eerste oog heel mooi uit maar er zijn toch wel enkele aantekeningen te maken. Kort samengevat. Als je in een auto onderweg bent naar het ravijn moet je kunnen vertrouwen op de deugdelijkheid van je auto. Zijn de remmen in orde, zit het stuur wel vast en kun je volvertrouwen de race starten? Om maar met de meters te beginnen. Het is niet duidelijk of de metertjes in het dashboard wel helemaal accuraat zijn. Belangrijkste illustratie daarvan is het op het laatste moment moeten toevoegen van een erratum. Natuurlijk is het belangrijk dat alle mogelijke kleine en grote afwijkingen nog meegenomen worden maar het geeft te denken dat er toch zaken zijn die niet direct zichtbaar waren en dat zegt iets over de kwaliteit van onze auto. Eerder hebben we erop gewezen dat we onze twijfels hebben over de volledigheid van de geleverde financiële stukken. Dat was de aanleiding van het bezit en verkoop van gemeentegronden die niet in het overzicht terug te vinden waren. Bovendien moeten dashboardmeters en lampjes goed te lezen zijn en daar is door de samenstellers zelf al een melding gedaan. Het rode lampje op pagina 13 geeft aan dat de leesbaarheid en begrijpelijkheid van de financiële stukken nog niet op orde is. En als eenvoudige automobilist weet ik zelfs, als het rode lampje brandt is het al te laat. Dan het stuur. Al sinds de start van dit college worden er veel plannen, beleidsvoornemens en ideeën aangekondigd. Voorlopig zitten we echter te wachten op de richting die we op gaan. Er zijn wel ideeën maar concrete uitvoering schiet nog niet zo hard op. Welke kant gaat het op met het verkeer? Een eerste bijeenkomst is geweest in de raad en daar voorlopig alleen het centrum benoemd en dan nog alleen de straten. Maar Laren is meer dan De Brink en winkeltjes. Er zijn veel meer plaatsen en plekken in het dorp waar goed nagedacht moet worden over de inrichting als het verkeer betreft. Hebben we het nog niet eens over het gedrag waar we naar moeten kijken en waar we beleid op moeten gaan ontwikkelen. Bal

was alleen, zullen we de oplossing hier brengen. De richting als het gaat om woningbouw is totaal onduidelijk. De dorpsinventarisatie heeft een wilde lijst opgeleverd en als bijvangst veel onrust in het dorp. Gaan ze de Eng volbouwen, de Hut van Mie dempen. Het brandstofpeil van ons vehikel lijkt op orde. De kengetallen laten een redelijk niveau zien maar is het toereikend als het straks tegenzit? Echte ruimte om eigen beleid te gaan voeren lijkt er nauwelijks te zijn. Moet de tank straks bijgevuld worden door verhoging van de OZB? De lasten in Laren zijn al veel hoger dan in andere plaatsen. Zijn er geen andere inkomsten te bedenken? De aangestipte forensenbelasting of gewoon een keer betaald parkeren. Ten slotte de remmen. Daar lijkt het wel goed mee te zitten want we rijden al een tijdje met de handrem aangetrokken. De wethouder belast met duurzaamheid heeft de jaarstukken een extra positief tintje gegeven door niets of nagenoeg niets uit te voeren. 607.000 euro is de Jaarrekening positief geworden door weer maatregelen vooruit te schuiven. Of de gewone rem het ook doet valt niet zo makkelijk te beoordelen maar net als bij James Dean, de afgrond komt echt. Overigens is het met Jim nog net goed afgelopen maar niet met zijn tegenstander Buzz. Door een futiliteit kan hij zijn auto niet uitkomen en stort te pletter in het ravijn. Het is maar gewoon een heel oude film door mij gebruikt als metafoor maar de Larense realiteit verschilt er niet zoveel van. To the point en samenvattend, blijven we ons in tegenstelling tot wat we bedacht hebben ons onbepaald en beleidsarm aan ons stuur vastklampen en het ravijn tegemoet zien in de hoop dat het deze maal niet zo diep zal zijn want we zitten hier immers in Nederland. Of beschikken we over voldoende lef een ruk aan het stuur te geven teneinde een kant en richting op te gaan die we ook willen? En ja, als we linksaf gaan slaan we niet rechtsaf, we slaan wel een goede richting in. Tenslotte een paar vragen, ik weet niet of ik die nu zal stellen of voor de tweede. Ja? Dan doe ik dat. Een aantal vragen. Hij is al door een aantal mensen hier aan tafel gesteld maar dat wist ik niet toen ik dit schreef. Wanneer komt de financiële huishouding op orde? Het wordt al jaren beloofd maar er komt weinig van terecht. Met betrekking tot de volledigheid van de stukken, misschien dat de onlangs ingestelde Rekenkamer eens kan gaan kijken naar de deugdelijkheid van de metertjes, oftewel de compleetheid van de data en de gevolgde procedures met betrekking tot verkoop. De meicirculaire heeft extra geld in het laatje gebracht. En zijn deze extra's nu volledig meegenomen in de jaarstukken? Nou, is onze vraag, wat gaat er gebeuren met de 670.000 euro bestemd voor duurzaamheid en nog veel prangender, wanneer gaat dat plaatsvinden? En een vraag aan de collega-raadsleden, wanneer gaan we nou eens eindelijk de afspraken over het huisvestingsbeleid uitvoeren en onder andere praten over het splitsen van kavels? Dank u wel.

De voorzitter: Dank, mijnheer Vos. En ik stel voor dat die laatste vraag inderdaad onthouden wordt door de verschillende fracties, dan kunnen ze daar in de tweede termijn nog op terugkomen. Dan geef ik het woord aan de VVD en het woord wordt gevoerd door de heer Koldenhof.

De heer Koldenhof: Dank u wel, voorzitter. Het is inderdaad een verdrietige tijd nu omdat wij een van onze fractieleden moeten missen. Mevrouw Niekus om bekende reden maar we zijn wel in gedachten bij haar. Geachte raadsleden en college van burgemeester en wethouders, vandaag houden voor de derde keer in deze bestuursperiode onze algemene beschouwingen en er is een moment bedoeld om aan het college onze wensen mee te geven bij het opstellen van de begroting voor 2025. Een aantal omstandigheden buiten de invloedssfeer van Laren bepalen voor het grootste deel wat wij als raad en wat wij als VVD daarin kunnen ambiëren. Of vooral, wat we allemaal graag zouden willen maar wat waarschijnlijk helemaal niet kan. De VVD stelt zich dan ook terughoudend op als het gaat om meer. De Rijksbijdrage in het gemeentefonds daalt vanaf 2026 zo ernstig dat wij het college twee opdrachten willen meegeven. Eerst, om het te verwachten tekort bij gelijkblijvende uitvoering van het beleid op advies van de VNG zo expliciet mogelijk te maken zodat de provincie Noord-Holland als onze toezichhouder en ministerie van Binnenlandse Zaken flink zenuwachtig worden. Nou zal men niet direct gaan bibberen van de situatie in Laren maar als regio moeten wij wel stevig vuist maken richting onze, nou, minister van Financiën want die is in ieder geval nog van onze eigen partij dus

daarin wens ik de wethouder veel succes, maar ook de andere Rijksdiensten. Daarbij heb ik een vraag. Het college schrijft dat er vanwege september- en decembercirculaires van 2023 netto positieve effecten zijn geweest. Het lijkt me zinvol dat we dat extraatje reserveren in de algemene reserve om de klap van 2026 alvast te verzachten. Hoe heeft het college dit verwerkt of gaan we dit verwerken in de begroting en is zij van plan om dit ook te doen voor 2024 en 2025 als die mogelijkheid zich voordoet? Dat is ons nog niet helemaal duidelijk, al zie ik dat wij vandaag bij de ingekomen stukken een brief hebben gekregen van de provincie Noord-Holland die daar ook niet heel erg vrolijk stemt. Aanvullend wil ik ook vragen of voor de regio Gooi en Vechtstreek, waar wij aan bijdragen, ook diezelfde trap op trap af systematiek zal worden aangehouden? Want als wij minder krijgen, dan zij ook minder. Ten derde vragen we het college te anticiperen op de kans dat het er allemaal niet beter op gaat worden en dat wij daadwerkelijk flink gekort zullen worden, waardoor bezuinigingen nodig zullen zijn. Hoe stelt het college zich dit proces voor en wanneer wordt de raad daarbij betrokken? Voorzitter, het college heeft ons met de Kadernota 2024 inzicht gegeven in de financiële ontwikkelingen en daarin een van de speerpunten van deze bestuursperiode in opgenomen, het financieren van het Integraal Huisvestingplan onderwijsinstellingen. Voor zover wij kunnen nagaan heeft het college voor een paar jaar tot en met 2028 geld om een eerste stap te zetten. Het is de VVD onduidelijk hoe het na die jaren zal vergaan. Zijn die genoemde bedragen incidentele lasten of lopen de lasten in 2028 op tot 6 ton structureel? Het is de VVD niet duidelijk in hoeverre wij vastzitten aan toezeggingen en investeringen voor de langere termijn als we in het najaar besluiten willen nemen over de huisvestingsplannen. Ik wil het college vragen om hier meer inzage in te geven en ook welke keuzes de raad op welk moment nog heeft? Wij verzoeken het college bij de financiële doorrekening ook rekening te houden met de unieke identiteit van alle scholen en cultuurhistorische waarde van de schoolgebouwen. Dan kom ik, voorzitter, op twee andere grote punten die ons nog niet helemaal lekker zitten, de Woonvisie en de Verkeersvisie. Eerder hebben onze VVD-fractieleden hier al een opmerking over gemaakt, het is soms niet concreet genoeg. Veel te eenzijdige focus op sociale woningbouw, nauwelijks zichtbare drive van het college om te experimenteren bijvoorbeeld met verkeersmaatregelen of een splitsing van een kavel of een pand. Dat is al eerder genoemd door mijn collega's, het duurt maar en het duurt maar terwijl wij inmiddels halverwege deze bestuursperiode zijn. Wat weerhoudt het college toch om eens klein te denken en gewoon ergens te beginnen. Natuurlijk is de VVD voor het grotere verhaal en het grotere plaatje maar de door de raad aangedragen kleine stapjes gewoon om iets te proberen wordt niet of heel traag opgepakt. Voor 2025 staan in de Kadernota enorme ambities gepland, die willen we heel graag maar is dit allemaal realistisch gelet op het verleden? Hebben wij er mensen voor, is het inhuren van experts voor 40.000 euro wel voldoende of wachten we op de volgende teleurstellende mededeling? Het beschermen van onze biodiversiteit is ook voor de VVD een belangrijk punt. Er is op het vlak van groenbeleid al aardig wat gepresteerd en als je om je heen kijkt is er in Laren geen plek te vinden waar het niet hartstikke groen is. Maar je kunt ook doorslaan. Het spuit aan alle kanten en het groenbeleid betekent in ons aangeharkte cultuurlandschap ook groen onderhoud. Vanuit de samenleving wordt met verbazing gekeken naar het wel heel erg karige maai- en snoeibeleid en de aanpak onkruidbestrijding. De VVD vraagt het college om hier meer aandacht aan te besteden en de vraag die daarbij gesteld kan worden is, het college heeft het over 125.000 euro voor volgend jaar maar ook de vraag is dan hoe we dat structureel kunnen verbeteren? Ik rond af, voorzitter, want ik wil het college graag ook een groot compliment geven wat betreft haar inspanningen om de bewoners van Laren te betrekken bij het ontwikkelen van het beleid. De karavaan 'Ons Laren' door de buurten wordt zeer gewaardeerd. Ook de bewonersavonden over het woonbeleid, groen, parkeren kunnen rekenen op veel belangstelling. Het college heeft even gewacht tot het einde van de bezwaarprocedure en afhandeling daarvan maar nu gaat de realisatie van de noodzakelijke waterberging op De Brink eindelijk van start. Afgelopen maand bleek maar eens weer hoe nodig deze ingreep is. Graag blijft de VVD tijdens het proces goed op de hoogte van de uitvoering. Voorzitter, de VVD houdt vertrouwen in het

college en wenst u en de wethouders veel succes bij de uitvoering en opstellen van een mooie begroting voor 2025. Dank u wel.

De voorzitter: Dank, mijnheer Koldenhof. Ik kom bij de fractie van Larens Behoud.

De heer Loeff: Dank u wel. Geachte voorzitter, wethouders, leden van de raad en mensen op de publieke tribune en bij de audio. De behandeling van de Kadernota door middel van de algemene beschouwing is een goed moment om stil te staan bij de ontwikkelingen in gemeenteland en in Laren in het bijzonder. Die ontwikkelingen vertalen zich via onze taken en ambities in beleid en de daarbij behorende middelen die daarvoor beschikbaar of noodzakelijk zijn. Allereerst dankt onze fractie het college voor de heldere Kadernota. De nota is kort en begrijpelijk opgesteld en voldoet daarmee in tegenstelling tot de Jaarrekening aan de uitgangspunten dat stukken zo goed mogelijk begrijpelijk moeten worden opgesteld. Bij de Kadernota valt uiteraard het ravijnjaar op. Het gisteren aangetreden kersverse kabinet heeft behoudens het Hoofdlijnenakkoord nog weinig gemeld over de gemeentefinanciën. Afgaande op het gesprek dat wij als raadsleden onlangs hadden met de directeur van de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten is het nog onzeker of en zo ja, welke middelen er beschikbaar komen om onderdelen van de begroting, zoals het sociaal domein, beter te regelen. U schrijft dat de daling van inkomsten de onderliggende trend is. Tegelijkertijd geeft u in de Kadernota een beeld van kostenstijgingen terwijl wij als fractie nauwelijks tot geen extra inkomsten of besparingen signaleren. Met uitzondering van de nieuwe verdeelsleutel voor de kosten van de BEL-organisatie die 240.000 euro oplevert zien we stijgingen van loonkosten, eenmalige kosten op het gebied van de openbare ruimte alsmede nieuwe langlopende projecten zoals het Integraal Huisvestingsplan voor de scholen. De opgebouwde reserves, onder meer door de opvang van vluchtelingen, zullen niet voldoende zijn de stijgende kosten te compenseren. Eigenlijk is het enige plan dat ons geen zorgen baart het rioleringsplan, waarvan de kosten worden verdisconteerd in de bijdrage van de inwoners. Sluit mooi aan op de discussie die we daarnet hadden of dat kostendekkend is of zelfs nog meer oplevert. De hoogte van de OZB is vooral het gevolg van stijgende huizenprijzen. Die huizenprijsstijging in Laren wordt versterkt door wat wij als gemeente zo goed doen, namelijk waken over onze groene omgeving, de leefbaarheid van ons dorp hooghouden met een uitermate goed aanbod aan scholen en voorzieningen. Kortom, als we onze voorzieningen op peil houden stijgen de huizenprijzen verder en daarmee de woonlasten. Maar om die voorzieningen op peil te houden zullen we in de nota gesignaleerde kostenstijgingen ook dus uiteindelijk die belastingen moeten verhogen. We ontkomen er naar de mening van de fractie van Laren Behoud bijna niet aan. Graag vernemen we op dit punt de visie van de wethouder over de toekomstige ontwikkelingen, hoe gaan we dit betalen? U stelt op pagina 6 hierover dat de OZB stijgt op basis van prijsontwikkeling en areaaluitbreiding. Kunt u aangeven welke areaaluitbreiding u de komende periode voorziet en hoeveel dat zou kunnen opleveren? Want als het niet uit de stijging komt, komt het dus aan bouwleges. Wat betreft de openbare ruimte en de geschetste ontwikkelingen wil Larens Behoud u aansporen tot haast. Hoewel nieuwe aanbestedingen lopen missen we reserveringen voor de opwaardering van het groen. We willen resultaten zien en geen plannen en daarbij sluiten we ons ook aan bij de vorige sprekers. De vraag is dan ook heel concreet, bent u bereid om in de begroting een extra budget op te nemen voor een impulsverbetering groenonderhoud en biodiversiteit? Dus meer dan het huidige bedrag wat u in de Kadernota nu schetst. Eerder spraken we al over het ontbreken van ambtelijke ondersteuning op het gebied van erfgoed. We deden de suggestie om de Rijksgelden voor verduurzaming hiervoor in te zetten. Kunt u aangeven hoe het staat met de werving van personeel vanuit die Rijksgelden voor duurzaamheid en in hoeverre die worden ingezet voor erfgoed? Wij vragen dus concreet, wat is er met onze suggestie van vorig jaar gedaan die positief tegemoet werd getreden? Dan het financieel meerjarenperspectief. Onze fractie is niet bang voor het ravijn. Immers, als Laren het ravijn ingaat zal een groot aantal gemeenten met ons het ravijn ingaan. Wij vertrouwen erop dat dit kabinet dat niet zal laten

gebeuren. We moeten toch ergens onze hoop vandaan halen, zullen we maar zeggen. Ten slotte, de voorpagina van de Kadernota is treffend gekozen, het kunstwerk van de BEL samenwerking met de L bovenaan. Het kunstwerk dat nu staat in de tuin van ons Brinkhuis. Met de verhuizing van uw college is het bestuur dichterbij dan ooit, ook al zitten wij als raad in Eemnes. Ons wensenlijstje is deels, grotendeels uitgevoerd, een zichtbaar college op een perfecte plek midden in het dorp. Maar de zichtbaarheid van onze raad met vergaderingen die ook in beeld te volgen zouden moeten zijn, is een wens van Larens Behoud die wij hoog prioriteren. Mogelijk kan onze voorzitter aangeven op welke termijn en liefst korte termijn wij niet alleen meer voor een paar aanwezigen hier en een paar luisteraars via de site maar ook in beeld te volgen zijn zodat onze beraadslagingen en besluitvorming beter en breder kunnen worden gevolgd. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank, mijnheer Loeff. Het woord is aan mevrouw Van Dorst van de fractie van D66.

Mevrouw Van Dorst-Brakel: Dank u wel, voorzitter. Ja, wij willen ook inderdaad even stilstaan bij het overlijden van Peter Calis, die we natuurlijk ook als collega bij Philips kende. Heel veel werk verzet voor Laren maar ook daarvoor jaren hem gekend te hebben. De algemene beschouwingen. In deze turbulente wereld is het heel fijn te lezen dat Laren over 2023 vooral dankzij een extra injectie van het Rijk een positief financieel resultaat heeft behaald. Daarnaast constateren wij dat het bestuur, college en raad samen, ook een positieve attitude heeft. We overleggen vaak, luisteren naar elkaars argumenten, hoeven het heus niet altijd met elkaar eens te zijn maar we doen allemaal ons best om de fijnste gemeente van Nederland te blijven. In de regio staan we ook ons mannetje. Onze burgemeester heeft daar verschillende sleutelposities en ook ikzelf voel dat Laren wordt gehoord. Binnen de MRA Raadtafel, de regio en in de werkgroep raadsbetrokkenheid. Niet iedereen kan daar evenveel energie in steken en daarom ik prijs me bevoorrecht dat ik jullie vertegenwoordiger hierin mag zijn. Naast deze loftrumpet wordt ons natuurlijk ook gevraagd waar D66 haar kritische punten wil zetten. Wat de financiën betreft ben ik helaas erg afhankelijk van mijn collega's in de raad, die veel meer kennis dan ik in huis hebben. Wij kunnen slechts vragen stellen en natuurlijk, die hebben we ook. Zo maken wij ook ons zorgen over het jaar 2026. Ik zeg het weer, het wordt te vaak gezegd, het zogenaamde ravijnjaar. Tot in 2025 lukt het nog wel de begroting sluitend te krijgen maar daarna, dan wordt het onzeker. De drie grootste pijnpunten zijn wat ons betreft de huisvesting van de scholen, het IHP, het sociaal domein en de BEL-organisatie. Wat het IHP betreft, daar is D66 klip en klaar in, kom niet aan die zes gebouwen. Eigenlijk zeven want we hebben ook nog een Florencius. Ze zijn een van onze kroonjuwelen. Wij vinden onderwijs en de toekomst van onze kinderen het allerbelangrijkst om ons dorp levensvatbaar te houden. De aantrekkingskracht ervan heeft de diversiteit in onderwijs en gebouwen nodig en wij verwachten dat onderzoek naar afbraak van de bestaande en heel mooie gebouwen alleen maar tot onnodig onrust leidt. En of dat nou echt financieel voordeel oplevert is voor ons een grote vraag. Niet doen, afblijven. Het afstoten van de voormalige school De Scheper daarentegen voor bijvoorbeeld een transformatie naar appartementen voor jongeren, dat zouden wij fijn vinden. Daar zijn we heel erg voor. Ook ondersteunen we de collega's in de vraag aan het college om onderzoek te doen naar een maximaal aantal leerlingen per maand. De BEL-organisatie heeft veel te lijden gehad van de discussie over mogelijke fusie van Gooise gemeenten. Gelukkig klinkt door het recentelijk aantrekken van goede vaste krachten weer muziek in de organisatie. De financiën van de BEL-organisatie echter met een hoog ziekteverzuim, dat geeft wel zorgen. Het is nu nog te zwak. Gelukkig heeft het sociaal domein de afgelopen jaren binnen onze begrotingen kunnen werken. Maar zoals iedereen weet, het is een open subsidievrager waardoor in externe invloeden opeens heel grote tekorten kunnen gaan ontstaan. Daar kunnen we niet veel meer aan doen dan heel goed volgen, evalueren wie welke ondersteuning echt nodig heeft, en dat is aan ons om goed in de gaten te houden. Het beheer van de openbare ruimte. Het is al twee keer gezegd, het heeft slechte tijden achter de rug. We hopen dat er weer snel een beter contract afgesloten kan worden. Of nog mooier naar ons idee, onze eigen buitendienst deze

taak weer terug zal nemen. In het dorp wordt er heel veel over gemopperd. En nu ik toch naar de toekomst kijk, de aanpak van participatie, onder andere door direct in contact te komen met inwoners, krijgt van ons een dikke pluim. Het college wordt door iedereen gezien, niet alleen bij enkele grote activiteiten maar ook bij een afscheid van de melkboer of de opening van een nieuwe winkel. Hartstikke mooi. En ook de buurtkoffiebezoeken, Ons Laren, van het college een dikke pluim. En ook, wat ook al eerder is gezegd, de raad zou ook iets meer naar buiten mogen treden. Hoe, daar zouden we eens over kunnen brainstormen. De ontmoetingen worden niet alleen als zeer productief maar ook als heel gezellig ervaren. Dat wou ik er ook nog even in zeggen. Onze inwoners worden gelukkig ook direct betrokken bij moeilijke beslispunten, zoals de verkeers- en parkeerproblematiek of het grote vraagstuk van Laren Regenklaar, wat doen we met de wateropvang van de Coeswaerde? Het heeft een tijd geduurd maar gelukkig, eind van dit jaar kan er echt een start mee gemaakt worden want dat is hard nodig. De vraag om mee te denken over bouwlocaties, wij vonden het een geweldig initiatief van onze wethouder. Het heeft veel opgeleverd, al was het maar veel reuring. Maar we kijken wel uit naar het resultaat, dat is het belangrijkste. Participatie is vaak jargon voor bezuiniging in een maatschappelijke ondersteuning. Gelukkig wijken we daar soms vanaf. Het Leefstijlpunt is ingezet door het Rijk, vanuit het Rijk en in Laren wordt daar bijzonder goed op gereageerd. De derde helft op de voetbalvelden aan het Schuilkerkpad heeft zijn eerste jaar afgesloten met een geweldig resultaat. Tientallen inwoners die wekelijks meelopen, biljarten, samen koken, spelletjes doen en wat al niet meer, daar mogen we trots op zijn. En naast dit prachtige initiatief mogen we ook de Blokhut en Ons Genoegen aan de Smeekweg niet vergeten. Zonder een cent aan subsidie vinden hier ook heel veel activiteiten van onze inwoners plaats. Jaarvergadering van de Larense imkers, de politieke bijeenkomsten en soms ook kinderfeestjes, laten we dat koesteren. We hebben veel vertrouwen in onze gemeente. Het besturen ervan is een complexe taak die we met zijn allen samen moeten uitvoeren. Wij zetten hier graag onze schouders onder. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank, mevrouw Van Dorst, ook voor uw gloedvolle betoog. Dan kijk ik naar de fractie van Liberaal Laren, mevrouw Timmerman.

Mevrouw Timmerman-Hamers: Algemene beschouwingen Kadernota 2025. Een Kadernota zou een sturingselement moeten zijn ten einde sturing te kunnen geven aan de komende begrotingsjaren. Helaas is deze nota, zoals u zelf terecht al stelt, een momentopname. Deels vanwege de grote financiële onzekerheden waar het Rijk ons mee opzadelt maar ook deels vanuit het ontbreken van anticiperende maatregelen op het ravijnjaar 2026. Want ook na het ravijnjaar moeten we verder en liefst als zelfstandige gemeente. Er zijn daarom tal van gemeenten die allerlei niet direct noodzakelijke projecten in de ijskast zetten totdat er meer zekerheid is over de definitieve aankomende kortingen en zich voorlopig beperken tot de kerntaken van de gemeente. En die zijn er genoeg, bijvoorbeeld het beheer van de kapitaalgoederen, de aanpak van het wegonderhoud, inclusief lange termijn wegenbeheerplanning. De provincie vraagt hier allang om. De Naarderstraat is ondertussen verworpen tot de status ontwikkelingsland, en niet alleen deze straat. Achterstallig onderhoud van de stoepen, die zijn allemaal verzakt. Onze inwoners moeten van jong tot oud en van kinderwagen tot rollator veilig door het dorp kunnen. Maak de stoepen weer begaanbaar zonder het karakter van het dorp aan te tasten. Daarnaast is er al 125.000 extra gereserveerd voor het onderhoud van de openbare ruimte en dan bedoel ik het groenonderhoud. Maar wij begrijpen het verhaaltje met de aanbestedingen niet want gaat u nou echt weer met die grote groene verslindende machines met een volgende aannemer aanbesteden? Er is vorig jaar toegezegd dat we een eigen groendienst zouden krijgen en dat onze eigen mensen het weer zouden gaan doen. En nu lees ik heel iets anders. Dus die 125.000 euro sec is niet erg maar wel op een andere manier besteden. Veiligheid is ook zo'n kerntaak en een goed onderhouden rioleringsstelsel en dan is Laren sneller en goedkoper regenklaar. Kortom, het zal financieel een hele toer worden onze kerntaken veilig te stellen. Laten we ons hiertoe beperken. Wij willen dan ook als algemene

kader meegeven ons het komende jaar daarop te richten. Je kunt je geld immers maar één keer uitgeven. De relevante vraag het komende jaar zou slechts mogen zijn, is dit echt in het belang van onze inwoners en kunnen we al die plannen niet even opzijzetten totdat er meer financiële zekerheid is? De sleutel tot zelfstandigheid is immers altijd de financiën, ook al lijken prestigeprojecten voor sommige coalitiepartijen nog zo leuk. Wij denken hierbij aan de komende verkeersvisie en alle kosten die hier ongetwijfeld mee gemoeid zijn. De natuurlijke vijver op De Brink, waarvan niet eens zeker is of dit de oplossing is. Moeten wij ons zo langzamerhand überhaupt niet afvragen of Laren Regenklaar ons niet al genoeg gekost heeft als burger? En wat als de rente omhooggaat? Immers, die rentelasten betalen we direct in de rioolbelasting. Is er nog sprake van een kosten-batenverhaal of is dit verworden tot ook weer een prestigeproject op kosten van de burger? Wij willen hier een pas op de plaats en kijken hoe het verder gaat. Er is in het verleden veel goeds gedaan maar je kunt niet door blijven gaan. Ook moeten we stoppen met al die proefballonnetjes als onderzoek autoluw en mogelijke bouwlocaties en weer een nieuwe Woonvisie met tal van gevaren voor Laren. Een geldverslindende hobby waar niemand op zit te wachten. Tot slot nog een woordje over het renovatieplan scholenonderzoek a 33,5 miljoen. Is alles echt nodig? En wij zouden aan het college willen vragen om dat nog eens heel goed na te gaan en kan het niet gefaseerd? Dat geld moet immers ook weer geleend worden. En wij zijn zo langzamerhand benieuwd naar de totale leenportefeuille als u dit erbij telt in 2025. Op dit punt willen we als kader nog meegeven dat we absoluut tegen fusie van scholen zijn. Iedere school heeft immers een eigen signatuur en ouders moeten de school kunnen blijven kiezen die bij hun kinderen het best past. Ook moet rekening gehouden worden met het groeiend kinderaantal in Laren. Immers, een te krappe behuizing door fusie of samenvoeging kan voor de toekomst averechts werken. Wij willen op korte termijn een prognose hierover. Als extra kader willen wij een alternatieve doorrekening van de volgende vragen ten einde een goed beeld te krijgen voor de begroting 2025 vooraf. Wat zijn de financiële consequenties qua afschrijving en rentekosten in '25 als de onderwijshuisvesting 10 miljoen duurder uit zou vallen? Welk rentepercentage wordt er meegenomen in de begroting '25? Ook dat is belangrijk. Wat is de financiële consequentie als dit 1 procent hoger wordt voor de investering in de begroting en hoeveel hoger worden dan de rentekosten in de totale begroting? Dank voor uw aandacht. Ik ben de laatste.

De voorzitter: Dank, mevrouw Timmerman. Helder. Dat zijn zes behoorlijke puntige inbrengen met een duidelijk betoog. Met ook zorgen over het financieel perspectief van de gemeente, met ook duidelijke hints naar het college waar bezuinigd kan worden en duidelijke hints waar ook geïntensiveerd kan worden. Met andere woorden, de raad biedt het college een behoorlijk divers mandje aan suggesties voor de uitwerking van de begroting aan. Ik kijk even naar het college. Ik denk dat de schorsing niet nodig is. De heer Van Midden zal met name de beantwoording over de financiën en alles verder rondom zijn portefeuille voor zijn rekening meenemen en dat zal het leeuwendeel zijn. De heer De Groot zal zich met name richten op de onderwijshuisvesting en de duurzaamheid heb ik met name teruggehoord. En de heer Rood alles rondom verkeer en wonen, et cetera. Dat zijn een beetje de hoofdelementen die ik in de algemene beschouwingen terugluister. Ik verzoek de leden van het college ook even goed hun WhatsApp in de gaten te houden want daar wordt ook de ambtelijke bijstand via verleend. U krijgt in de mail een overzicht van alle gestelde vragen. Dan ga ik als eerste de heer Van Midden vragen te reageren namens het college. Wil hij daarvoor gebruikmaken van het spreekgestoelte?

De heer Van Midden: Mijnheer de voorzitter, ik pak een aantal dingen gewoon even in zijn algemeenheid. Allereerst het zeg maar ravijnjaar. Dat komt er gewoon aan en daar hebben we als alle ruim driehonderd gemeenten ook mee te maken. En ons motto, als de hemel omlaag valt hebben we met zijn allen een blauwe pet, dus hebben we allemaal daarmee te maken. Wat we nu vooral aan het doen zijn, dat hebben we in onze Kadernota ook gedaan en dat is ook overeenkomstig het VNG-advies, is gewoon transparant maken van, nou,

wat gebeurt er nu en waar ontstaat het gat? Nou, dat hebben we in de Kadernota proberen aan te geven eigenlijk langs drie lagen. Van nou, wat is nou het effect van de daling van de algemene uitkering? Nou, die is ongeveer 1,5 miljoen, is ongeveer 5 procent van de begroting. Ik heb twee weken geleden met alle wethouders van financiën met de commissaris van de Koning Noord-Holland bij elkaar gezeten, waaronder ook de grote steden Amsterdam, Zaandam, Velsen. En dan zie je eigenlijk dat we eigenlijk als we kijken naar de verhoudingen in de begroting eigenlijk met zijn allen hetzelfde effect ondervinden van die daling van die algemene uitkeringen. We zijn 3 tot 6 procent van onze begroting kwijt. In de Kadernota laten we ook zien wat de, ja, wat we noemen autonome ontwikkelingen zijn, de stijging van de prijzen en stijging van de lonen. Nou, daar kunnen we ook eigenlijk heel weinig aan doen. Bovendien willen we alle zeg maar mensen die voor ons werken ook fatsoenlijk betalen dus ook conform de cao. Alleen je ziet dat het doorwerkt in alle regelingen die we hebben. Niet alleen zeg maar onze eigen BEL-organisatie maar ook in de regio, in de Veiligheidsregio, eigenlijk alle gemeenschappelijke regelingen. Dat heeft best wel een groot effect. Nou, dat hebben we ook laten zien in de Kadernota. En dan uiteindelijk proberen we ook te laten zien van, joh, maar welke ruimte hebben we nou om echt beleid te kunnen voeren, echt nieuwe dingen te kunnen doen? Nou, daar zie je eigenlijk op dit moment dat het, ja, ik noem het steeds klein bier is maar redelijk klein bier is, je heel weinig manoeuvreerruimte hebt. Waarbij we ieder geval in de Kadernota zien dat de investering in het onderwijsprogramma de komende jaren een van de grootste investeringen is. Nou, dat betekent dat we voor 2025 nog een resultaat hebben van 8 ton ongeveer. Althans, schatten we in. We zullen uiteraard ook in antwoord op de vraag van de heer Koldenhof zoveel mogelijk alles wat we zeg maar in staat hebben in de reserve stoppen om het gewoon op te potten. Dat hebben we ook gedaan vorig jaar. Dit jaar is dan voor 2023 het resultaat iets minder maar dat gaat ook naar de reserves en dat zullen we dan het komend jaar ook blijven doen. Ja, en dan krijgen we in 2026 het ravijn waarbij er dus een flink tekort optreedt van 1,5 miljoen. Hoe gaan we daarmee om? Dat is ook de vraag die eigenlijk iedereen stelt. We hebben het ook in de Auditcomité besproken. Daar hebben we gezegd van, nou, we gaan als Auditcomité in december bij elkaar komen en dan gaan we bespreken van welke scenario's zijn er nu of zien we zitten om uiteindelijk tot bezuinigingen te komen. Nou, dat traject gaan we in, daar zullen ongetwijfeld mooie dingen uitkomen. En die zullen we dan in januari is de planning geloof ik even zo uit mijn hoofd ook met de commissie en met de raad gaan bespreken. Wat ik wel zie, en dat vind ik best wel een lastige, is ook in de gesprekken met de wethouders van andere gemeenten dat de bezuinigingen over het algemeen heel klassiek zijn, om het zo maar even te zeggen. Er wordt gekeken naar bezuinigingen op subsidies, het zwembad wat dichtgaat, bezuinigen op het groen en dat zijn allemaal vrij voor de hand liggende dingen maar zijn ook even zeg maar de dingen die je eigenlijk ter beschikking hebt als je echt wil bezuinigen. Nou, we hebben gezien met groenonderhoud, daar hebben we in 2020 en 2021 op bezuinigd, dat je uiteindelijk in de loop van de tijd en de deskundigen zeggen over dat is meestal een periode van drie jaar, daarvan de rekening betaalt. Dus uiteindelijk zeg maar, ja, wellicht nog meer kwijt bent om uiteindelijk het herstel te betalen van de gevolgen van die bezuinigingen dan zeg maar het effect van de bezuiniging zelf. Dus daar moeten we in ieder geval heel voorzichtig mee zijn. Dus kort samengevat, we gaan daarover in gesprek maar in eerste instantie wel binnen de Auditcommissie daar met de financieel deskundige scenario's voor ontwikkelingen. Wij weten ook niet hoe het kabinet zich verder zou gedragen. We hebben gezien in het akkoord dat er wat uitspraken gedaan zijn over de voorgenomen bezuiniging in de Jeugdwet, jeugdzorg van 511 miljoen die teruggedraaid wordt. Er worden wat uitspraken gedaan ook over de SPUK, de SPUK-uitkeringen die dan, nou ja, althans is het voornemen, overgeheveld worden naar de algemene uitkering. Maar dan met een korting van 10 procent op de SPUK-uitkering zoals ze nu lopen. Daar wordt gesproken ook over het vervallen van opschalingskorting waar wij natuurlijk als kleine gemeente mee te maken hebben. Maar er staat bijvoorbeeld ook in dat eventueel beperkingen opgelegd worden als het gaat om de OZB-verhoging dus dat maakt het ook alweer lastig. Dus wat uiteindelijk de uitkomsten daarvan zullen zijn, dat weet niemand. Wat we wel zien is dat de algemene uitkering gaat

veranderen. De heer Koldenhof geeft in zijn betoog aan het trap op, trap af systeem en suggereert dat ook voor de regio te doen. De Rijksoverheid gaat juist van de trap op, trap af systeem af, die gaan een indexatiesysteem inrichten wat gebaseerd is op het bruto product ingaande 2022 dus eigenlijk met terugwerkende kracht. Dus die trap op, trap af systematiek wordt helemaal verlaten. Dus er wordt een soort, veel meer een soort geleidelijke systematiek en waarbij die schokken dan zeg maar zoals ze met trap op, trap af waren voorkomen worden. Bruto binnenlands product is de techniek ervan.

De voorzitter: U heeft een interruptie van de heer Koldenhof. Ja.

De heer Koldenhof: Ja, dank u, voorzitter. Maar zegt u daarmee dat het ook verboden is om het op die manier te blijven doen? Ook al zegt het Rijk, wij doen het zeg maar op een andere manier of we adviseren het op een andere manier. Allemaal niet, ik begrijp niet goed wat u, wat het tegen zou houden om met de regio organisatie daar ook over te praten? Want ja, als wij minder geld krijgen, waarom zou dat dan niet met hun besproken kunnen worden? Anders begrijp ik u niet goed.

De voorzitter: De wethouder.

De heer Van Midden: Nee, ik zeg niet dat het ... Ik, mijnheer de voorzitter, ik zeg niet dat het niet kan besproken worden. U suggereert zeg maar trap op, trap af systeem ook voor de regio te gaan hanteren. Nou, dat gaat verdwijnen. Maar ik wil best met de regio een trap op, trap af systeem hanteren hoor. Dat als wij minder krijgen dat de regio ook minder krijgt hè want dat is eigenlijk wat u wilt. Ja. Maar mijn opmerking was in zijn algemeenheid van trap op, trap af systeem is juist een systeem waar we met zijn allen vanaf willen omdat we toch gezien hebben dat het te veel schokken teweegbrengt in een uitkering. Nee, dat niet maar goed, laten we die technische discussie maar niet meenemen. Even kijken, ik pak dan even de dingen ook. De interne beheersing van de BEL-organisatie, wat CDA ook aankaartte. Nou ja, ik heb daar uiteindelijk ook wat over gezegd in het bespreken van de Jaarrekening, dat heeft echt prioriteit en daar moeten we echt nu stappen in nemen en wij zullen ook met een plan komen. Wij hebben op dit moment een tijdelijke invulling van de controllerfunctie van Saskia die hier net bij zat maar uiteindelijk gaan we ook die functie zeg maar vast inrichten. Mijn grote ambitie is om vanuit die nieuwe controllerfunctie uiteindelijk ook het hele risicobeheersing en procesbeheersing gewoon structureel goed op te zetten. Dan is het groenbeheer, het onderhoud ervan. Ja, daar is inderdaad, daar is gewoon heel veel chagrijn over en eigenlijk op alle fronten. Om even een korte schets te geven waar wij vandaan kwamen. We hebben tot oktober of september vorig jaar hebben we het SIGHT-contract gehad. Nou, daar waren we met zijn allen ontevreden over. Ook SIGHT, die heeft uiteindelijk het werk gewoon domweg uit zijn handen laten vallen waardoor we op dat moment een waanzinnig probleem hadden. Dat heeft eindelijk ook geleid tot een afkoopsom richting SIGHT van het contract van ruim 2 ton die dan in de Jaarrekening van het jaar ervoor is opgenomen of in de Jaarrekening is opgenomen. Vanaf dat moment heeft de buitendienst het onderhoud op zich genomen. Dat konden we ook doen omdat in de periode oktober tot januari, februari de plantjes en de bloemetjes en het gras niet zo hard groeit dus we waren goed in staat om dat te onderhouden. Ik moet zeggen, in die periode zag het dorp er ook een stuk beter uit dan onder het SIGHT-bewind. Inmiddels is dat wat veranderd. We hebben ook, en dat is natuurlijk, op een gegeven moment komt alles samen, met uitzonderlijke klimatologische omstandigheden te maken met hoge temperaturen, hoge vochtigheidsgraad waardoor alles groeit als een bezetene. Wat we nu gedaan hebben is dat wij vanaf 1 april met de systematiek van vrijwillige transparante aanbesteding het groenonderhoud uitbesteed hebben aan een aantal partijen. En dan moet je denken aan grasmaaien, snoeien, kolken zuigen, nou ja, alle dingen die bij de openbare ruimte terechtkomen. Dat is een, dat zijn tijdelijke, dat is een tijdelijk contract, zijn tijdelijke contracten tot 1 januari 2026 want in de tussentijd willen we ons

voorbereiden om een hele nieuwe aanbesteding te gaan doen. En uiteindelijk vanuit die nieuwe aanbesteding zeg maar het structureel goed in te richten met partijen die uiteindelijk zeg maar het hele onderhoud van die openbare ruimte gaan doen. Wat heel erg belangrijk daarin is, en dat is eigenlijk de vraag ook zoals mijnheer Loeff hem stelt, is het college bereid ook aan extra kosten te betalen voor het groenonderhoud? Wat heel erg belangrijk is, is een kwaliteitsdiscussie van het groen. Van, nou, welke kwaliteit willen we waar hebben? Want die vertaalt zich onmiddellijk ook naar budgetten. Daar hebben we een paar weken geleden een soort proeven van gehad in een presentatie van het bureau wat zeg maar die hele kwaliteitsdiscussie en de aanbesteding van het openbaar groen begeleidt. Waarin we met de drie raden gezamenlijk en vanuit Laren was er helaas maar één raadslid aanwezig, twee wethouders en een commissielid. Hans, mijnheer Van Goozen. Waarbij ook zeg maar, ja, gespeeld werd van, nou, stel nu dat je kwaliteit A wil hebben op al je gazons bij wijze van spreken, hoe vertaalt zich dat uiteindelijk in budgetten? En andersom, als je dit budget hebt, hoe vertaalt zich dat in kwaliteit? Nou, wat ik wil doen met de raad is uiteindelijk de discussie over de kwaliteit gaan voeren, ook vanuit het groen beleidsplan wat we opgesteld hebben. Dat geeft heel duidelijk aan wat wij zien als hoofdstructuren en nevenstructuren en beeldbepalende elementen in het dorp, waaronder de brinken. Ik denk dat we vanuit die zeg maar visie goed kunnen kijken van, oké, als we die structuren hebben, welke kwaliteitsniveaus horen daarbij? En dat varieert van A tot en met D.

De voorzitter: U heeft een interruptie van de heer Vos.

De heer Vos: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb een beetje een déjà vu. Ik heb precies deze discussie een jaar of drie, vier geleden gehoord dat we gingen kijken naar verschillende eisen. Ik kan me herinneren dat er A-, B-, C-kwalificatie was want dan konden we heel goed bepalen hoe mooi het kon worden en hoe verwaarloosd het kon worden in de buitengebieden zal ik maar even zeggen, tegen welke prijs. Ik hoor u daarna zeggen dat we eigenlijk een beetje spijt hebben van die exercitie en nu gaan we hem weer doen. Nou, begrijpt u mijn déjà vu, wethouder?

De heer Van Midden: Mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Ho, stop. Mevrouw Van Dorst.

Mevrouw Van Dorst-Brakel: Een hele andere interruptie. Wat ik graag wilde horen, uw visie wilde horen over het in eigen beheer doen want dat is echt jaren echt prima gegaan.

De voorzitter: Mevrouw Timmerman op hetzelfde punt?

Mevrouw Timmerman-Hamers: Ja, inderdaad, daar had ik ook om gevraagd van, waarom is dat niet doorgegaan? Want er wordt nu weer een heel verhaal opgehangen over aanbesteden en dat is natuurlijk allemaal mooi en aardig. Maar dat wordt allemaal buiten de deur gedaan door grote machines en wij willen gewoon dat onze eigen mensen het doen.

De voorzitter: De heer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Ja, dat de wethouder het nog wel kan volgen na drie interrupties. Maar de interruptie die ik wilde maken is het laatste woord wat die ongeveer uitsprak was, kwaliteit in het dorp. Bij de inbreng heb ik aangegeven dat we graag het hele dorp op één niveau zouden willen hebben. Kunt u daar nader op ingaan?

De voorzitter: De wethouder. Overigens, probeert u iets puntiger te beantwoorden. Dank u.

De heer Van Midden: Ik kon de vraag niet goed verstaan van de heer Van den Berg want of het '...'.

De voorzitter: De heer Van den Berg.

De heer Van den Berg: U had het over kwaliteitsniveaus, A, B, C en in mijn inbreng had ik het over een gelijkmatige kwaliteitseis over het hele dorp, of u daar dan wat nader over in kunt gaan?

De voorzitter: De microfoon van de heer Van den Berg glijd naar een heel ander kwaliteitsniveau, misschien kan die even vervangen worden. O, ja, komt in orde. De heer Van Midden.

De heer Van Midden: Ja, eigenlijk is dat wel aan u. Kijk, als u op een gegeven moment zegt van, joh, we willen een gelijkmatig kwaliteitsniveau hebben over het hele dorp heen, dan is dat uiteraard iets wat we moeten bespreken alleen dat heeft ook een bepaalde prijs. Maar die mogelijkheid is er gewoon. Wat de vraag betreft van mevrouw Timmermans over de eigen buitendienst. De eigen buitendienst krijgt ook een plaats zeg maar in het hele onderhoud alleen we zien dat de mensen en de middelen niet aanwezig zijn om het totale onderhoud door de buitendienst te kunnen laten doen. En de déjà vu van mijnheer Vos. Er zijn inderdaad afspraken gemaakt want er is nu een handboek over verschillende kwaliteitsniveaus. Alleen we zien ook met de uitvoering van het contract van SIGHT dat er onvoldoende toezicht was op de uitvoering ervan. Dat ook als gevolg van de bezuinigingsmaatregelen die getroffen zijn dat al eigenlijk snel verdween en het echt vanuit de kosten aangestuurd werd. Waardoor je uiteindelijk zeg maar een lager kwaliteitsniveau had dan oorspronkelijk de bedoeling was met ook de kosten die daarbij horen.

De voorzitter: Ja, dat mag. Deze even eerst. De heer Vos.

De heer Vos: Ja, dank u wel, voorzitter. Maar dan begrijp ik goed dat het systeem was inderdaad wat we hadden met het kwaliteitsniveau en de prijzen. Maar ik hoor u zeggen, dat klopte wel maar alleen de uitvoering was niet navenant of overeenkomstig de afspraken. Maar dan is het toch een kwestie van, ja, dat een beetje een vies woord in Laren geloof ik, handhaving of nakomen van afspraken, dan had daar toch de oplossing gezocht kunnen worden?

De voorzitter: De heer Van Midden.

De heer Van Midden: Daar had die zeker gezocht moeten worden.

De voorzitter: De heer Loeff en dan mevrouw Timmerman.

De heer Loeff: Ja, ik weet niet wat voor antwoorden maar kijk, ja, dan had die ook gezocht moeten worden. Alleen dat heeft uiteindelijk tot escalatie geleid met SIGHT waardoor het contract zeg maar gestopt is. Maar in de nieuwe situatie waarbij we '...' gaat het nadrukkelijk ingericht worden. En wat we nu zien is dat voor de tijdelijke situatie die we nu hebben, dat we uiteindelijk het toezicht op dit moment veel beter ingericht hebben. Dat betekent niet dat het allemaal goed gaat, dat gaat het ook niet, maar we zien wel dat als het fout gaat, dat we er bovenop zitten en uiteindelijk heel snel dingen weten te herstellen. Dus dat is in ieder geval de winst maar dat is alleen voor de tijdelijke situatie zoals we die nu hebben. Als we uiteindelijk vanaf 2026 gewoon goede contracten hebben met goede uitvoerders, dan ga je heel sterk sturen op de contracten en natuurlijk in de uitvoering daarvan. Wat in het verleden gewoon niet plaatsgevonden heeft.

De voorzitter: Nee, mijnheer Grunwald. Mijnheer Vos.

De heer Van Midden: Ja, mijnheer Vos, ik kom op die manier kom ik niet door alle vragen heen als we blijven inzoomen op het groen.

De voorzitter: Nee, maar snap ik maar de Kadernota moet ook de gelegenheid bieden om te debatteren. Ik kom nog bij een interruptie van de heer Loeff.

De heer Loeff: Ja, voorzitter, ik hoor de wethouder eigenlijk de Kadernota nog een keer uitleggen. We zijn bezig met een proces en daar staat een bedrag voor, 125.000 euro. Maar ik hoor niet een antwoord op de vraag die wij stellen heel concreet, een extra impuls in de begroting op te nemen. En dat is een duidelijke wens die ik ook bij de andere partijen hoor. Ik denk dat het verstandig is dat u daarop reageert hoe u de begroting zodanig in gaat richten dat daar meer financiële armslag is om ook meer te doen en dat staat los van aanbestedingen.

De voorzitter: Dat klopt. Maar even voor de scherpste, de wethouder beantwoordt alle vragen op volgorde van de inbreng van de fracties en dat was een vraag die later aan de orde kwam. Dus mijn voorstel is, want anders dan zitten we hier echt, wordt het echt heel vroeg in de ochtend, dat we de wethouder de ruimte geven om even puntig de vragen van de fracties te beantwoorden zodat u daar in de tweede termijn wat mee kan en wie weet dat het nog ergens toe leidt. Vraag ik de wethouder om ook even puntig op de inbreng in te gaan. Terug naar de wethouder.

De heer Van Midden: Ja, mijnheer de voorzitter, dank u wel. Dan ga ik verder met de sport van het CDA. U vraagt aandacht voor de sport en vertrouwt erop dat de gemeente de sportaccommodaties en de sportverenigingen blijft steunen. Nou, dat zullen we zeker doen. U geeft aan commerciële initiatieven niet toe te juichen van verenigingen. Ja, ik vind dat er eigenlijk niks mis mee is als verenigingen zelf commerciële initiatieven ontplooiën om uiteindelijk hun financiële basis gewoon beter te maken. Dat betekent niet dat je dat tot elke prijs wil doen, wat u uiteindelijk zeg maar als gevaar ook ziet. Maar uiteindelijk is het, ja, zie ik ook heel graag dat verenigingen zelf proberen uiteindelijk een financiële basis met eigen initiatieven verder te verstevigen. Dan heb ik volgens mij alle dingen, althans, als het gaat om mijn zaken van het CDA behandeld. Groen Laren heeft het over duurzaamheid.

De voorzitter: De fractie van Groen Laren heeft een vraag gesteld over de financiële huishouding.

De heer Van Midden: Ja, dat zit ook eigenlijk besloten in mijn antwoord over hoe we met het ravijnjaar omgaan. Kijk, ik zal, wij zien niet als, ik zal niet als James Dean zeg maar keihard op dat ravijn afrijden. Ik wil u overigens wel ook zeggen dat we, dat ik niet alleen in de auto zit maar we zitten eigenlijk met zijn allen in een bus die op het ravijn afrijdt. En ik denk dat we met zijn allen in gesprek moeten ook gaan hoe we uiteindelijk zeg maar de gevolgen van het ravijn af willen wentelen. En dat is, wat ik al zei, is iets wat we ook nadrukkelijk in de Auditcomité hebben besproken. Overigens verbaasde me dat de heer Vos van Groen Laren het heeft over het brandstofpeil van het vehikel en niet over een elektrische auto, maar dat even terzijde.

De voorzitter: Gaat u door.

De heer Van Midden: Dan ga ik even naar de meicirculaire. Ja, de meicirculaire, dat is een goede, die is nog niet verwerkt in de Kadernota. Dat gaan we wel op korte termijn doen maar de meicirculaire zoals die onlangs verschenen is in 2024 is er nog niet in verwerkt. Het komt eraan. Even kijken. Nou, ik heb wat de VVD betreft al gezegd over hoe we dan met het tekort omgaan en de opdracht die u me meegeeft. Overigens is vorige week VNG-congres gehad. Het VNG is ook met Sharon Dijksma als frontvrouw gaat nadrukkelijk ook in gesprek

met het nieuwe kabinet om zeg maar de situatie te bespreken. Alleen het kabinet is zoals u weet vandaag aangesteld en is nog niet zeg maar in staat geweest om die gesprekken te voeren dus dat gaat komen. U geeft ook aan dat jullie gaan een eigen vuist maken richting eigen VVD-minister van Financiën. Dat doe ik via de lijn van de wethouders financiën van de VVD waar ik in een prachtige appgroep zit. Volgens mij heb ik dan de vragen van de VVD.

De voorzitter: Er is nog een vraag gesteld over biodiversiteit en groenbeleid.

De heer Van Midden: Ja, om dat een impuls te geven. Ja, dat zit in het groenbeleidsplan. Daar hebben we ook al aangegeven dat dat een van de belangrijkste prioriteiten is, naast zelfbeheer. Dus uiteindelijk gaan we daar invulling aan geven. Dat zullen we ook uiteindelijk terugzien ook in de kwaliteitsdiscussie die we gaan hebben. Dan heb ik volgens mij de vragen van de VVD gehad.

De voorzitter: Klopt.

De heer Van Midden: Larens Behoud heb ik inmiddels volgens mij ook gehad als het gaat om mijn dingen, ravijnjaar, belastingen verhogen. Ja, belasting verhogen. Als college hebben we daar op dit moment de visie over dat we, dat staat in het collegeakkoord, dat we de belastingen niet verhogen.

De voorzitter: De heer Loeff.

De heer Loeff: De vraag is dan hoe de wethouder denkt aan een sluitende begroting te komen met die kostenstijgingen die alleen maar kostenverhogend werken?

De voorzitter: De wethouder.

De heer Van Midden: Ja, maar dat is nou het punt waar we over in gesprek moeten gaan ook met de raad. Kijk, uiteindelijk moet het uit de lengte of de breedte. En als we zien dat we uiteindelijk door bezuinigingen het niet kunnen redden, dan hebben we ook nog andere instrumenten. De heer Koldenhof verwees ook naar de brief vanuit provinciaal toezicht die verschenen is. Hebben we gezegd van, nou, gesuggereerd werd van, nou, ga of onderzoek de mogelijkheid om eventueel incidenteel geld in te zetten. Nou, dat wil ik best wel onderzoeken, daar hebben we op dit moment ook reserves voor om dingen te kunnen doen. Alleen dan moet ik wel zicht hebben op een horizon dus uiteindelijk dat het beter wordt. Want anders, nou ja, bloed ik dood om het zo maar even te zeggen als gemeente. Maar op dit moment ieder geval voor de korte termijn is de OZB niet im Frage. Maar goed, als uiteindelijk uit gesprek blijkt met de raad dat we uiteindelijk toch met de rug tegen de muur staan, ja, dan moeten in het begin gewoon alle opties bespreekbaar zijn. Waar we ook nadrukkelijk aan het kijken zijn, en dat is met name ook in de portefeuille van mijn collega De Groot, en dat is ook de wens van het CDA die ook geuit is, welke verdienmodellen kunnen wij vinden om naast zeg maar de klassieke verdienmodellen, klassieke belastingheffing toch nog inkomsten te genereren. Daar hebben we sinds kort een student voor aangesteld, bestuurskunde, en die gaat voor ons wereldwijd onderzoeken of de best practices zijn van vernieuwmodellen van gemeenten die we hier toe kunnen passen. Ik weet niet, zei ik iets raars, mijnheer Loeff?

De heer Loeff: Ja, wereldwijd een student op pad sturen klinkt heel mooi. Oké, digitaal.

De voorzitter: We hebben een student. Dat is een mooie stap. Ik denk dat de heer Vos daar ook blij van wordt. Ik wijs u nog even op de vraag, mijnheer Van Midden, van de fractie van Larens Behoud of u bereid bent om in de begroting extra budget op te nemen voor een impulsverbetering groenonderhoud en biodiversiteit?

De heer Van Midden: Ja, die bereidheid heb ik maar die bereidheid moet u als raad tonen. Kijk, uiteindelijk gaan we met elkaar in gesprek van, hoe willen we het groenonderhoud hebben, bij welk kwaliteitsniveau en welke prijs willen we daarvoor betalen? Alleen voor de korte termijn, uitgaande van wat we nu zeg maar geregeld hebben met die vrijwillige transparante aanbesteding, hebben we gezegd van, nou, om toch nog een extra impuls te geven voor komend jaar hebben we 125.000 euro nodig. Dat is eigenlijk een extraatje op het huidige budget en voor 2026 en verder gaan we met elkaar in gesprek. Als we vinden dat we uiteindelijk veel meer geld daarvoor moeten uittrekken omdat we een bepaald niveau willen hebben, dan is dat ook aan u om daar uiteindelijk een besluit op te nemen.

De heer Loeff: Maar voorzitter, bij interruptie, de begroting komt eraan, die wordt nu voorbereid. Dat betekent dus dat wij nu deze vergadering een motie moeten indienen om het college te verzoeken meer geld te reserveren omdat we anders weer twee jaar achter gaan lopen in de kwaliteit van het groenonderhoud en de impulsen. Begrijp ik dat goed? De cyclus loopt nu gewoon in de start naar november.

De voorzitter: De heer Van Midden.

De heer Van Midden: Ja, dat klopt. Kijk, en het staat u natuurlijk vrij om een motie in te dienen maar ik probeer te zeggen dat we proberen op dit moment met de partijen die we hebben voor de korte periode het op orde te krijgen. Daar trekken we iets meer budget voor uit om gewoon een verbetering te hebben. Ik denk dat we de echte kwaliteitsslag gaan leveren op het moment dat we zeg maar opnieuw aanbesteed hebben met partijen waar wij een langjarige samenwerking mee zullen hebben. Dus ik zou eerder zeggen van, joh, wacht heel even ook zeg maar voordat we die kwaliteitsdiscussie gevoerd hebben want die gaan we in het najaar in oktober voeren. Dan kunnen van daaruit kijken van, joh, welke budgetten willen we vanaf 2026 en verder beschikken?

De voorzitter: De heer ...

De heer Van Midden: Maar als u zegt van, joh, ik wil niet te lang wachten, ik wil er in 2025 al geld insteken. Ja, dan nodig ik u graag uit om een motie daarover in te dienen.

De voorzitter: De heer Loeff.

De heer Loeff: ... overwegen denk ik. Ja.

De voorzitter: De heer Koldenhof.

De heer Koldenhof: Nou, ik hoor deze discussie. Ik denk dat ook, vraag ik eigenlijk meer aan eventueel een dreigende motie van Larens Behoud, maar of het toch niet verstandig zou zijn om even te kijken in het najaar ook, we hebben '25, daar wordt wat voor geregeld. Maar we hebben in december heeft de wethouder net aangegeven een gesprek over, wat als er niks wordt gerepareerd? Dan vind ik het ook wel weer heel erg lastig om te zeggen, maar dit moet sowieso wel. Dus ik zou toch nog even de kaarten op tafel willen houden, als ik mag vragen aan Larens Behoud, voordat we nu opeens met één motie met één ding gaan komen.

De voorzitter: Ik denk dat deze voldoende duidelijk is. We potten hem even op voor de tweede, voor uw eigen tweede termijn. De wethouder.

De heer Van Midden: Ja, mijnheer de voorzitter, ik ga er even wat sneller doorheen want anders sta ik inderdaad hier de hele avond en ik heb nog collega's denk ik die nog wat willen zeggen. Voor wat betreft de vraag van Larens Behoud over de areaaluitbreiding OZB, hoeveel? Daar kunnen we wel een inschatting van maken. Dat is natuurlijk afhankelijk van het aantal nieuwe huizen wat we onder andere gaan bouwen. Dus ik zeg in ieder geval toe om daar gewoon een schatting, een voorzichtige schatting over te maken. Wat D66 betreft, de zorgen over de BEL-organisatie. Ja, wij zijn voorzichtig positief. Ik vind dat de BEL-organisatie zich goed ontwikkelt, ook als het gaat om, nou ja, het management en de vaste contracten. Wat ons nog wel zorgen baart is ook het hele hoge ziekteverzuim want uiteindelijk moet je daar ook mensen voor inzetten om dat te vervangen. Daar hebben we op dit moment voor de komende tijd gaan we daar hele concrete afspraken over maken. Waarbij de ambitie is om in ieder geval 2025 het ziekteverzuim met één procentpunt te laten dalen. Even kijken, dan heb ik nog de totale leenportefeuille van Liberaal Laren en het risico wat we daarin lopen. Ja, de leenportefeuille, die staat in de Jaarrekening van 2023 dus dat ... En het risico wat we lopen in termen van, ja, ook, nou, maar uiteindelijk, Liberaal wil een doorrekening hebben van een aantal financiële consequenties, dat is eigenlijk het laatste stuk. Ja, ik kan toezeggen dat we die gaan doen. Ik kan het nu niet in één keer doorrekenen maar dat gaan we zeker doen. Concrete vraag ook om het mee te nemen voor de risico's van het Integraal Huisvestingsplan van scholen want dat vraagt u ook daarin. Dat zullen we ook meenemen, die kunnen we snel doorrekenen. Dus dat is wat mij betreft geen probleem. Dan heb ik volgens mij alle dingen te pakken die mij aangaan.

De voorzitter: Ja, u heeft een, sommige vragen is dubbel gesteld want ook D66 heeft zich zorgen geuit over de staat van de groeiende openbare ruimte.

De heer Van Midden: Ja, maar die heb ik al behandeld natuurlijk.

De voorzitter: Ja, dat klopt, daar heeft u al een antwoord op gegeven. De heer Koldenhof als interruptie.

De heer Koldenhof: Ja, voorzitter, want ik denk dat u zo meteen wethouder onderwijs het woord gaat geven over het onderwijs Huisvestingsplan. Maar de vragen die ik hoor zijn allemaal financieel van aard. Ik bedoel, ik geloof dat plan bij wijze van spreken wel, daar hebben we natuurlijk al uitgebreid over gesproken. Ik wil zeker de wethouder van onderwijs het woord niet ontnemen maar ik wil van de wethouder financiën horen hoe hij hier nou naar kijkt? En wat hij daarin ons aan perspectief kan bieden of het nog niet weet?

De heer Van den Berg: Voorzitter?

De voorzitter: De heer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Ik kijk even naar de heer Koldenhof want het klinkt misschien vanuit de oppositie een beetje raar maar ik neig er ook naar dat ik het eigenlijk het allerbelangrijkste vind dat we het hier over de financiën hebben en niet zozeer over de inhoud van de plannen. Dus ik kan de opmerking wel volgen. Liever nu nog een kwartier extra inhoudelijk met deze wethouder over financiën praten als dat we zo meteen nog een keer twee keer drie kwartier naar de inhoud moeten luisteren.

De voorzitter: Nou, laten we dan even het licht van de wethouder van financiën schijnen op het vraagstuk, hoe passen we de financiële opgave van de IHP in het grotere verhaal? Maar het hoeft niet een kwartier te duren. De wethouder.

De heer Van den Berg: Komt er dan nog wel een tweede ronde met de wethouder want ik heb nog twee punten die ik aan wil stippen bij hem.

De voorzitter: Zeker maar ik probeer wel zo volledig mogelijk te zijn dat die nu alle vragen beantwoord heeft die in de eerste termijn zijn gesteld door u. De wethouder.

De heer Van Midden: Ja, dank u wel, mijnheer de voorzitter. Voor wat betreft zeg maar de investeringen in het onderwijsprogramma. Ja, we zitten nu, we zitten in het beginstadium. Wat we nu gedaan hebben is dat we berekent hebben welk budget ervoor nodig is. Nou, dat is die 33,4 miljoen. We hebben aangegeven ook, en dat zie je terugkomen in de Kadernota van als we dat klassiek gaan financieren, dan zijn dit de rentelasten en de afschrijvingskosten die we hebben tot 2028. Die zullen verder oplopen een jaar daarna naar zo'n 8, 9 ton, dat is fors. Uiteindelijk zullen we dat binnen het totaal moeten gaan bekijken en dan zullen we ook moeten kijken van, joh, kunnen we dat uiteindelijk dragen? Moeten we niet gefaseerd dingen doen, moeten we het op een andere manier doen? Er zijn ook zeg maar financiersconstructies in de markt waarbij je eigenlijk het risico helemaal kan afwentelen op een derde partij. Dat is een stichting waarbij je uiteindelijk zeg maar de eigendom overdraagt en eigenlijk opwellend financiert, zoals we dat ook besproken hebben. Dus er zijn nog allerlei opties om die financiering te kunnen doen maar dat moeten we nog verder gaan uitwerken. Dus op het moment dat dat concreter wordt en ook concreet voor besluitvorming, dan kunnen we de discussie op een goede manier voeren.

De voorzitter: De heer Koldenhof.

De heer Koldenhof: Mag ik dan, ik weet eigenlijk niet eens precies hoe je dat moet noemen, maar een soort side-letter bij de begroting, maar het moet gewoon in de begroting denk ik, over het hele verhaal van de onderwijshuisvesting financiering. Want anders zit het weer ergens in al die cijfers verborgen en dan moeten we zelf weer gaan onderzoeken, waar zit het dan precies? Ik zou in dit geval voor zo'n grote beslissing voor de meerdere jaren, om daar echt een expliciete paragraaf of een programmaonderdeel in toe te voegen.

De voorzitter: De wethouder.

De heer Van Midden: Ja, ik vind het een goed punt van de heer Koldenhof dus dat wil ik zeker doen.

De voorzitter: Helder. Dank. Dan heeft volgens mij de wethouder alle gestelde vragen vanuit de politieke beschouwingen beantwoord. Dan ga ik naar wethouder ... Ja toch?

De heer Van Midden: Volgens mij wel.

De voorzitter: Mooi, dan danken wij hem voor zijn aanwezigheid bij het spreekgestoelte. En vraag ik naar voren te komen de heer Rood. De griffier heeft mij gevraagd of u klaar bent voor hapjes en ik heb namens u dat toegezegd. De heer Rood.

De heer Rood: Misschien heeft u zin in soundbites, dan heb ik er wel een paar. Ik loop de fracties langs en ik beperk natuurlijk tot de onderwerpen die in mijn portefeuille zitten. Om te beginnen het CDA, u zei, kunnen

we niet ook op korte termijn iets gaan doen aan sociale woningbouw? En dat is voor meer fracties van belang, voor sommigen ook wat minder, maar ik wil daar eigenlijk best opvolging aan geven. En de komende maanden in de zomer, terwijl wij in het college niet worden afgeleid door al uw vergaderingen, daar, nee, daar wat versnelling aan geven. Dus die handschoen die pak ik graag op. En daar ziet u dan ...

De voorzitter: Sorry, welke toezegging doet u nu?

De heer Rood: Wat zei u?

De voorzitter: Wat gaat u nu doen dan?

De heer Rood: Kijken waar wij, met name als het gaat om projecten waar sociale woningbouw helemaal of grotendeels aan de orde is, of we daar snel mee aan de slag kunnen. Dan de fractie van Groen Laren, of het nou vragen zijn maar u zei, ja, welke kant gaat het eigenlijk op? En dan eigenlijk over twee visies, zowel verkeer als ook woningbouw. Maar dat is nu juist wat we eigenlijk aan het vragen zijn, niet alleen aan de fracties want u heeft daar zelf ook uw licht natuurlijk over laten schijnen, maar ook aan mensen in het dorp, digitaal en ook fysiek. En ja, dan klopt het dat wij nu nog niet een visie kunnen laten zien. We kunnen wat denkrichtingen verkennen, we kunnen wat dilemma's schetsen. En dat laatste, want u ging wat dieper in ook dat de verkeersvisie veel meer moet betreffen dan het centrum. Ben ik helemaal met u eens. Gaat u ook echt lezen. Maar de dilemma's die zijn min of meer toevallig vooral te vinden in het centrum. Zo toevallig is het natuurlijk niet want er komen een heleboel functies bij elkaar en daar knelt het al snel. Dus daar wilden we meer input van de inwoners en ook van u als raadsfracties voordat we nou met een verhaal naar u komen. En ja, die dialoog met inwoners en stakeholders, et cetera, juist als je dilemma's aan het beslechten bent, die vinden we heel erg belangrijk. Participatie sowieso voor vanuit het coalitieakkoord een belangrijk onderwerp en dat is net ook iets meer dan die succesvolle buurtbezoeken, waar ik blij ben met complimenten. U noemde even een wilde lijst, een wilde lijst aan locaties. Daar stonden inderdaad hele wilde dingen op, dat klopt want we hebben aan de inwoners gevraagd, wat zijn nou de ideeën? We hebben daar niet in willen censureren. En zo werkt participatie, als je dat vroegtijdig en aan de voorkant doet, en dat is ook eigenlijk best wel de bedoeling van de landelijke lijn, om juist, we kunnen beter nu de onrust hebben en dat dan integraal wegen en kijken wat we ermee doen dan dat we dat projectje voor projectje proberen aan te vliegen. In het verleden heeft de heer Van den Berg van het CDA dat wel eens ook van ad hoc of hapsnapbeleid genoemd en daar willen we denk ik inderdaad met zijn allen vanaf. Overigens, dat hele locatieonderzoek is niet iets wat ik verzonnen heb hè, dat is gewoon uit de woonvisie, staat in het uitvoeringsprogramma en daar moeten we dan mee aan de slag. U vroeg, wanneer komen we toe aan het splitsen van kavels? Ja, ook dat staat in datzelfde uitvoeringsprogramma voor volgend jaar op het programma. Dus daar moet u nog heel eventjes geduld mee hebben. We kijken daarbij ook goed naar de vorderingen die Blaricum daarin maakt. Dan ga ik naar de fractie van de VVD. U zei, er zit een eenzijdige focus op sociale woningbouw op. Ik kan me voorstellen dat dat zo lijkt, is eigenlijk natuurlijk niet aan de orde. Als wij tegen projectontwikkelaars zeggen, je moet één derde sociaal realiseren, dan worden er ook twee derde in andere prijsklasse gerealiseerd. Maar het realiseren van sociale woningbouw vereist bestuurlijk wel veel aandacht in een dorp als Laren omdat hier de prijzen best heel hoog zijn van grond. U zei ook, er zijn weinig experimenten en kleine stapjes op het gebied van verkeer. Dat zal ik me aantrekken en ik zal kijken wat daarin versneld kan worden. Is 40.000, vroeg u ook nog, voldoende om de ambities en het uitvoeringsprogramma op het gebied van wonen, om dat te realiseren? Het is 40 K extra hè dus het is ten opzichte van het doorlopend geraamde bedrag is het eigenlijk eenmalig. Juist omdat er heel veel acties en activiteiten voor die afdeling die met wonen en bouwen bezig is in 2025 gelden hebben we er 40.000 extra bij geraamd. Dat is een bedrag wat uit de afdeling komt dus als zij denken dat ze het ermee gaan redden

dan hoeven wij het eigenlijk alleen maar te honoreren. U stelt de budgetten vast maar dit is wat zij aanvragen en wat wij in het voorstel hebben meegenomen. Dan ga ik snel naar Larens Behoud.

De voorzitter: Nog even, u moet ons toch even helpen nog. Want u doet een toezegging aan de VVD over het versnellen van experimenten op het gebied van verkeer maar wat gaat u dan precies doen?

De heer Rood: Ja, daar overvalt u me nou wel enigszins mee.

De voorzitter: Nou ja, even voor de scherpste.

De heer Rood: Ik heb het signaal gehoord.

De voorzitter: Ja, dat snap ik voor de scherpste. De raad, we moeten wel voor elkaar duidelijk hebben welke toezegging we nou gaan waarmaken. Want anders dan gaan wij op pad met iets waar de raad misschien een verkeerde verwachting bij heeft.

De heer Rood: Ja. Nou, ik heb in de afgelopen maanden natuurlijk best eens verwezen in de discussies over verkeer naar bijvoorbeeld, er komt een verkeersvisie en daar kunnen we die dingen in vaststellen. Maar je hoeft niet met alles natuurlijk ook te wachten tot er een visie ligt die door de raad is vastgesteld. We hebben hier een pittige discussie gehad bijvoorbeeld over het verhaal vrachtwagens. Nou, dat soort. Ik neem aan dat daar eigenlijk op gedoeld werd met een enkele zin in de algemene beschouwing van de VVD-fractie en ik trek me dat aan. Dus is dat een concrete toezegging, nee, maar ik heb wel goed begrepen wat deze fractie daarmee bedoelt en ik wil dat ook aangeven.

De voorzitter: De heer Koldenhof.

De heer Koldenhof: Ja, het is een detail. Eigenlijk past het hier niet bij maar ik wilde toch de wethouder vragen wat hij na de bespreking van de motie, maar die niet helemaal goed was behandeld over het vrachtverkeer of niet helemaal goed beantwoord, wat hij sindsdien heeft gedaan? Want u heeft toen ook toezeggingen gedaan dat er binnenkort een keer contact zou worden opgenomen, met iedereen zou worden gesproken. We zijn al over die termijn heen.

De voorzitter: De wethouder.

De heer Koldenhof: Ja, ik heb gevraagd of er een afspraak kan komen met uw partijgenoot en daar heb dit, daar heb ik verder nog niet van gezien of die in mijn agenda staat maar dat kan ik zo controleren. En als u het niet weet dan zal er nog niet actie op zijn ondernemen maar dan zal ik dat morgen eventjes nog wat extra aandacht geven. Maar dat komt goed. Als ik dat vraag dan komt dat doorgaans goed. De fractie van Larens Behoud. Ja, areaaluitbreiding, dat levert natuurlijk extra inkomsten op. U vroeg welke areaaluitbreiding moet ik dan aan denken? Dat is eigenlijk natuurlijk aan de gemeenteraad om straks een uitspraak te doen over hoeveel woningen erbij zouden kunnen komen. En daar volgt dan als resultaat natuurlijk de financiële gevolgen uit. We sturen daar neem ik aan niet financieel op, we bouwen niet om geld te verdienen maar we bouwen om mensen een dak boven het hoofd te geven. De vraag over erfgoed, er is natuurlijk beperkte ambtelijke capaciteit voor erfgoed. Dat is in de orde van grootte van twee uur per week, dat is niet heel veel. Er ligt een belangrijke uitdaging op het gebied van verduurzaming van erfgoed, dat is lastig. En uw suggestie eerder om daarop in te huren of in ieder geval te zorgen dat dat werk kan worden uitgevoerd met mensen die daar expertise op hebben, daar heb ik tot nu toe nog niets mee gedaan. Zal ik ook in nauwe samenwerking

met wethouder Groot op gaan pakken. Het kost natuurlijk wel ook weer middelen want uit de middelen die voor duurzaamheid voor de gemeente zijn, die zijn verder, komen in de algemene middelen terecht.

De heer Loeff: Voorzitter, bij interruptie. Kan ik ervan uitgaan dat wethouder De Groot dan vanuit duurzaamheidsportefeuille hier nog een reactie op geeft? Want die middelen waren vorig jaar gewoon ter beschikking gesteld specifiek voor ondersteuning, ambtelijke ondersteuning voor verduurzaming. En die hebben we toen heel nadrukkelijk gesuggereerd dat die ook juist aan erfgoed ten goede zou komen.

De voorzitter: Volgens mij zit toch echt portefeuille Rood dus ik kijk nog een keer naar de wethouder.

De heer Rood: Wat zei u het laatste, voorzitter?

De voorzitter: Nou, de heer Loeff wil heel erg graag weten, die wil gewoon werk gaan maken van beleid hierop. En hij weet dat we hiervoor middelen hebben gekregen en hij wil graag weten wat we met die middelen hebben gedaan, of het uiteindelijk ergens toe geleid heeft? En als daar, ik kijk even, misschien dat ... Dan komt de heer De Groot in zijn termijn erop terug zo meteen en als het dan nog niet duidelijk is, dan gaan we er even schriftelijk op terugkomen. Gaat u dan rustig verder.

De heer Rood: Dan kom ik bij de fractie van Liberaal Laren en die zegt over Laren Regenklaar, ja, dat is een prestigeproject. Dat is het natuurlijk niet. We moeten denk ik zorgen dat het dorp droge voeten houdt in het centrum en dat is een enorme inspanning. Het project loopt al heel lang en heeft zijn eerste resultaten al maar intussen gaat het steeds harder regenen dus dat blijft een punt waar we heel scherp op moeten zijn. Dus een prestigeproject zou ik het zeker niet willen noemen, het is heel erg noodzakelijk. Dan noemde u het onderzoek naar woningbouwlocaties een hobby. Ja, ik zeg nog een keer, dat vloeit voort uit het feit dat u een woonvisie heeft vastgesteld, dat locatieonderzoek. En ook gesteund door Liberaal Laren en daar staat dit gewoon in de lijst uit te voeren zaken dus dat gebeurt dan gewoon. En dan ben ik door mijn lijstje heen, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank, mijnheer Rood. Over regenval gesproken, wij hebben vandaag, de burgemeesters hebben vandaag vijf natuurbrandbestrijdingsvoertuigen overgedragen aan de regiobrandweer met een sleuteloverdracht op het terrein van het Goois Natuurreservaat, waar de directeur van het Goois Natuurreservaat bij aanwezig was. Dat doen wij in het licht van het feit dat wij lange periodes met droogte verwachten en eventuele natuurbranden. Helaas gaat het vanmorgen dus de overdracht leidde tot een drijfnapte directeur van het GNR, een drijfnapte brandweercommandant en zes drijfnapte burgemeesters. Nou, het contrast kon niet groter zijn.

De heer Loeff: Voorzitter, mag ik daar een vraag over stellen? Betekent dat dan ook dat er minder blusvoertuigen aan Groene Gerritsweg staan als resultaat van deze nieuwe aanschaf?

De voorzitter: Wij hebben één brandblusapparaat, brandbluswagen ingeruild voor een natuurbrandbestrijdingsvoertuig, wat ook regulier ingezet kan worden. Dat was u bekend. De heer De Groot.

De heer De Groot: Ja, dank u, voorzitter. Ik begin met de opmerking, vraag van Groen Laren geladen over onbestede middelen van 600.000 euro. Met de vraag erbij of de opmerking erbij of er niks gebeurd is? Het laatste bestrijd ik ten eerste. Er zijn heel veel dingen gebeurd afgelopen jaar, allerlei acties op het gebied van isolatie. We hebben allerlei plannen ontwikkeld, Koersdocumenten die u geaccordeerd heeft en daarin zat ook een uitvoeringsplan en wij werken conform het uitvoeringsplan. Daarin worden wij, zijn wij voorzien met

middelen. Voor de warmtevisie, daar zijn er middelen door het Rijk ter beschikking gesteld. Op het moment dat de warmtevisie in de uitvoering komt gaan wij die middelen besteden. Betekent wel altijd weer een technische operatie om dat door te schuiven maar daarvoor zijn termijnen opgenomen en die gaan wij handhaven of halen we naar voren. Ik breng ook nog in herinnering dat we zeg maar ook nog wat hoop hadden gevestigd op het '...' project in de vorige jaren. En dat die natuurlijk de bodem zijn ingeslagen. Maar er gebeurt wel degelijk wat en het gebeurt in het goede tempo, in ieder geval het tempo wat door uw raad is vastgesteld.

De voorzitter: Een interruptie van de heer Vos.

De heer Vos: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik vind dat heel moeilijk om dat te volgen en om er ook begrip voor te hebben. Want als budgetten doorgeschoven worden, dan begrijp ik dat dat budget in eerste instantie was toegewezen aan een bepaalde periode, daar had u een planning voor gemaakt. En als die dan doorgeschoven wordt dan was of de planning niet deugdelijk of er is niet snel genoeg gehandeld. Maar wat u nu zegt dat snijdt geen hout, dat kan niet.

De voorzitter: De heer De Groot.

De heer De Groot: Nou, dat klopt wel want dat geld wat we gekregen hebben vanuit zeg maar de Jetten-middelen voor het personele inzet, ja, dat wordt geleidelijk wordt dat besteed. We hebben nu een team van mensen opgeleid die nu uitvoering geven aan het plan want zo is dat vorig jaar vastgesteld. En dat geldt voor de warmtevisie, hoefde niet in die periode uitgegeven te worden. Dus dat betekent dus dat wij die middelen ter beschikking hebben op het moment dat wij aan die warmtevisie gaan werken.

De voorzitter: De heer Vos.

De heer Vos: Ja, dank u, voorzitter. Maar u zegt, er is geld beschikbaar gesteld, Jetten-geld. Dan ga ik geld besteden aan bepaalde zaken en dat heb ik gedaan. Maar niet allemaal goed want ik heb nu geld door moeten schuiven van '23 naar '24. Dan klopt er toch iets niet? Dan is het toch misgegaan? Dan is het toch of niet goed gepland of het is niet goed uitgevoerd, een van die twee. Dan kunt u niet zeggen, nee, dat is wel goed gedaan want dat is aantoonbaar niet zo.

De voorzitter: De heer De Groot.

De heer De Groot: Ja, dat bestrijd ik. Dat geld is ter beschikking gesteld, daar is een planning over afgesproken in de raad wanneer dat tot uitvoering zou komen. En nou, dat is conform het plan. En ja, misschien moet u het plan dan nog even bekijken, dan zult u zien wat daarin staat.

De voorzitter: De heer Vos voor de laatste keer.

De heer Vos: Ja, dat is goed, voorzitter. Nee, daar komt u niet mee weg dat ik het nog een keer moet lezen want dan hoeft u geen budgetten door te schuiven. Als u budgetten moet doorschuiven dan is er kennelijk iets niet goed uitgevoerd wat wel op de planning stond en waar geld voor gereserveerd wordt. En dan vind ik het een echte jij-bak om mij te verwijten dat ik het niet gelezen heb dus daar neem ik geen genoegen mee.

De voorzitter: De heer De Groot voor de laatste keer.

De heer De Groot: Dat laatste heb ik niet gezegd dat u het niet gelezen heeft. Ik verwijs ernaar dat wij conform de planning de zaken uitvoeren en dat we daar gelukkig al in een vroeg stadium middelen hebben voor gekregen die steeds in de jaarschijven terugkomen. Dat klopt en dat betekent dus ook dat we dat gelukkig nog hebben op het moment dat we toe zijn aan dat onderdeel van ons duurzaamheidsprogramma.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer De Groot: Ja, Larens Behoud, erfgoed. Ja, ik herinner me de discussie nog goed vorig jaar. Ik heb aangegeven dat daar zeg maar twee dingen in spelen. Eén, als het gaat in zijn algemeenheid van erfgoed en dat soort dingen, ja, dat is eigenlijk meer en meer een welstandskwestie. En de andere kant hebben we ook te maken, en in die zin heeft de heer Rood daar ook een keer een antwoord op gegeven, dat hij met de welstandsnota die welstandsaspecten aan het pakken is. Natuurlijk spelen er natuurlijk ook verduurzamingskwesties en die zijn regulier onderdeel van datgene wat we gaan uitvoeren in het kader van ons, in de uitvoering van het programma. Daarin wacht ik nog op een welstandsnota waarin de mogelijkheden gegeven worden om bijvoorbeeld in isolatieprogramma's en in de zonnepanelen, om daar wat ruimte te hebben om ook met monumenten of beeldbepalende gebouwen onze inspraak te doen.

De voorzitter: De heer Loeff.

De heer Loeff: Ja, voorzitter, u herinnert zich misschien de discussie maar u begrijpt dan toch niet de vraag die we toen hebben gesteld. Er zijn heel veel specifieke gebouwen in het dorp, vaak van voor 1940, die hele specifieke aanpak vereisen. En u zegt nu, ja, dan gaan we de welstandsnota aanpassen. Maar dat is niet de vraag. De vraag was toen om uit die specifieke gelden die vanuit het Rijk beschikbaar waren iemand aan te nemen met deskundigheid op het gebied van die vooroorlogse bebouwing, die erfgoed, om zodoende de eigenaren van bijvoorbeeld villa's specifiek advies te kunnen geven. En dat is nu iets wat al dan niet in handen is bij de Hut van Mie maar wat eigenlijk gewoon in the house moet worden geleverd. Hetzij voor Rijksmonumenten, hetzij voor gemeentelijke monumenten, maar ook voor al die panden die niet beschermd zijn en onder een welstandsregime vallen. Dus het is niet de nota die voor ons hoeft te worden aangepast, het gaat om specifieke deskundigheid waar u gewoon de middelen voor hebt en die u specifiek daarop zou kunnen inzetten en voor zou kunnen werven.

De voorzitter: De heer De Groot.

De heer De Groot: Mijn antwoord erop is, dat gaat ook gebeuren. We zitten met twee problemen. Eén heeft te maken met het soortenmanagementplan, dat de bescherming van dieren vergt dat je, als het gaat bijvoorbeeld als er spouwmuren aanwezig zijn bij de isolatie, dat er een soortenmanagementonderzoek moet plaatsvinden. Wij zijn een van de eerste gemeentes in Nederland die dat opgepakt heeft. Dat betekent dat wij daarmee de huiseigenaar ontzorgen en dat we daardoor dus zorgen dat we dat ook daadwerkelijk kunnen inzetten. Dus als het gaat over de isolatie van dit soort projecten op het moment dat we soortenmanagementplan in uitvoering hebben. En met een pre-SMP mogen werken, wat op dit moment in Noord-Holland nog niet veroorloofd is. Pre-SMP betekent dat op het moment dat je een aantal maatregelen genomen hebt, bijvoorbeeld in de spouwmuren een kastje voor vleermuizen, dat je dan alsnog spouwmuurisolatie mag toepassen. Op dat moment kunnen we ook het programma gaan uitvoeren die specifiek voor deze doelgroep is. Maar het is zeker een van zeg maar die villa-aanpak is zeker een van de dingen die op ons netvlies staat wat de komende tijd, de komende jaren moet gaan gebeuren.

De heer Loeff: Voorzitter?

De heer De Groot: En dat betekent ook dat we daar middelen voor in gaan zetten of daarvoor iemand voor aannemen of dat we daar iemand voor inhuren. Dat is een vraag die dan komt op het moment met een project zover kunnen zijn.

De voorzitter: De heer Loeff.

De heer Loeff: Ja, voorzitter, hier blijkt toch dat de wethouder zich nog even moet verdiepen. Want soortenmanagement gaat over dieren en vleermuizen en we hebben het over erfgoed. En juist bij vooroorlogse panden is isolatie, spouwmuurisolatie dodelijk voor het pand. Ook voor de vleermuis, maar ook voor het pand. Dus als de vleermuis gered is, is het pand afgeschreven na 20, 30, 40 jaar. Dus in die zin vraag ik echt de deskundigheid op erfgoedgebied en niet het voldoen aan regeltjes om vleermuizen te herplaatsen.

De voorzitter: De heer De Groot.

De heer De Groot: Ja, ik denk dat we daar nog wel eens een keertje van gedachten over moeten wisselen. Want kijk, het is duidelijk de intentie om met goede aandacht voor de kwaliteit van erfgoed een duurzaamheidsprogramma door te kunnen voeren. Dat betekent ook dat op het moment dat wij zover zijn in die plannen, dat we daar kennis voor in huis nemen.

De voorzitter: Heel goed. En wat is daarmee de toezegging die u doet?

De heer De Groot: Nou, we zijn inderdaad bezig met dat SMP, pre-SMP, wat een grote vertraging geeft op een aantal onderdelen van onze projecten die gaan over isolatie. We zijn bezig met zeg maar twee sporen in ons duurzaamheidsprogramma. Eén is proberen grootgebruikers aan te pakken en op die manier zeg maar het totale gebruik in Laren naar beneden te brengen. En te kijken naar zeg maar massa is kassa, grotere acties ook te doen. Nou, ik denk dat dit een project is wat een maatwerkproject is waar je dus met specifieke energie, specifieke aandacht, ik heb daar ook wel eens een keer met mijnheer Westendorp over gehad, dat we die dan gaan aanpakken met kennis van zaken op het gebied van erfgoed. En dat is de toezegging die ik doe.

De voorzitter: Gaat u door.

De heer De Groot: Ja, als het gaat over IHP. Ja, Liberaal Laren geeft een kader mee waarop zij zeg maar de uitkomsten van het onderzoek wat nu gaat plaatsvinden, waar in de afgelopen raad een voorstel voor aangenomen is. En ja, met die uitkomsten zult u uw eigen kaders op toepassen om te kijken wat u daar precies mee wil doen. En ik kan daar niet vooruitlopen. Wat mij betreft is het een keurig kader maar het is aan de meerderheid van de raad om te bepalen hoe zij hiermee om willen gaan. Ja, en verder over fasering wil ik ook nog wel een opmerking maken. Fasering kan een voordeel opleveren maar kan ook een nadeel opleveren. Ja, dat kan wel een nadeel opleveren, mijnheer Vos. Als je alles in één keer kan aanbesteden met de partijen die dat integraal kunnen doen over de scholen heen kan dat grote kosten '...'. Dank u wel.

De voorzitter: Dank, mijnheer De Groot. Volgens mij zijn wij er dan. En dan heb ik van mevrouw Van Dorst?

Mevrouw Van Dorst-Brakel: Niet zoveel vragen maar één vraag was, en dat vind ik best leuk om daar een soort van antwoord te krijgen. Wat belangrijk is binnen het sociaal domein is het goed volgen en evalueren. We hebben daar wel eens gevraagd van ook dat voor Laren specifiek gegevens te krijgen, heeft u daar al wat antwoord op over het beter kunnen volgen van het sociaal domein?

De voorzitter: De wethouder?

De heer De Groot: Ja, volgens mij, daar herhaal ik dan de discussie die we in de commissie hebben gehad, over de beschikbare informatie die we vooral uit Huizen krijgen. Ik heb vandaag nog in Huizen overleg gehad. Die willen heel graag in deze raad nog een keer komen om een heel specifiek programma af te draaien over de Larense situatie, wat ze met het prachtige Power BI-dashboard wat ze hebben ontwikkeld kunnen en ook allerlei ontwikkelingen die ze daarbij hebben. Ze zijn bezig ook om financiële cijfers te koppelen aan die prognoses dus ook voortschrijdende prognoses te kunnen doen of ten minste vanuit voortschrijdende gemiddelde prognoses doen zodat we beter kunnen begroten. Dus daar is van alles aan de hand waar we veel voordeel aan kunnen hebben juist op dat gebied. Dus ik zou graag, ik heb ook beloofd om dat mee te nemen naar het presidium of mee te geven aan het presidium om dat zo snel mogelijk te beleggen.

De voorzitter: Dank. Dank voor de beantwoording. Dank, wethouder De Groot. Ik heb goed in de gaten gehouden of alle vragen beantwoord zijn. Als het ... De heer Van Midden nog.

De heer Van Midden: Ja, ik besef bij het document van Liberaal Laren lezend dat ik nog niet geantwoord heb op het wegenbeheersplan.

De voorzitter: Doet u dat nu.

De heer Van Midden: Ja. Dat komt eraan. Dat komt binnenkort in het college en Q3 in de raad. En de topprioriteit is de Naarderstraat. En ik heb gezegd dat ik voordat ik afzwaai als wethouder in deze periode, dat de Naarderstraat helemaal gedaan is.

De voorzitter: Kijk, nou, die toezegging is binnen. Dan heeft de wethouder vanmiddag een toezegging gedaan om alle gevraagde doorrekening van Liberaal Laren uit te voeren. Mijnheer De Jong. En hij heeft een toezegging gedaan richting de VVD om in de begroting een integraal coherent verhaal te maken over de financiering van onderwijshuisvesting en dat het helder leesbaar is. Wethouder Rood heeft een toezegging gedaan aan de fractie van het CDA om te kijken, daar waar sociale woningbouw sneller gerealiseerd kan worden, daar dat ook te versnellen. En hij heeft een toezegging gedaan aan de VVD om ook aan de slag te gaan met kleine experimenten om de verkeersveiligheid of de verkeersdoorstroming te verbeteren. En wethouder De Groot heeft een toezegging gedaan aan de fractie van Laren Behoud over erfgoed. Ik stel voor dat wij nog even vanuit het college een notitie maken waarmee wij heel zorgvuldig opschrijven wat wij, hoe wij deze toezeggingen gaan invullen zodat daar ook geen verschil van mening over is. En wat volgens mij met name met erfgoed te maken is, dat wat de heer Loeff ook aangeeft, we hebben dus budget om maatwerk toe te passen bij erfgoed en verduurzaming, hoe wij dat interpreteren en hoe wij voornemens zijn dat toe te passen. Dan kan de heer Loeff daar altijd nog vervolgvragen in de commissie over stellen. Zullen we het zo doen? Dat was dan de reactie van het college op de algemene politieke beschouwingen. Dan ga ik voor een, volgens mij, en die hebben we heel uitgebreid gedaan, zijn we diepgaand. Volgens mij hebben we dan ook eigenlijk de grootste meters gezet van het algemene, van de Kadernota. Ik kijk voor de tweede termijn naar de zijde van de raad. Dan hanteer ik dezelfde volgorde en dan ga ik als eerst naar de fractie van het CDA.

De heer Van den Berg: Dank u wel, voorzitter. Ik heb een ander apparaat maar ik begrijp dat die nog steeds kraakt. Eigenlijk wil ik twee antwoorden die de heer Van Midden gaf nog even op terugkomen. Eén is dat bij het groenbeheer gelijkelijk over het hele dorp dat door de heer Van Midden vertaald wordt dat dat dan aan ons als raad is of dat we daar meer geld voor uit willen trekken. Maar de essentie van de opmerking is meer dat wij binnen het geld wat wij hebben, en misschien wel zelfs nog een keer iets vermeerderd, op een

gelijkelijk manier het dorp benaderen. En niet meer vanuit die schillen gedachte dat op een enkele vierkante meter van het centrum er iedere week een grasmaaier rijdt en iets verder uit het centrum misschien maar één keer per maand of één keer per jaar. Dat is de essentie van die opmerking, daar hoeven we verder nu geen discussie over te hebben maar dat was misschien dat ik het niet helemaal goed had verteld. Eentje waar ik nog wel graag van de wethouder een reactie op hoor is dat onze opmerking over dat commerciële activiteiten bij verenigingen, en dan met name bij sportverenigingen ook. De wethouder die zegt eigenlijk dat die dat toejuicht. Maar de kunst van onze opmerking is eigenlijk dat wij, nou, gronden beschikbaar stellen middels erfpacht aan een voetbalvereniging of een hockeyvereniging. En als die verenigingen commerciële activiteiten gaan ontwikkelen, dan hebben we daarover straks bij de hockeyclub al een keer een voorbeeld van gehad, zo'n vereniging kan ook failliet gaan. En dan komt eigenlijk het punt terecht van, en dat is de vraag aan de wethouder, hoe die dan de rol van de gemeente ziet? Want dan moeten wij bijspringen en dat komt nooit uit en daar gaat het eigenlijk over. Niet zozeer of hij het toejuicht of wat maar wat de risico's zijn die wij lopen als gemeente als verenigingen commerciële activiteiten dan wel ondernemertje gaan spelen? Dat was het wat mij betreft voor deze.

De voorzitter: Dank, mijnheer Van den Berg. De heer Vos.

De heer Vos: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, volgens mij zijn alle vragen beantwoord maar een beetje aansluiten op de inbreng van mijnheer Van den Berg van zojuist. De wethouder gaf aan dat sport hoog in de agenda staat, die wil die in alle mogelijke manieren steunen en helpen. Nou, dat is heel fijn. Maar mijn vervolgvraag is eigenlijk, heeft de wethouder er ook wel eens over nagedacht om die sportverenigingen eens te bewegen om eens wat meer samen te gaan? Dat zou heel veel ruimte opleveren en volgens mij de levensvatbaarheid van sommige verenigingen enorm ten goede komen. Dat was mijn vraag voor de tweede termijn, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dan kom ik bij de VVD.

De heer Koldenhof: Dank u, voorzitter. Eigenlijk meer een beschouwing van wat ik nou heb vernomen, wat ik nou vanavond heb gehoord. Ik heb toch de indruk dat het college bepaalde dingen te complex benadert waardoor het eigenlijk, wij vragen om eigenlijk hele pragmatische, praktische experimenten, dingen om te doen. En ja, het kan aan mij liggen maar ik zie wel knikkende gezichten, laat ik zo zeggen, ja, probeer, toon eens wat lef wat mij betreft door gewoon een experiment te doen. Door gewoon eens ergens met één ding te beginnen in plaats van grote visies en meeslepende woorden te gebruiken. Dat is het eerste. En het tweede is, ook vanavond hebben we weer behoorlijke rijen toezeggingen, met dank aan de voorzitter trouwens om dat allemaal bij te houden, gekregen maar er zijn ook nog heel veel toezeggingen uit het verleden. En het is echt lastig om bijvoorbeeld ook afspraken die komen uit visies van vorige jaren waar weer rapportages of tussenrapportages over moeten verschijnen, loopt de machinerie niet vast door dat soort dingen? Dat is toch wel mijn zorg eerlijk gezegd. Dat is het, dank u wel.

De voorzitter: De heer Loeff.

De heer Loeff: Ja, voorzitter, dank u wel en dank u wel ook voor de toezeggingen en de verduidelijking voor een aantal punten. Ik blijf nog worstelen met, nou ja, in aansluiting op wat de heer Koldenhof zegt, het experiment. En als we kijken naar de Kadernota en we gaan terug naar zoals de cijfers erin staan, dan is 125.000 euro die de wethouder opvoert simpelweg kostenstijging. Dat zijn lonen en andere manieren van aanbesteden dus daar zit niks nieuws in. Dan vervolgens zit er in de uitvoering project beleidsplan groenbeheer 25.000 euro. Nou, dat zijn een paar bomen maar die zitten volgens mij op een andere manier

gedekt. En wat wij willen is een impuls voor de verbetering van groen in 2025 zodat wij niet hoeven te wachten op 2026. Dus vandaar het verzoek, wat ik ook met alle plezier wil omzetten in een motie als dat geen toezegging wordt, om in de begroting een bedrag op te nemen waarmee gewoon geëxperimenteerd kan worden. Waar bepaalde lanen, straten of komend uit het groenbeleidsplan, uit wat wij allemaal vinden gewoon kunnen worden aangepakt. Als u daar gewoon een bedrag tegenover zet in de begroting van 50.000 of 60.000 of 70.000 of 100.000 euro waarvan u denkt, daar kunnen we iets leuks mee doen, daar kunnen we echt het dorp in 2025 mee aankleden, dan denk ik dat dat niet heel moeilijk hoeft te zijn, hoef ik dat ook niet in een motie te gieten. Dat is gewoon een verzoek om daar een dekking voor te vinden. Ik neem aan dat de wethouder zegt, zoek een dekking. Nou, die ga ik voor u proberen te vinden. Want bij de formatieplaats bestuurssecretariaat, we hebben helaas afscheid moeten nemen van de bestuurssecretaresse gisteren, maar die was gebaseerd op incidentele lasten. Nu komen er structurele lasten bij maar ik neem aan dat het een besparing oplevert. Misschien is dat geld ook wel gevonden dus dan heeft u al een dekking voor de post impuls voor het groen. Ik ben benieuwd naar de reactie van de wethouder, ik probeer ook maar creatief te zijn. Maar in ieder geval om een dekking te vinden uit wat u straks in de Kadernota gaat omzetten in de begroting. Dat was hem, voorzitter.

De voorzitter: Ja, maar ik ga u toch nog even een vraag stellen. Want om ervoor te zorgen dat u en het college elkaar gaan vinden, welk probleem wilt u oplossen met die impuls, wat moet ermee gebeuren?

De heer Loeff: Het probleem wat ik wil oplossen is dat we niet pas in 2026 iets gaan doen of in 2026 in de begroting zetten wat in 2027 dan pas wordt uitgevoerd maar dat we gewoon in de begroting van 2025 een extra impulsbedrag hebben voor verbetering van groen. En dat we kunnen schakelen, dat we gewoon snel kunnen schakelen want de begroting loopt gewoon achter op wat wij met elkaar willen. Wij willen A, de kwaliteit op orde, maar B, willen we ook een stukje verbetering en die verbetering is nu niet gedekt.

De voorzitter: Oké, dan ga ik u toch nog een vraag stellen. Wat doen we nu niet goed wat u met die impuls wil verbeteren?

De heer Loeff: Nou, heel simpel, als u ziet dat de Hilversumseweg hetzelfde is aangeplant en dan denk ik, dat is de entree van het dorp, daar zou best veel meer biodivers en mooier kunnen worden aangeplant. En dat is een structurele kostenpost want dat moet je onderhouden, wieden, et cetera. En we zien nu op verschillende plekken dat er dingen gewoon achterblijven. Ja, er is 15.000 euro voor bomen. Ik zie op de Kerklaan dat er nog stobben staan, die zijn er niet uitgehaald. Die lindebomen moeten een keer worden aangeplant, die laan moet worden aangeplant, het zijn hele concrete voorbeelden die niet gebeuren en ook niet in de dekking zitten. We gaan daarover nadenken, discussiëren en dan komt het in een begroting van 2026 en dan doen we dat in 2027. En ik wil gewoon actie zien dus in 2025 een project, maakt me niet uit waar.

De voorzitter: Ik zie een aantal vingers maar u kunt er ook in uw eigen termijn nog op terugkomen hè als u hier iets mee wil. Of is het een interruptie op de heer Loeff? Heeft u een interruptie? De heer Koldenhof.

De heer Koldenhof: Ja, ik heb een interruptie want ik snap het pleidooi wel en we hebben eerder zelfs volgens mij een motie hierover ingediend juist om de toegangswegen van het dorp veel beter aan te kleden. Dus in die zin ook wel, ja, mijn teleurstelling voor de karige uitvoering tot nu toe. Daar ben ik het helemaal mee eens. Ik heb alleen één zorg om nu om structurele middelen te vragen want we hebben ook in dit gesprek hier in deze zaal vandaag gehad over het ravijnjaar, waarbij wij in december met elkaar moeten gaan praten over wat we eventueel moeten gaan bezuinigen. En dan vind ik het nu wel heel lastig om te zeggen, om de wethouder nu de opdracht mee te geven, u moet vanaf '26 zorgen voor zeg maar meerjarige middelen terwijl de hele

discussie over alle middelen en wat we daarin misschien moeten bezuinigen nog moet plaatsvinden. Dat vind ik een lastige. Dus ik vind het niet verstandig om nu één dingetje daaruit te pakken, al ben ik het nogal grondig eens met het onderwerp.

De voorzitter: Ja, de heer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Ja, nog een interruptie op de heer Koldenhof, ik sluit me daarbij aan. Waar het ook nog om gaat is van, dat je dan een discussie eigenlijk moet gaan hebben hoe je wil gaan inrichten. Want een hele mooie luxe uitvoering vraagt ook om hogere onderhoudskosten en dat is iets meer als alleen maar nu leuke dingen doen. Dus ik ondersteun eigenlijk het betoog om het goed te gaan bediscussiëren. En volgens mij als we opletten, mijnheer Loeff, kunnen we het dan zelfs nog wel in 2025 ook uitvoeren.

De voorzitter: En toch, dan wijs ik alvast de wethouder erop, die kan zo aan het woord. Ik heb drie fracties horen praten over achterstallig onderhoud in het groen, die zou ik nog eventjes mentaal opslaan. Vervolg uw betoog, mijnheer Loeff.

De heer Van den Berg: Voorzitter, ter interruptie. We hebben het over max 100.000 euro op een begroting van 28 miljoen. En ik ga ervan uit dat de wethouder daar een dekking voor kan vinden. Dat hoeft geen wet van Meden en Perzen te zijn, het is gewoon een verzoek om die ruimte te vinden.

De voorzitter: Gaat u verder. O, dit was uw betoog. Dan kom ik bij de fractie van D66, mevrouw Van Dorst.

Mevrouw Van Dorst-Brakel: Dank u wel, voorzitter. Ik heb alle vragen beantwoord gekregen. Het enige waar, een andere fractie had een vraag over het versnellen van splitsen van kavels. Daar heb ik niet echt een antwoord op gehoord.

De voorzitter: Helder, komen we op terug. Ik kreeg in mijn hoofd ineens zag ik spontaan allemaal kavels heel snel splitsen. Mevrouw Timmerman.

Mevrouw Timmerman-Hamers: De kavels die kwamen dus van ons, ja. Maar ik neem aan dat het splitsen van kavels, wat ons inderdaad zorgen baart als je ziet wat voor ongelooflijk ellende ook voor de natuur, voor de duurzaamheid, dat met zich mee kan nemen. Maar goed, dat komt later nog als er weer zo'n rapport komt. Ik wilde het ook eigenlijk nog even hebben over dat groenonderhoud. Ik ben een beetje de kluts kwijt. Ik heb aan de wethouder gevraagd ...

De voorzitter: Even voor de orde.

Mevrouw Timmerman-Hamers: Mag ik misschien even, mijnheer Vos?

De voorzitter: Nee, o, stop. Ho. Het is de termijn van mevrouw Timmerman, als zij wil spreken over groenonderhoud dan spreekt ze over groenonderhoud. Mevrouw Timmerman.

Mevrouw Timmerman-Hamers: Ja, dank u wel. Ik denk dat de wethouder niet helemaal goed begrepen heeft eigenlijk wat de strekking van ons verhaal was. Vorig jaar is er gezegd, er waren heel veel klachten over het onderhoud. We zijn bezig met alles in eigen beheer te gaan doen. We gaan niet meer aanbesteden, niet meer met die grote machines, enzovoort, enzovoort. Het is een aantal keren gezegd en nu lees ik dus een heel ander verhaal. En het antwoord eigenlijk van de wethouder is nu, ja, we gaan voor kwaliteit en voor een nieuwe aanbesteding en daarom wordt het duurder. Nou, kijk, dat het duurder wordt maakt niet uit maar wel,

ik denk dat het zelfs goedkoper wordt als we het in eigen beheer doen. Door onze eigen mensen want dan wordt het en met liefde gedaan en het zal een stuk goedkoper worden dan dat je weer gaat aanbesteden en de boel iedere keer vernield wordt. En daar heb ik eigenlijk geen antwoord op gekregen van de wethouder, alleen maar over, ja, het aanbesteden en duurder. De kern is ...

De voorzitter: Nee, volgens mij is die duidelijk. Ja.

Mevrouw Timmerman-Hamers: Precies, eigen mensen.

De voorzitter: Oké. Dat was de tweede termijn van de zijde van de raad. Ik ga eerst naar de heer Van Midden.

De heer Van Midden: Ja, dank u wel, mijnheer de voorzitter. Zal ik eerst de groene vragen dan maar doen?

De voorzitter: Ja.

De heer Van Midden: De vraag van de heer Loeff van Larens Behoud om een extra budget uit te trekken voor de impulsverbetering van het groen. Ik wil dat best wel doen maar ik heb proberen uit te leggen van, wacht even tot we eerst de kwaliteitsdiscussie doen en op basis daarvan kijken van, oké, wat willen we nou en welk budget willen we ervoor beschikbaar stellen? Ik wil u er ook op wijzen, dat staat in de Kadernota, dat we een groenbeheerplan hebben opgesteld. In dat groenbeheerplan zijn maatregelen en projecten gedefinieerd en daar zijn ook budgetten voor gereserveerd. Die zitten ook in de Kadernota, in 2025 gaan we 50.000 daarvoor investeren, 2026, 75.000, 2027, 25.000, 2028, 25.000. Dus we hebben al extra budgetten gereserveerd, vooral ook om dat groenbeleidsplan uit te voeren. Dus mijn vraag is dan ook van, ja, maar wat wilt u dan op dit moment nog meer dan dat we nu aan het doen gaan? En de voorbeelden die u noemt, de stobben verwijderen en dat soort dingen, dat is allemaal regulier onderhoud, dat kunnen we gewoon meenemen. En ook het planten van die zeg maar, hoe heet het, biodiverse planten. Ja, of ik nou een gewoon plantje plant of een biodivers plantje plant, voor mijn uitvoeringskosten maakt dat niet uit. Dus dat nemen we al mee en dat staat ook in het groenbeheersplan. Dus ik zou toch de heer Loeff aanraden er nog even goed naar te kijken en te kijken op basis daarvan welke behoefte er dan nog bij hem ontstaat? Maar ik ben zeer gewillig om daar uiteindelijk invulling aan te geven. Voor wat betreft het groenonderhoud, waar mevrouw Timmerman aan refereert, heb ik proberen uit te leggen dat we tot voor kort alles via SIGHT deden. Die hebben de boel uit hun hand laten klappen, dat heb ik tijdelijk weten op te vangen met de buitendienst met veel kunst- en vliegwerk. Nu hebben we vanaf 1 april een tijdelijke oplossing met een aantal uitvoerders omdat de eigen buitendienst het gewoon niet aankan. Die tijdelijke oplossing is tot 01-01-2026, dan zullen we uiteindelijk zeg maar met nieuwe uitvoerders gaan werken. Dat zijn we helemaal aan het voorbereiden. Een van die uitvoerders kan ook zijn de eigen buitendienst. Dat is het traject waar we in zitten. Dus ik begrijp de wens van mevrouw Timmerman maar het is nu nog wat prematuur omdat ik nu even met alle middelen die ik ter beschikking heb even die tijdelijke voorziening goed in moet richten. Dan ga ik naar de sport. Het CDA gaf aan van, het gaat om commerciële activiteit van verenigingen, dat het risico van faillissement aanwezig is. Ja, dat is natuurlijk altijd aanwezig. Maar ik kan u garanderen, op het moment dat een vereniging commerciële activiteiten wil ontplooiën, dan moeten ze in ieder geval in gesprek met de gemeente. En zullen wij het ook goed bekijken en ook de risico's bekijken en de voorwaarden stellen waaronder dat eventueel kan gebeuren. Dus in die zin is dat in goede handen. Voor wat betreft de vraag van Groen Laren wat wij doen om sportverenigingen bewegen om samen te gaan. Dat houden we nauwlettend in de gaten, laat ik het even zo zeggen. Op dit moment speelt niks concreet maar we kijken nadrukkelijk ook naar de levensvatbaarheid van verenigingen op lange termijn.

De heer Van den Berg: Interruptie, voorzitter.

De voorzitter: Ja, mijnheer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Het is meer de vraag aan u, de mededeling die de wethouder nu doet als antwoord op mijn vraag, kunt u die als een toezegging betitelen?

De voorzitter: Nou ja, ik denk dat het meer een soort, hoe hij daarmee omgaat. Dit wordt geen toezegging.

De heer Van Midden: Het is, ja, ik wil er meteen wat over zeggen. Het is common practice, om het maar even zo, we doen het al.

De voorzitter: Ja, ja. Het probleem moet zich eerst aandienen. Gaat u verder door.

De heer Van Midden: Ja, mijnheer de voorzitter, ik dacht dat ik dan alle vragen die in ieder geval mijn kant opgeschoten zijn beantwoord heb.

De voorzitter: Ja, ik kom nog bij de vraag van D66 over splitsen van de kavels. De heer Rood.

De heer Rood: Ja, dat was natuurlijk oorspronkelijk een vraag van Groen Laren en dacht ik ook al beantwoord te hebben. Maar heel in het kort nog eventjes, we maken beleid om kavels te splitsen volgend jaar. En we kunnen niet alles tegelijk dus dat is ook allemaal netjes in het uitvoeringsprogramma gezet. Dat is een tabel met wanneer we wat doen. Het voordeel is ook dat we dan kunnen zien wat Blaricum hierop ontwikkeld heeft en welke onderdelen daarvan voor Laren van belang zijn. Het is iets ingewikkelder dan maar gewoon zeggen, vanaf heden mag je op elk huis, elk perceel met een grote tuin twee woningen bouwen. U begrijpt waarom dat iets ingewikkelder is dus daar moet beleid op ontwikkeld worden. Blaricum is daarmee bezig, volgend jaar kunnen we dat in deze raad tegemoet zien.

De voorzitter: Helder. Dan heb ik nog twee vragen van de VVD namelijk enerzijds een oproep die non-verbaal her en der op wat steun kon rekenen om eens wat meer te durven experimenteren. Ik denk dat we dat als een aanmoediging zien die we zeker moeten laten terugkomen in de begroting. Dus noteer maar even als een toezegging dat we daar gaan kijken hoe we daar een invulling aan gaan geven. De heer Rood heeft daar al enthousiast op gereageerd. En tegelijkertijd heeft u ook gevraagd of al die toezeggingen niet ertoe leiden dat de machinerie vastloopt. Nou, ik zie de gemeentesecretaris met de armen over elkaar en een grote grijns en een knipoog zitten kijken. We gaan de lijst van toezegging nog eens even goed tegen het licht houden. Volgens mij lopen we daar redelijk mee op streek maar laten we die dan even als apart bespreekpunt nog in het presidium terugkomen om met elkaar te meten hoe we daarin staan. Ik wil, ik permitteer me nu toch even de ruimte om een vraag te stellen aan de heer Van Midden want ik denk dat die mij daarmee toch wat zorg kan wegnemen. Ik proef in een aantal inbrengen vanuit de fracties een zorg die hij ook in het college heeft uitgesproken, namelijk op een aantal plekken in het dorp gewoon simpelweg achterstallig onderhoud in het groen. En misschien kunt u daar even op reageren hoe u daarmee omgaat? Want daar hebben we het nog niet over gehad en volgens mij zit daar wel enige zorgen. De CDA-fractie heeft er al in de commissie over gesproken, ik hoorde het in het betoog van Liberaal Laren, het zat in het verhaal van D66 en van Larens Behoud. Misschien moet u, kunt u daar nog een paar woorden aan wijden?

De heer Van Midden: Ja, dat kan ik zeker, mijnheer de voorzitter. We zitten erbovenop. We hebben nu het toezicht gewoon goed ingeregeld met een aantal toezichthouders. Dus mensen die gewoon controleren of de partijen waar wij nu mee werken hun werk goed uitvoeren. Nou, dat gaat nogal eens mis kan ik u vertellen, als

het gaat om bijvoorbeeld het maaien. Hebben we wel voorzien dat we uiteindelijk in staat zijn om toch heel snel dat te constateren en het snel te herstellen.

De voorzitter: De heer '...'.
...

De heer Van den Berg: Ja, het is een mooie poging maar misschien gaat het juist over te veel maaien en op de plekken waar je langs de Sint-Jansprocessie geen enkel onkruid is gewied. Maar ik vraag me af of dit nog nuttig is. Ik denk dat u met uw poging wat mij betreft voor ons CDA het voldoende heeft.

De voorzitter: Ik vind dat de heer Van Midden zijn stinkende best doet om de goede antwoorden te geven. Aan mij is ook nog, er zijn twee vragen gesteld. Eén vraag ging over eventuele financiële lasten die voortkomen uit een toekomstige fusie tussen Hilversum en Wijdmeren en of daar al naar gekeken wordt. Daar wordt nog niet naar gekeken. Het spel is op de wagen maar de teerling is nog niet geworpen. Dus de officiële besluitvorming moet allemaal nog in gang worden gezet '...'. Dat gaat echt nog wel een tijd duren dus hier is ook helemaal nog geen zicht op maar daar kijken we natuurlijk wel goed met elkaar naar. En er is een vraag gesteld over wanneer we kunnen uitzien naar het uitzenden van, ook met het beter streamen van de vergaderingen met camera en et cetera, et cetera. De drie griffies van de drie gemeenten zijn daarover in gesprek op dit moment met de BEL-directie. En ik doe hierbij de toezegging dat we schriftelijk bij u ook gaan terugkomen op wat daar vooralsnog de planning voor is. Die weet ik niet uit mijn hoofd en ik was zo druk met het noteren van toezeggingen dat daar even de tijd voor ontbrak. Kunnen we dan aan besluitvorming gaan doen? Ik kijk even rond. Vanuit het college zijn een aantal toezeggingen gedaan die ik al aan u heb gememoreerd. En ik heb toegezegd dat we daar schriftelijk op gaan terugkomen hoe we die toezeggingen gaan uitvoeren zodat daar geen verschil van inzicht meer over kan ontstaan. Dan ga ik hierbij de Kadernota in besluitvorming brengen en vraag ik de fracties die de Kadernota steunen dit kenbaar te maken? Dat zijn de fracties van Groen Laren, de VVD, Liberaal Laren, Larens Behoud, D66 en het CDA. Daarmee is de Kadernota unaniem aangenomen. En kom ik daarmee bij ... Help.

De heer Van den Berg: Voorzitter?

De voorzitter: Ah, ja, helder. Ik heb daarmee de agendapunten 4, 5 en 6 als één agendapunt behandeld dus die zullen ook zo terug gaan komen in het verslag. Dat wilde ik nog even zeggen. En dan komen we bij de sluiting van de vergadering. En dan sluiten we hier de streaming. Wacht even, mijnheer Van den Berg. Sluiten we hier de streaming en verzoek ik alle leden en de leden van het college naar de ruimte 027 te gaan. Mijnheer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Nou, ik zou juist willen dat we de streaming nog even niet stopte. Vanavond zijn we heel erg fijn voorzien van leuke hapjes door twee medewerkers die volgens mij, als ik het goed begrepen heb, wij niet meer terug gaan zien in het nieuwe jaar omdat ze niet meer bij de gemeente werken dan. Dus ik zou eigenlijk wel een bedankje willen hebben voor de dames die ons tot nu toe altijd heel goed hebben geholpen.

De voorzitter: Daar kom ik nog aan toe. De heer Loeff, had u nog wat willen zeggen? Heb ik nog de heer Jacobse.

De heer Jacobse: Voorzitter, het is mijn eerste bijdrage deze avond. We hebben elkaar uitvoerig bedankt, ook de mensen die van buiten kwamen en ik bedank hierbij ook de collega's. Maar in het bijzonder bedank ik u voor uw voorzitterswerk, dat doet u voortreffelijk. Dank u wel.

De voorzitter: Dank, dank, dank. Ja, ja. Dan, dit was de laatste raadsvergadering voor het zomerreces. Dit heeft allemaal kunnen plaatsvinden omdat wij op de griffie twee mensen werkzaam hebben die dit allemaal tot in de puntjes voorbereiden. Dank, Antoinette en Linda, en wij zien jullie na het reces weer uitgerust terug. Dan kan dit alleen maar omdat we hier gastvrij worden ontvangen door de BEL-organisatie en twee fantastische bodes die dit niet horen maar we zo meteen nog uitgebreid gaan bedanken want zij gaan inderdaad de BEL verlaten. Dat kan maar ze hebben altijd uitstekend voor ons gezorgd en laten we niet nalaten om dat nog eventjes onder hun aandacht te brengen. En ik denk dat te zijner tijd een aardig presentje namens de direct gekozen gemeenteraad van Laren zeer gepast is. Dan wil ik nog onze afdeling financiën, want onze teamleider was er vanavond weer bij. Er zijn harde noten gekraakt maar je mensen werken snoeihard, dat geldt ook voor onze gemeentesecretaris. En ik hoop ook dat jullie deze zomer de ruimte vinden om de begroting uit te werken. Dank jullie wel.

7. Sluiting

De voorzitter: Ik sluit de vergadering en we zien elkaar in ruimte 027 voor een korte mededeling.